



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hans Schultz Hansen

Herredsforderiarkiver
fra Nordslesvig 1868-1889



Landsarkivet for de sønderjyske Landsdele
Aabenraa 1991.

Hans Schultz Hansen

Herredsforderiarkiver
fra Nordslesvig

1868-89

MED TILLÆG

HERREDSRÅDSARKIVER 1861-91

Landsarkivet for de sønderjyske Landsdele

Aabenraa 1991

Offset: Landsarkivet, København

ISBN: 87 7472 1143

FORORD.

Blandt lokalarkiverne fra den preussiske forvaltning i Nordslesvig udgør herredsogfogderiarkiverne 1868-89 vel kun en mindre del ved siden af landrådsarkiverne, kredsudvalgsarkiverne, amtsforstanderarkiverne 1889-1920 og kommunearkiverne. Sammenlignet med landråds- og kredsudvalgsarkiverne er deres materiale imidlertid nærmere på lokalsamfundene, og de indeholder et mere alsidigt og varieret stof om den lokale udvikling end kommunearkiverne.

Landsarkivet har derfor ment, at en registratur over herredsogfogderiarkiverne vil kunne fremme især den lokalhistoriske forskning ved at gøre et materiale tilgængeligt, som hidtil kun har kunnet benyttes med uforholdsmæssigt stort besvær. Sammen med den nye fortægnelse er der foretaget en undersøgelse af herredsogfogderiernes funktion, som kan vejlede benytterne af disse arkiver. Som et tillæg bringes en fortægnelse over de kommunale herredsråd 1861-91 med tilhørende historisk indledning.

Herredsogfogderiarkiverne henlå i adskillige år på Landsarkivet med en meget nødtørftig registrering. Der var kun udarbejdet aktheftefortænelser for enkelte arkiver. Resten var registreret yderst summarisk. I Broager herredsogfogderiarkiv fandtes dertil ca. 4 meter helt uordnede sager. I alle arkiver var adskillige akthefter placeret forkert. Endelig var en række sager fra før herredsogfogderiernes oprettelse den 20. marts 1868 ikke blevet udskilt. Det er nu sket, og sagerne er overført til retsbetjentarkiverne.

Ved udarbejdelsen af den nye fortægnelse er embedernes egen opstilling af arkivalierne fulgt. Løse akter er indordnet efter de eksisterende systemer. Fortægnelsen angiver hvert enkelt aktheftes nr. (hvis et sådant findes), yderår og indhold, sidstnævnte på tysk efter titlen på omslaget. De hyppigst forekommende tyske forvaltningsudtryk er dog forklaret s. 160f. Overskrifter på pakker og titler på akthefter og læg, hvor den oprindelige tyske titel er gået tabt eller aldrig har eksisteret, angives på dansk.

Arbejdet er udført af arkivar Hans Schultz Hansen i forbindelse med hans uddannelse i arkivvæsnet.

Det er Landsarkivets hensigt senere at følge denne udgivelse op med en tilsvarende registratur over amtsforstanderarkiverne 1889-1920. Her er de foreliggende fortegnelser dog af en sådan art, at arkiverne allerede nu kan benyttes til lokalhistoriske studier.

Aabenraa, september 1991

Hans H. Worsøe,
landsarkivar

INDHOLD

De nordslesvigske herredsfogderier 1868-89	1
Indledning: Herredsfogderne før 1868	1
De preussiske reformer efter 1867	2
Herredsfogderiernes opgaver	6
Herredsfogderiernes ophævelse	24
Herredsfogderne	25
Herredsfogderiarkiverne	26
Noter	29
 Liste over herredsfogder 1868-1889	33
 Fortegnelse	35
Haderslev I	35
Haderslev II	39
Haderslev I og II: Realbyrdeafløsning	41
Rødding	42
Toftlund	46
Aabenraa	47
Graasten	62
Augustenborg	75
Nordborg	76
Broager	98
Løgumkloster	106
Visby	119
 Liste over hyppigt forekommende tyske forvaltningsudtryk	160
 TILLÆG: HERREDSRÅDSARKIVER 1861-91	163
Herredsrådene 1861-91	163
Fortegnelse over herredsrådsarkiver	167

DE NORDSLESVIGSKE HERREDSFOGDERIER 1868-1889.

INDLEDNING: HERREDSFOGDERNE FØR 1868.

Herredsfooderne 1868-89 var på mange måder en videreførsel af det gamle dansk-slesvigske herredsfogedembede fra før 1864.

Herredsfooderne oprindelse fortaber sig i middelalderens mørke. Embedet nævnes ikke i landskabslovene fra 1200-tallet, men fra 1400-tallet træffer man på herredsfooder i de fleste nordslesvigske herreder. I begyndelsen deltog herredsfooden antagelig i tinget som repræsentant for kongen for at overvåge, at dennes ret til bøder m.v. blev overholdt. Dette udviklede sig siden til, at han overtog ledelsen af tingets møder, og efterhånden kom han til at fungere som dommer (1).

Allerede fra 1500-tallet findes der imidlertid eksempler på, at herredsfooderne oprindelige funktion som dommer udhuledes, og denne tendens fortsatte i de følgende århundreder. Amtmændene tiltog sig således den ømmende myndighed i kriminalsagerne. De ordinære sager skulle først forelægges amtmanden til forligsmægling, og de overgik kun til herredstingets dom, hvis denne mægling mislykkedes (2). Udfærdigelsen af testamenter, skifter og kontrakter, formynderivæsen, tak-sation, auktioner og notarvæsen var derimod retslige funktioner, som forblev hos herredsfooden. Dertil kom bødeopkrævning, restanceinddri-velse og eksekution af disciplinærstraffe (3). Skyld- og panteproto-kollerne førtes derimod i Slesvig i reglen af amtsforvalterne (4).

Udover de retslige opgaver fik herredsfooderne efterhånden en række politimæssige beføjelser, hvor de fungerede som underøvrighed i forhold til amtmanden. Herredsfooderne skulle således eftersøge og pågribe forbrydere, give tilladelse til dans, skiveskydning, skuespil og anden forlystelse, kontrollere omvandrende handelsmænd og udstede pas. I en række forhold fungerede de som gennemgangsembede i forhold til amtshuset, f.eks. i forbindelse med fæstevæsen og landvæsen i-øvrigt, håndværk og næringsvæsen, krohold, sessionsvæsen etc. (5). I andre henseender var herredsfooderne den kontrollerende myndighed, f.eks. indenfor fattigvæsnet, hvor de havde sæde i fattigkollegierne i deres område (6). Endelig skulle de udfærdige budget og aflægge regn-

skab for deres virksomhed, herunder sørge for at inddrive skatter til dækning af deres udgifter (7).

I årene efter 1850 blev det slesvigske herredsogedembede styrket gennem flere reformer i retsvæsnets førsteinstans. I 1850 ophævedes de særlige værneting for visse privilegerede personer, der herefter skulle stå til ansvar for herredstingene ligesom andre mennesker (8). 1850-53 fik herredsogderne størstedelen af den dømmende myndighed tilbage, som de i tidens løb havde mistet til amtmanden (9). 1853-54 ophævedes patrimonialjurisdiktionen for de adelige godser. Godsejernes særlige ret til at udpege en dommer for sit godsområde blev dermed afskaffet og den dømmende myndighed overdraget til herredsogderne. Tilsvarende mistede forskellige klostre, kirker, hospitaler og koge deres selvstændige underretsvæsen. Det var dog kun selve retshåndhævelsen i civil-, kriminal- og politisager, som overgik til herredsogderne. Det administrative politi, militær- og næringsssagerne afgjordes fortsat hos gods- eller kogsbesidderne (10). Endelig flyttedes skyld- og panteprotokolførslen fra amtsforvalterne til tingskriveren (11).

I 1861 indførtes folkevalgte herredsråd i Aabenraa, Sønderborg og Nordborg amter for Rise og Sdr. Rangstrup herreder, Lundtoft herred, Augustenborg og Als Sønderherred samt for Egen og Als Nørreherred. Herredsrådene var kommunale organer, der fik en vis indflydelse bl.a. på vejvæsnet. Som formænd for herredsrådene beskikkede amtmanden herredsogderne (12).

Reformerne i tiden mellem de slesvigske krige bidrog noget til en forenkling af det retslige og administrative kaos i hertugdømmet Slesvig (13). De var dog langtfra tilstrækkelige til at bringe den statslige forvaltning på højde med den stedfundne modernisering i samfundets øvrige sektorer, og de tilgodeså navnlig ikke det demokratiske krav om en deling mellem den dømmende og den udøvende magt (14).

DE PREUSSISKE REFORMER EFTER 1867.

Da hertugdømmet Slesvig sammen med Holsten og Lauenborg efter krigen i 1864 indlemmedes i kongeriget Preussen den 24. januar 1867, var der

således stadig brug for gennemgribende fornyelser på statsadministrationens laveste niveau. I Preussen var der fra århundredets begyndelse gennemført en række forvaltningsreformer, som gav de nye myndigheder gode erfaringer at bygge på. Samtidig gav sejrene over Danmark og Østrig Preussen en magtstilling, som gjorde det nemmere at gennemtrumfe de nødvendige moderniseringer i forvaltningen på tværs af de lokale privilegier og særinteresser, der så længe havde afholdt den svagere danske stat fra at foretage de nødvendige forandringer.

Hovedformålet med de preussiske forvaltningsreformer var i videst muligst omfang at indføre strukturen fra de gamle preussiske provinser i Slesvig og de andre nyindlemmede landsdele (15). Allerede før indlemmelsen var der i juni 1866 blevet indsat en preussisk overpræsident for Slesvig-Holsten; han blev bekræftet i embedet i februar 1867. I marts samme år blev det næstøverste led i forvaltningspyramiden organiseret med oprettelsen af foreløbig to regeringsdistrikter indenfor provinsen for henholdsvis Slesvig og Holsten, hver med en regeringspræsident i spidsen (16).

De lokale forvaltningsmyndigheder blev i højere grad opbygget på grundlag af det eksisterende. "Forordningen om organisation af kreds- og distriktsmyndighederne samt om kredsrepræsentationer i provinsen Slesvig-Holsten" af 22. september 1867 opdelte provinsen i kredse med den gamle amtsinddeling som udgangspunkt. Flere af amterne blev dog lagt sammen, og købstæderne blev sammen med de adelige godsdistrikter i det sydøstlige Slesvig og i Holsten lagt ind under kredsene. I spidsen for de enkelte kredse blev der indsat en landråd ("Landrat") i stedet for amtmanden (17).

De preussiske reformers forsøg på at tillempe sig de lokale traditioner trådte endnu stærkere frem ved det underste led i forvaltningspyramiden. Forordningen af 22. september 1867 bibeholdt således herreds-fogderne ("Hardenborgs") i Slesvig og sognefogderne ("Kirchspielsvogne") i Holsten. Også her foretages flere rationaliseringer og distriktændringer (se herom nedenfor). Den største forandring i herreds-fogdernes virke var imidlertid allerede udført, idet deres dømmende myndighed var udskilt og overført til de nyoprettede amtsretter i henhold til "Forordning om adskillelsen af retsplejen fra forvaltningen" af 26. juni 1867. Forordningen trådte i kraft den 1. september 1867, og fra fra den dato varetog herreds-fogderne kun administrative

hverv (18).

Skæringsdatoen, hvor de nye herredsfordeler skulle afløse de gamle herredsfordeler, faldt først i 1868. I henhold til "Bekendtgørelse om indsættelse af distriktsmyndighederne i Hertugdømmet Slesvig" fra 12. april 1868 overtog de nye preussiske herredsfordeler forretningerne efter de slesvigiske herredsfordelbeder fra og med den 20. marts samme år (19). Fra samme dato fik herredsfordelerne tillagt de funktioner, som hidtil var udøvet af husfogderne og branddirektørerne. Husfogderne førte tilsyn med de kongelige ejendomme, møller, broer, fiskedamme, skove og veje. Branddirektørerne varetog de statslige brandforsikringsforretninger, kontrollerede slukningsvæsnet og afholdte foreløbige brandforhør (20). Endelig ophævedes flækernes selvstændige status, og politiforretningerne for Christiansfeld, Augustenborg, Nordborg, Højer og Løgumkloster overførtes til det stedlige herredsfordeleri. Her forblev flækkerne imidlertid kun i to år, indtil de i henhold til loven af 14. april 1869 om byernes og flækernes forfatning og forvaltning atter fik deres selvstændige status tilbage (21). Købstæderne var hele tiden holdt udenfor herredsfordelerne område.

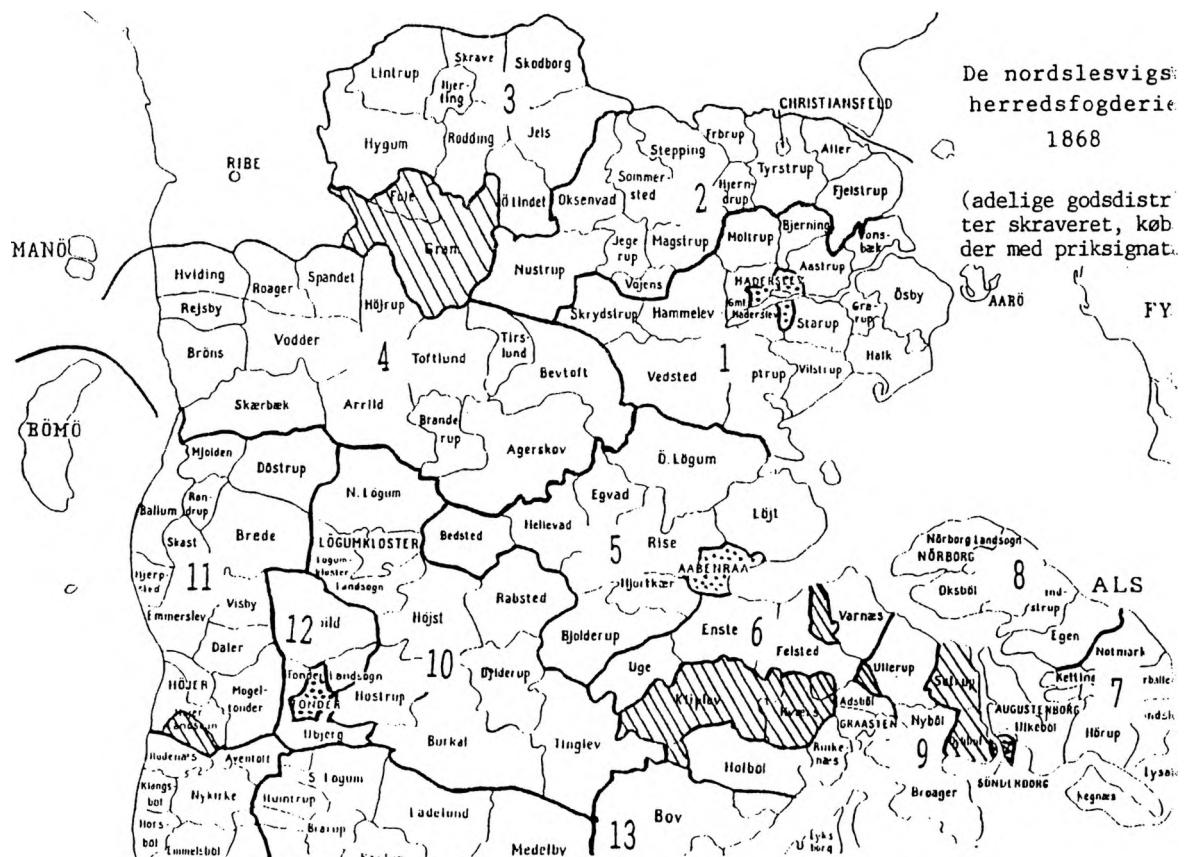
Bekendtgørelsen af 12. april 1868 foreskrev også en ny inddeling af herredsfordeleridistrikterne, som de nye forvaltningsområder hed i stedet for blot "herred". I Nordslesvig oprettedes følgende distrikter (nr. henviser til kortet på modstående side):

1. Haderslev I af Haderslev herred og Hammelev, Skrydstrup og Vested sogne af Gram herred
2. Haderslev II af Tyrstrup herred og Magstrup, Jegerup, Sommersted, Oksenvad og Nustrup sogne af Gram herred samt Christiansfeld flække
3. Rødding af Frøs og Kalslund herreder samt Jels sogn af Gram herred
4. Toftlund af Nr. Rangstrup og Hviding herreder samt den til Gram herred hørende del af Bevtoft sogn.
5. Aabenraa af Rise og Sdr. Rangstrup herreder
6. Graasten af Lundtoft herred og Varnæs birk
7. Augustenborg af Augustenborg flække, Augustenborg herred og Als Sønderherred
8. Nordborg af Nordborg flække, Als Nørreherred og Egen herred

- | | | |
|-----|--------------|---|
| 9. | Broager | af Nybøl herred |
| 10. | Løgumkloster | af Løgumkloster amt (hovedsagelig Nr. Løgum og Løgumkloster sogne), Løgumkloster flække og Slogs herred |
| 11. | Visby | af Lø-Møgeltønder herred, Rømø og Højer herred samt Højer flække |
| 12. | Tønder | af Tønder herred |

Bov sogn og Hønsnap i Holbøl sogn hørte til Flensborg herreds fogderi, der bestod af Vis og Ugle herreder samt Valsbøl sogn. Grænserne mellem herreds fogderierne kan ses på nedenstående kort.

Tønder herreds fogderi blev den 21. august 1874 lagt ind under Visby herreds fogderi. Derudover fandt der kun en ubetydelig grænseændring sted mellem Nordborg og Augustenborg herreds fogderi i 1880. Ellers forblev inddelingen uforandret frem til 1889 (22).



På et område undlod man imidlertid at tage det fulde skridt frem imod en rationel distriktsinddeling: man lod de adelige godser bestå som selvstændige administrationsområder, uden for herredsfordernes indflydelse. I stedet var godserne sideordnet herredsfordenerne, men som disse underlagt landråden. I Nordslesvig fandtes følgende adelige godser: Gram og Nybøl, Søgård og Årtoft, Ladegård, Grøngrøft, Skovbølgård, grevskabet Reventlow (Sandbjerg, Ballegård, Bøjskov), grevskabet Schackenborg og Stoltelund. I Tønder amt var det alene hovedgårdspællerne, som var undtaget fra herredsforderiinddelingen, og områderne blev derfor så små, at de ikke kan ses på kortet. Ligestillet med de adelige godser var kancelligodserne Hajstrupgård, Hestholm og Meierholm i Tønder amt samt Ny- og Gammel Frederikskog og Rudbøl kog i samme amt (23). Sagerne fra de adelige godser skal søges i godsarkiverne, mens sager fra Frederikskogene og Rudbølkog opbevares i Landsarkivets lille samling af kogsarkiver (24). Da herredsforden i Rødding fungerede som godsøvrighed for Gram og Nybøl, findes der imidlertid enkelte sager herfra i herredsforderiarkivet (25).

HERREDSFOGDERIERNES OPGAVER.

Herredsfordelerne arbejdsområde blev kun skitseret i grove træk i forordningen af 22. september 1867 og bekendtgørelsen af 12.april 1868. Førstnævnte fremhæver især besørgelsen af lokaløvrighedsforretningerne og politiforvaltningen i første instans, herunder brandpolitivæsnet. Den fastslår, at herredsfordelerne skal fungere som landrådens udøvende organ indenfor alle felter af dennes forretningsområde. Bekendtgørelsen nævner yderligere retten til at udstede lokalpolitiforordninger. Derudover blev ikke udsendt instruktioner, og herredsfordelerne opgaver ikke ses behandlet mere indgående i datidens juridiske litteratur (26). Den bedste kilde til herredsfordelerne opgaver er således de bevarede arkiver og arkivfortegnelser samt de love og bekendtgørelser, som knytter sig til de forskellige sagsområder.

Suverænitetsudøvelse for Kongeriget Preussen og Det tyske rige.

Herredsfordelerne varetog flere opgaver, som vedrørte suveræniteten over Kongeriget Preussen, Det nordtyske forbund (1866-71) og Det tyske rige (fra 1871). De bistod således landråden med at arrangere valgene til den preussiske landdag og til rigsdagen. Arbejdet bestod overvejende i fastlæggelse af valgkredse og udpegning af valgbestyrelser m.v. Akterne om disse valg indeholder kun undtagelsesvis valglister og valgresultater (27).

Et mere omfattende sagsområde var statsborgerskabssagerne, særlig fordi fredstrataten mellem Danmark og de sejrende magter fra oktober 1864 rummede overgangsløsninger og uklare bestemmelser på dette felt. Artikel 19 i Wienerfreden gav indbyggerne i de afståede områder ret til indenfor en frist af 6 år at vælge at bevare deres danske statsborgerskab ("optere for Danmark") og derefter udvandre til Danmark. Denne bestemmelse blev udnyttet af et stort antal unge mænd for at undgå den treårige preussiske værnepligt. Danmark og Preussen fortolkede artiklen på forskellig vis, men ved aftaler i 1869 og 1872 enedes man om, at de udvandrede optanter måtte vende tilbage til Nordslesvig og leve der som danske statsborgere, hvis deres adfærd ikke gav myndighederne anledning til at udvise dem (28).

Herredsfordelerne udfærdigede lister over de forskellige kategorier af optanter, herunder dem, der benyttede sig af aftalerne i 1869 og 1872 og vendte tilbage til Nordslesvig. Disse lister viser, hvor mange og hvem i herredsfordeleridistriket, der unddrog sig den preussiske værnepligt, hvad enten det var på grund af en stærk dansk overbevisning eller fordi man fandt, at tre års soldatertid langt borte fra hjemmet var grund nok i sig selv.

Optanterne kunne som andre udlændinge administrativt udvises af myndighederne. Udvisning kunne finde sted efter rådslagning med herreds-fogden, og i hvert fald krævede de hans medvirken til at viderebringe udvisningsordren, eventuelt opspore den udviste og føre ham over grænsen. Også fattige danske eller f.eks. svenske statsborgere kunne risikere at blive udvist, når de lå fattigvæsnet til last.

Den tyveårsperiode, hvori herredsfordelerne fungerede, falder sammen med den stærke udvandring til de oversøiske områder, først og fremmest

til USA. En særlig gruppe af emigranter var unge mænd, der ikke ønskede at være preussiske soldater, og som efter optionsfristens udløb i 1870 ikke havde andet valg end udvandring. Udvandringen skulle da finde sted før det 17. år. Ellers havde udvandringen som andetsteds overvejende en økonomisk og social baggrund. Valgte man at følge den lovlige vej ved udvandringen og først søge om at blive løsnet fra det preussiske statsborgerskab, kunne de højere myndigheder finde på at høre herredsfogden om hans mening. Under alle omstændigheder var det ham, der udleverede frigørelsесbeviset ("Entlassungsurkunde"). Unge mænd i alderen 17-25 år fik i reglen afslag på udvandringsansøgninger. Mange af dem forlod imidlertid området uden videre, og det var da herredsfogdens opgave at føre lister over disse personer, deres bopæl, alder, stilling og udvandringsmål. Herredsfogderne kunne endvidere blive spurgt om årsagerne til udvandringen, og de fik besked på at kontrollere, at udvandreragenterne overholdt de restriktive bestemmelser for deres virksomhed (29).

Kommunale organer.

På samme måde som herredsfogderierne medvirkede til at arrangere rigs- og landdagsvalgene, bistod de landråden ved afholdelse af valg til kredsдagen. Herredsfogderiernes kommunale opgaver lå imidlertid mest på to felter: herredsrådene og landkommunerne.

I Aabenraa, Sønderborg og Nordborg amter var der som nævnt i 1861 indført folkevalgte herredsråd som en communal repræsentation. Disse råd blev opretholdt også efter de preussiske reformer i 1867; det samme gjaldt de fra gammel tid bestående herredskommuner i Tønder amt, hvor der i den nordslesvigske del var to: Tønder-Højer herred og Slogs herred (30). Et herredsråd for de tidligere kongerigske enklaver i Møgeltønder og Lø birker blev oprettet i 1865. Herredsfogderne fungerede som formænd for herredsrådene og arrangerede valg af repræsentanter hertil og tog sig i det hele af herredsrådenes løbende forretninger.

På det helt lokale plan var der ingen moderne kommunale selvstyreorganer i Slesvig før 1864, når bortses fra sogneforstanderskaberne i de kongerigske enklaver, som først kom til Slesvig efter krigen. De eksisterende kommunale fællesskaber var nærmest at betragte som nogle

rester af landsbyfællesskabet, der havde overlevet udskiftningen. Dertil kom de formålsbestemte kommunalforbund indenfor fattig-, skole-, dige- og vejvæsnet (31).

Indlemmelsen i Preussen medførte et væsentligt fremskridt med opbygningen af et kommunalt selvstyre i moderne forstand efter "Landkommunalordningen" af 22. september 1867 (32). De eksisterende fællesskaber skulle udbygges til selvstændige kommuner. Dog tilfaldt der også her godserne en særstatus, således at deres anliggender fortsat styredes af godsejerne alene. I landkommunerne var derimod alle beboere eller i det mindste alle grundejere med til at træffe beslutning på kommunestævnerne, der altså udgjorde en form for direkte demokrati. Kommunens daglige leder, kommuneforstanderen, valgtes af beboerne, men skulle godkendes af landråden. I de større kommuner var der endvidere adgang til at oprette et særligt kommuneråd. Kommunerne fastlagde selv de nærmere regler for deres styre i en styringsvedtægt, som skulle stadfæstes af regeringen.

I opbygningen af landkommunerne kom herredsogderierne til at spille en vigtig rolle; de skulle således udarbejde forslag til afgrænsningen af de enkelte kommuner. I et cirkulære af 15. maj 1868 fik herredsogderne nærmere retningslinjer for dette arbejde (33). I reglen burde landsbyerne udgøre den mindste kommunale enhed. Men hvor kirkesognene var små og velafrundede, kunne også de komme på tale. Ved inddelingen skulle herredsogderierne høre befolkningen, der undertiden foretrak sognene som mindste kommunale enhed. Derpå skulle han indsende en skitse til godkendelse hos regeringen. Denne proces strakte sig ind i de første år af 1870-erne.

I en lang række communesager fungerede herredsogden som kommunernes forbindelse til landråden og regeringen. Det gjaldt godkendelse af styringsvedtægt og af forretningsorden for kommuneråd, valg af kommuneforstandere, disses stadfæstelse, edsfæstelse og afsættelse, kontrol med kommunernes gældsforhold, skatteudskrivning og regnskabsførelse, regulering af kommunernes grænser samt bilæggelse af stridigheder mellem kommuner.

Embedets administration.

Det påhvilede naturligvis herredsfogden at administrere sit embede med ansættelser og afskedigelser af underordnede, aflønning, gebyrer, embedsbygninger og -boliger, inventar og arkiv, porto, blanketter, embedets forretningsssprog m.v.

Særlig fremhævelse fortjener herredsfogdens pligt til med jævne mellemrum at udfærdige forvaltningsberetninger til landråden. De rummede ikke blot oplysninger om embedsførelsen, men også om større ulykker og grovere forbrydelser, naturbegivenheder, landbrugsforhold, kommunalvæsen, handel, håndværk, industri, søfart, byggeri, sundhed, politiske foreninger etc.

Statistik og folkeregistrering.

Beslægtet med forvaltningsberetningerne var herredsfogdernes forskellige statistiske opgaver. Før 1864 havde man i Sønderjylland bortset fra en enkelt kvægtælling i 1861 kun kendt til folketællinger. Også på det statistiske felt bragte den preussiske administration imidlertid en modernisering. Folketællingerne foregik efter en begyndelse med nogle "skæve" årstal i 1867 og 1871 regelmæssigt i år endende på 0 og 5 (34). Dertil kom nu erhvervstællinger, høstindberetninger, arealtællinger og hyppigere kvægtællinger. Indenfor alle tællinger spillede herredsfogderne en koordinerende rolle med at udpege tællere, uddele og samle skemaer etc. Det var imidlertid kun m.h.t. kvægtællingerne, at herredsfogderne foretog en statistisk bearbejdning i form af en kommunevis sammentælling af resultaterne, som i reglen kan findes i arkiverne. Undertiden er også de originale tælleskemaer bevaret, og i så tilfælde er det muligt at få oplyst kvægtallet på hver enkelt ejendom.

I 1874 blev der indført en verdslig folkeregistrering af fødsel, vielse og død ved siden af den kirkelige. Det skete som led i Bismarcks kulturkamp mod den katolske kirke, men betød også en effektivisering. Den nye registrering medtog alle religionsbekendelser, hvorfor herredsfogdernes hidtidige opgave med at indberette om fødsler, vielser og død hos de lokale jøder kunne bortfalde. Loven om folkereg-

gistreringen af 9. marts 1874 betød oprettelsen af et særligt embede som folkeregisterfører ("Standesamt") og dertil hørende distrikter (35). Det blev pålagt herredsfogden at udfærdige forslag til denne inddeling. Efter etableringen af folkeregistrene havde herredsfogderne kun rådgivende og kontrollerende myndighed, ligesom han kunne rådspørges ved besættelsen af embedet som folkeregisterfører.

Retsvæsen, kriminal-, sikkerheds- og ordenspoliti.

Efter udskillelsen af den dømmende magt havde herredsfogderne i princippet intet at gøre med retsvæsnet. Men der var ved siden af det juridiske system et lægmansretsvæsen i form af forligsmænd, som blev indført ved lov af 29. marts 1879 (36). Lægmænd medvirkede endvidere som edssvorne domsmænd ved amtsretterne (37). Herredsfogderne koordinerede i begge tilfælde udpegningen, der foretages af kommunerne eller kredsдagen.

En hovedopgave for herredsfogderierne var naturligvis udøvelsen af selve kriminal-, sikkerheds- og ordenspolitifunktionerne (38). Grundlaget for denne del af virksomheden var forordningen af 20. september 1867 om politiforvaltningen i de nyerhvervede landsdele. Den gav de lokale politimyndigheder ret til efter rádslagning med kommunerne at udstede politiforordninger for deres område og at true med bøder op til tre thaler (9 mark). Der kunne udstedes lokalpolitiforskrifter indenfor følgende områder: beskyttelse af personer og ejendomme, land- og søtrafik, markeder og salg af næringsmidler, større forsamlinger, hotel-, kro- og værtshusvirksomhed, sundhedsvæsnet, brandvæsen, mark- og skovfred samt øvrige områder, der havde særlig interesse for kommunerne og deres indbyggere (39). Blandt de mange love, der lå til grund for herredsfogernes udøvelse af politimyndigheden, bør endvidere nævnes den preussiske straffelovs 3. udgave af 14. juni 1859, der indførtes i hertugdømmerne den 1. september 1867 (40). Den afløstes af straffeloven for det tyske rige af 16. februar 1876 (41).

Til sin hjælp havde herredsfogderne et varierende antal gendarmer, der efter preussisk mønster var formeret i et særligt korps med egne officerer. Herredsfogderne sørgede for levering af fourage til de beredne

gendarmers heste, gav udtalelse om deres tjenesteudøvelse etc., men hovedparten af administrationen lå internt i korpset (42).

Kriminalpolitiopgaverne omfattede dengang som nu efterforskning af anmeldte forbrydelser, eftersøgning efter og pågribelse af mistænkte, afhøring, husundersøgelse, beslaglæggelse, arrestation og udlevering til retten. Anklagerejsningen lå hos politiadvokaterne. Ved de amtsretter, der lå i købstæderne, fungerede borgmestrene oftest som politiadvokater, mens det ved de øvrige i reglen var herredsfogden, eventuelt en flækkeforstander (43). Efter løsladelsen kunne herredsfogden foretage overvågning. Andre opgaver var eftersøgning af savnede personer og undersøgelse af selvmord og fundne lig.

Sikkerhedspolitiet skulle beskytte statens suverænitet og personers liv. Statens sikkerhed truedes i det wilhelmske Tyskland - reel eller indbildt - af adskillige oppositionelle bevægelser som de nationale mindretal, den socialdemokratiske bevægelse, anarkisterne m.v. Ved bekämpelsen af disse "rigsfjender" havde politiet et vigtigt redskab i den preussiske foreningslov, der havde den sigende titel: "Forordning af 11. marts 1850 om beskyttelse mod et den lovmæssige frihed og orden truende misbrug af forsamlings- og foreningsretten". Loven indeholdt en række uklare afgrænsninger af "politiske" foreninger og forsamlinger samt af foreninger og forsamlinger, hvori "offentlige aniggender" drøftedes. Den gav politiet vidtgående beføjelser. Møder af ovennævnte karakter skulle anmeldes til politiet senest 24 timer forud for afholdelsen, så politiet kunne overvære det. Politiske foreninger skulle indlevere deres vedtægter og medlemslister til politiet. Det samme gjaldt foreninger, hvori offentlige aniggender drøftedes (44).

Loven af 1850 fandt i Nordslesvig især anvendelse på den danske bevægelses forsamlinger og foreninger. Foreningsdannelsen kom her først for alvor igang i anden halvdel af 1880-erne, kort før herredsfogderiernes ophør i 1889, men der afholdtes dog før 1889 flere offentlige danske møder (45). Også Socialdemokratiet blev bekæmpet med foreningsloven i hånd. Det rakte dog ikke til at forhindre partiets fremmarch. I 1878 udstedtes et forbud mod de socialdemokratiske organisationer og den socialistiske agitation. Ifølge "socialistloven" var kun valgdeltagelse tilladt (46). Det påhvilede herredsfogden at holde øje med de stedlige socialister - hvis der var nogen. Også foreninger uden poli-

tisk indhold som sportsklubber og religiøse foreninger indsendte ikke sjældent medlemslister og vedtægter, selv om det egentlig ikke var nødvendigt i henhold til foreningsloven.

Statens sikkerhed kunne endvidere trues af pressen, bøger og pjecer. Herredsfolketinget modtog derfor lister over forbudte skrifter for at holde øje med, om de cirkulerede i distriktet. Også symbolbærende genstande kunne være farlige for den offentlige orden - Visby herredsfolketingarkiv indeholder således en sag fra 1868-69 om et konfiskeret pipbevæbnet med den danske konge Frederik VIIIs portræt (47).

Til sikkerhedspolitiopgaverne hørte tillige kontrollen med fremmede. Loven af 1. november 1867 om fri bevægelighed i det nordtyske forbund, senere udvidet til det tyske rige, fjernede de eksisterende skranker for indenlandske rejser og flytninger (48). Pasvæsnet fortsatte imidlertid. Dertil indførtes en meldepligt ved flytninger, som dog ikke berørte herredsfolketingerne (49).

Sikkerhedspolitiet omfattede endelig afværgelse af bestemte trusler mod menneskers liv og ejendom såsom nedstyrninger og skred, eksplosioner, brand og angreb fra dyr. Brandpolitiet omtales nærmere nedenfor i forbindelse med byggepolitiet.

Ordens- og sædelighedspolitiet greb mere ind i dagligdagen end kriminal- og sikkerhedspolitiet - og tilmed også i søndagen, eftersom det var herredsfolkernes pligt at sørge for overholdelsen af søn- og helligdagsbestemmelserne. En anden opgave var kontrollen med forlystelseslivet, hvor herredsfolketingerne skulle give tilladelse til dans, markedsdag, skiveskydning og lignende samt overvåge, at værtshusene overholdt den såkaldte polititime, d.v.s. det tidspunkt, hvor etableret skulle lukkes, som oftest kl. 22. Herredsfolketingen skulle endvidere føre tilsyn med indsamlinger og lotterier.

Mens sædelighedspolitiets bordelkontrol næppe har belastet de nord-slesvigiske herredsfolketinge synderligt, udgjorde tyendesagerne et større arbejdsmarked indenfor ordenspolitiet i landdistrikterne. Tyendeloven af 25. februar 1840 var med enkelte supplementer gældende til 1918 (50). Den pålagde bl.a. det lokale politi at udstede skudsmålsbøger til tjenestefolkene fra distriktet. Over disse skudsmåls- eller tjenestebøger førtes der en fortægnelse. Herredsfolketingen var berettiget

til at kontrollere, at tjenestefolkene havde en skudsmålsbog. En anden opgave var tilbageførsel af bortløbent tyende og fra 1878 fængsling af opsætsige tjenestefolk. Men også indsamlinger af beretninger om forholdet mellem herskab og tyende var en del af ordenspolitiets opgaver.

Sundhedspoliti.

Blandt de ældste sundhedspolitiopgaver var bekæmpelsen af de mange former for epidemier, som huserede: kopper, kolera, mæslinger, skarlagensfeber, tyfus og difteri. Til hver epidemi svarede et antal forholdsregler, som skulle begrænse smittekilderne og isolere de ramte, og den opgave påhvilede politimyndighederne. Især for koleraens vedkommende var der en nær sammenhæng mellem smittespredningen og de hygiejniske forhold. Oprettelsen af sundhedskommissioner i landområderne i 1883 udsprang således af en truende koleraepidemi (51). I hver kommune skulle der nedsættes en kommission bestående af kommuneforstanderen, eventuelt flere, der fik til opgave at undersøge hygiejen i vandforsyningen (pumper, brønde, reservoirer), spildevandsafledningen, møddinger, affald o.s.v. Herredsfolkene sørgede for nedsættelsen af disse kommissioner og modtog beretninger fra deres inspektioner.

Tilsynet med næringsmidler skete i henhold til den nye lov af 14. maj 1879 om handel med næringsmidler og forbrugsgenstande (52). Gendamerne skulle undersøge, om varer var forfalskede, sundhedsfarlige etc. og indberette resultatet af deres rutinekontrol til herredsfogden, der skulle tage videre affære, hvis loven var overtrådt.

Også med hensyn til kost- og plejebørn kom der initiativer i 1870-erne. Ved forordning af 11.3. 1874 pålagdes herredsfogderne at føre tilsyn med plejeforældrenes behandling af deres plejebørn gennem uanmeldte, kvartalsvise inspektioner. Fra 1879 krævedes herredsfogdernes tilladelse til at optage plejebørn (53).

Blandt sundhedspolitiopgaverne må desuden nævnes tilsynet med apotekere samt bekæmpelsen af kvaksalvere og falsk medicin. Også jordemødrenes økonomiske forhold og deres boliger blev overvåget af herredsfogderierne.

Brand- og byggepoliti.

Herreds fogdernes pligt til at opklare brandårsager var en naturlig del af deres almindelige kriminalpolitiopgaver. Med branddirektørstillingens forening med herreds fogedstillingen fik herreds fogderne imidlertid overdraget hele brandsagsområdet. Opgaven med at føre brandkatastrofene beholdt de dog kun i en kort årrække. Den offentlige, tvungne brandforsikring blev nemlig afskaffet ved lov af 23. marts 1872 med virkning fra 1. januar 1878 (54). I stedet opstod flere private forsikringsselskaber, som herreds fogderne imidlertid beholdt et vist tilsyn med. Selskaberne skulle således indsænde vedtægter, årsregnskaber, liste over taksatorer etc. Også forsikningspolicer fra de private selskaber kan træffes i herreds fogderiarkiverne.

I henhold til den almindelige brandforordning af 20. juni 1776 skulle der findes redskaber til brandslukning i alle landsbyer, herunder sprøjter, og alle husboner og tjenestefolk i landsbyen var forpligtet til at medvirke ved slukningerne (55). Det var herreds fogdens pligt gennem kommuneforstanderne at føre halvårige tilsyn med brandredskaberne og sørge for brandvænets videre udbygning med moderne sprøjter og redskaber. Fra 1880-erne suppleredes disse tvangsbrandværn imidlertid flere steder med frivillige brandværn, hvis indsats var mere effektiv. Oprettelsen af disse frivillige brandværn skulle herreds fogderne derfor søge at fremme. De gamle bestemmelser fra 1776 afløstes 15. april 1889 af en ny forordning om brandvænet i landdistrikterne, men den nåede herreds fogderne ikke at administrere (56).

I henhold til forordningen af 1776 påhvilede det endvidere herreds fogden at afholde de årlige brandsyn af alle bygninger i distriktet, hvor eventuelle mangler skulle påtales (57).

Der udsendtes efter 1864 adskillige forordninger om indretningen af skorstene, strå- og halmladers placering, stråtage, krav om opførelse af særlige bageovnshuse isoleret fra de øvrige bygninger etc. Kontrolen med disse forordningers udførelse påhvilede herreds fogden. Den vigtigste brandforebyggende foranstaltning var imidlertid, at alle nyopførte bygninger skulle forhåndsgodkendes af herreds fogderne. Særlig efter ikrafttrædelsen af byggepolitiorndningen for landdistrikterne af 14. juni 1878 blev herreds fogdernes kontrol med de nyopførte bygninger

styrket. F.eks. skulle der fra nu afindsendes tegninger over de huse, man ønskede at opnå byggetilladelse til, og kravene til nybygningerne blev mere specifiseret (58).

Fattigvæsen.

I forhold til hertugdømmet Slesvigs fattigforordning fra 1841 bragte den tyske fattiglov af 6. juni 1870, som kom til udførelse ved lov af 8. marts 1871, ikke de store forandringer i organisatorisk henseende (59). Der fandtes i de forskellige sogne såkaldte fattigkollegier, som styrede det lokale fattigvæsen. De skulle nu afløses af lokale fattigforbund, som herredsfogden skulle fastlægge distrikterne for. Ofte blev resultatet, at der af de gamle sognefattigkollegier dannedes fællesfattigforbund ("Gesammtarmenverbände"), hvor kommunerne i sognet gik sammen. Men andre steder foretrak man at lade hver kommune udgøre det lokale fattigforbund ("Ortsarmenverband"). I begge tilfælde skulle der udarbejdes statutter, som via herredsfogden skulle sendes til godkendelse hos de højere myndigheder.

Behandlingen af de fattiges hjælpeanmodninger lå hos fattigforbundene. Herredsforderne fungerede imidlertid som klageinstans, ikke alene i forholdet mellem den fattige og fattigforbundet, men også i de vist ikke helt få tilfælde, hvor to fattigforbund var uenige om, hvem af dem, der havde forsøgelsespligten. Hvor det drejede sig om særforsorg for blinde, døvstumme, evnesvage og sindssyge, blev opgaven overdraget til landsfattigforbundet, idet en del af omkostningerne ved behandlingen skulle betales af hjemstedskommunen. Herredsforderne bistod landsfattigforbundet i opkrævningen af disse penge.

Endvidere førte herredsforderne tilsyn med fattiggårdene for at kontatere, om de fattige blev behandlet efter forskrifterne, og han optog fattigstatistik over antallet af udbetalte understøttelser og antal beboere på fattiggårdene.

Det offentlige fattigvæsen kunne suppleres ved legatmidler og gennem indsamlinger, hvor herredsforden i begge tilfælde havde en kontrollerede funktion. Alligevel var tiggeri et udbredt fænomen. Flere steder

blev der dannet foreninger til at bekæmpe tiggeriet. Herredsfogderne havde som politimyndighed til opgave at indfange vagabonder og landsstrygere.

De sociale forhold blev først rigtig forbedret, da de tyske socialforsikringslove trådte i kraft fra midten af 1880-erne (herom senere). De tvunge forsikringer spændte et socialt sikkerhedsnet ud under store befolkningsgrupper, som hidtil havde levet meget udsat i tilfælde af ulykker og sygdom. Det gav det offentlige fattigvæsen færre opgaver, og fattiggårdenes betydning svandt ind.

Vejvæsen, vandrøb, etc.

Det lovmæssige grundlag for vejvæsnet var indtil 1879 den slesvig-holstenske vejforordning af 1. marts 1842, der indførte et moderne vejvæsen i hertugdømmerne (60). Vejene blev inddelt i tre klasser: hovedlandeveje, mindre landeveje og biveje. Mens anlæggelsen og administrationen af hovedlandevejene beroede hos en afdeling af ingeniørkorpset, hørte de mindre landeveje under overøvrigheden (amterne med husfogderne som underordnet embede) og bivejene under de enkelte landsbyer, som dannede en særlig vej kommune. Flere landsbyer kunne eventuelt gå sammen i større vej kommuner. Hvor der var herredskommuner, enten fra gammel tid eller nyoprettet som herredsråd, fik de overdraget udbygningen og vedligeholdelsen af de mindre landeveje (61). Både de lokale vej kommuner og herredsvejkommunerne vigtigste funktion var at fordele arbejdspligtelser og vejbidrag på de enkelte grundejere.

Husfogdernes arbejde bestod bl.a. i hvert forår sammen med vej kommunernes befuldmaægtigede at foretage vejsyn over distriktets mindre landeveje og biveje og indsende rapport herom til overøvrigheden, der så skulle give ordre til iværksættelse af de nødvendige udbedningsarbejder, som husfogderne igen så skulle overvåge. Senere indførtes efterårsvejsyn. Foreningen af embederne som herredsfoged og husfoged i 1868 gav førstnævnte vejvæsnet som nyt arbejdsområde, forsåvidt de ikke allerede som formænd for herredsrådene havde haft del i det.

Den nye vejlov for provinsen Slesvig-Holsten fra 26. februar 1879 ophævede imidlertid herredskommunerne som vejdistrikter og lagde de

mindre landeveje ind under kredsene, der skulle sørge for udbygningen af de mindre landeveje, som endnu ikke havde fået belægning (62). Landsbyerne vedblev derimod at bestå som vejkommuner til vedligeholdelse af mindre landeveje og biveje indenfor deres område. For herredsfolkene kom ændringen næppe til at betyde mindre arbejde, idet den fremskyndede udbygning af de mindre landeveje gav nok at se til, og tilsynspligten bestod uindskrænket.

Herredsfolkene havde også andre opgaver af teknisk karakter. Hertil hørte bl.a. vandafledningsvæsnet og kystsikringen, der navnlig havde stor betydning for Visby herredsfolk, hvortil hovedparten af marskområderne hørte. Opgaverne var her på mange måder parallelle til vejvæsnet med afholdelse af syn samt inspektion med udbedringer og mindre nyanlæg. Det påhvilede endvidere herredsfolkene at skaffe overblik over skaderne ved stormfloder og andre oversvømmelser som f.eks. i 1872.

Endelig berørtes flere vestlige herredsfolkere af anlægget af jernbanen mellem Tønder og Hviding. Selve anlægsarbejdet varetoges af de koncessionerede selskaber.

Skibsfart og fiskeri.

Herredsfolkernes tilsyn med kommunikationsvejene angik ikke blot havne og færger, men al skibsfart med fragt- og passagerskibe samt fiskerbåde. Der skulle udfærdiges lister over de skibe og både, som var hjemmehørende i distriktet, og skibenes rejser skulle optegnes. Navnlig på vestkysten udgjorde strandingsvæsnet en ret så omfattende opgave for herredsfolkene, der også var involveret i redningsvæsnet. Indenfor fiskeriet var det ikke alene herredsfolkernes pligt at overvåge overholdelsen af fiskeriloven, men også at regulere fiskeretten i offentlige søer og vandløb.

Landbrug.

Landbruget beskæftigede i herredsfolkernes periode ca. 60 % af den

nordslesvigske befolkning, og opgaverne i relation til landbruget måtte derfor nødvendigvis optage en større del af herredsfordernes tid (63).

Selv om der havde fundet ganske omfattende selvejekøb sted i de foregående årtier, var en betragtelig del af de nordslesvigske bønder stadig ved overgangen til Preussen fæstebønder under staten, idet den danske stat afstod sine rettigheder i gården sammen med hertugdømmerne i 1864. De eksisterende fæstevilkår var imidlertid så lempelige, at der intet reelt motiv var til at købe sig fri af dem for at få sin jord i frit eje. Fæstevæsnet på statsgodset var stort set kun en formalitet, men for myndighederne alligevel en realitet. Derfor førte herredsforderne fortsat fæsteregistre, ligesom de indtil 1873 modtog anmodninger om fæsteafløsning (64).

Den 3. januar 1873 udstedtes imidlertid loven om realbyrdeafløsning i provinsen Slesvig-Holsten. Hensigten med loven var at rydde ud i de mange gamle skatter og afgifter på jorden, hvoraf flere havde deres oprindelse i middelalderen, og afløse dem, enten med en engangsydelse eller med en årlig rente. Loven omfattede alle afgifter på jord i selveje, arverente, arvefæste eller arveforpagtning. Forud for afløsningen skulle der ydes et omfattende arbejde med udredning af de mange former for afgifter, omregning af tjenestepligter og naturalydelser til pengeværdien og udregning af den samlede årlige skyld. Derefter skulle afløsningsrecessen afsluttes enten med antagelsen af en engangssum eller med en aftale om rentebetaling via rentebanken i Stettin. Afgifterne kunne enten afløses ved en gang for alle at betale 18 gange den årlige skyld (for afgifter, der bevisligt var landgilde for arvefæste eller fast kanon for selveje 20 gange) eller forrente 20 gange den årlige skyld (ved landgilde eller kanon renten af 22 2/9 gange den årlige sum i 56 1/12 år) (65).

Det store forberedende og udførende arbejde blev overdraget til særlige kommissærer, og hertil udnævntes herredsforderne, for Haderslev I og II herredsfordedistrikter dog herredsfordeden for Haderslev I. Arbejdet strakte sig ind i 1880-erne og afsluttedes først definitivt i 1890, da der vedtages en ny lov i landdagen, der afsluttede flere års diskussion om statsfæstebøndernes afgifter med at ophæve statens rettigheder. Derved opnåede de nordslesvigske bønder, der stadig var fæstere under staten, at blive selvejere uden at betale for

det (66).

I 1873 udsendtes endvidere en lov om grundbogssystemets indførelse i Provinserne Slesvig-Holsten, der fjernede de hidtidige restriktioner på udstykning og sammenlægning af landbrug. Herredsfolkernes kontrol med disse forhold synes dog først at være ophørt, da grundbøgerne var indført i begyndelsen af 1880-erne (67).

Udover at medvirke til fjernelsen af disse ældre bånd på landbrugsejendommene varetog herredsfolkene en række opgaver, der skulle fremme landbrugsdriftens modernisering. Det gjaldt f.eks. bekämpelse af ukrudtsplanter, skadedyr og husdyrssygdomme, hvor herredsfolkene skulle kontrollere udryddelsen af ukrudt, rapportere om forekomsten af skadelige insekter, isolere syge besætninger, hævde karantænebestemmelser etc. Blandt de øvrige opgaver i relation til landbruget kan nævnes kontrol med tærskleværker, tilladelse til landboforeningernes lotterier, kontrol med overholdelse af mark- og skovfreden, med udpegningen af hegnsynsmænd og med jagten, fremlysnings af løsgående kvæg, efterlysnings af bortløbent kvæg samt eftersyn med bondeskovene.

Handel, håndværk og industri.

Den økonomiske liberalisme fik sit gennembrug i Slesvig og Holsten med forordningen af 23. september 1867 om de stedfaste erhverv, hvormed lavstvangen og købstædernes "læbælter" afskaffedes (68). Mere detaljerede bestemmelser om retten til at udøve erhverv kom med næringsloven for Det nordtyske forbund af 21. juni 1869 ("Gewerbeordnung") (69).

Selv om der blev øget frihed til erhvervsudøvelsen, var der stadig adskillige krav om koncession og kontrol, som involverede de lokale politimyndigheder. Næringsloven skelnede mellem stedfast og omvandrende erhvervsudøvelse. Udøverne af de stedfaste erhverv skulle på landet anmelde deres virksomhed til herredsfolkene, som derpå skulle kvittere for anmeldelsen.

For visse arter af virksomheder eller erhverv krævedes en decideret tilladelse fra herredsfolkene. Det gjaldt en række fabriksanlæg som gasværker, teglværker, støberier, kemiske værker, lim- og sæbekogerি-

er, benmelsfabrikker, slagterier osv. Sådanne anlæg måtte først godkendes, efter at tegninger og beskrivelser var indsendt til herreds-fogderiet. Opsættelse af dampkedler krævede også særlig tilladelse. Apotekere, de forskellige slags læger, jordemødre, skippere og styrmand samt lodser, skuespilarrangører, restauratører, værtshusholdere og spiritussælgere måtte kun udøve deres erhverv efter godkendelse hos herreds-fogderne.

Også omvandrende erhvervsudøvere skulle anmeldte deres virksomhed til herreds-fogderne, som skulle udstede en særlig legitimation med signalement og specifikation af erhvervet. Disse tilladelser var kun gyldige i et kalenderår og måtte derefter fornyes.

Næringsloven pålagde også herreds-fogderierne at fastsætte tid, sted og varighed for de lokale markeder.

Et hovedområde i næringsloven af 1869 var arbejderbeskyttelsen, som overvejende koncentrerede sig om børn og lærlinge. Herreds-fogderne skulle således värne om lærlingenes sundhed og sædelighed og sørge for, at de fik tid til skolegang, hvis de fortsat var i den skolepligtige alder. Politiet skulle endvidere kontrollere, at arbejdsgiverne indsendte lister over deres unge arbejdere, at børn under 12 år ikke arbejdede regelmæssigt i fabrikker, at de 12-14 årlige højst arbejdede 6 timer dagligt og de 14-16 årlige højst 10 timer og endelig at børn og unge ikke arbejdede om søndagen. For unge arbejdere skulle politiet udstede arbejdsbøger, førend de måtte tage beskæftigelse i fabrikker.

Næringsloven af 1869 blev i 1883 afløst af en ny rigsnæringslov (70). Den indeholdt navnlig flere detaljerede bestemmelser på arbejderbeskyttelsesområdet. Blandt andet skulle der på fabrikker med mindst 20 arbejdere udfærdiges arbejdsreglementer om arbejdstid, pauser, lønafregning, afskedigelse, bøder m.v. Disse reglementer skulle på landet indsendes til herreds-fogderiet sammen med eventuelle indvendinger fra arbejderne.

Statsmagtens øgede indsats for arbejderbeskyttelsen gav sig navnlig udslag i de nye socialforsikringslove, der i modsætning til de hidtidige, private forsikringsordninger var obligatoriske. I 1883 vedtoges en sygeforsikring og året efter en ulykkesforsikring for arbejdere. Disse forsikringer betaltes med bidrag fra såvel arbejdere som ar-

bejdsgivere. Herredsfolkene havde ikke meget med forsikringerne at gøre ud over en vis kontrol med arbejdsgivernes anmeldelsespligt. For ulykkesforsikringen skulle han optage rapporter over ulykker (71).

Næringslovene fra 1869 og 1883 udgjorde hovedgrundlaget for herredsfolkernes arbejde indenfor handel, håndværk og industri. Blandt de øvrige bestemmelser kan nævnes loven om mål og vægt for det nordtyske forbund af 17. august 1868, der indførte det moderne internationale målesystem med meter, kvadratmeter, kubikmeter og kilogram. Loven gav herredsfolkene til opgave at kontrollere de handlendes måle- og vejeapparater (72). Endelig havde herredsfolkernes pligt til at indberette om de lokale sparekasser og deres vedtægter, indestående, reserver etc. samt om industriens forhold med angivelse af arbejderantallet i de enkelte virksomheder.

Skattevæsen.

Ved lov af 28. april 1867 indførtes de preussiske skatter i hertugdømmerne. Gamle skatter som magasinkorn og fouragepenge, husskat, næringsrekognitionspenge, næringsskat, rangskat og kontribution på byernes og flækernes jorder samt på de helt små landbrug forsvandt. De erstattedes af tre skatter: bygningsskatten, klasse- og klassificeret indkomstskat samt næringsskatten. Den preussiske grundskat indførtes først i 1870 og afløste da endelig kontribution og landskat (73).

Selve ligningen foretages af dertil oprettede myndigheder eller nedsatte kommissioner. Herredsfolkene medvirkede således ikke ved opstillingen af skattelisterne eller opkrævningen af skatterne. Loven fra 1867 pålagde imidlertid samtlige statslige og kommunale myndigheder at bistå skattevæsnet med indsamling af materiale til brug for ligningen. Herredsfolkene fik derfor til opgave bl.a. at udfærdige fortegnelser over de gamle skatter, udarbejde liste over de erhvervsdrivende i de forskellige kategorier, som næringsskatteloven opererede med etc. Endvidere skulle herredsfolkene sørge for, at kommunerne valgte medlemmer af klasseskatteligningskommissionen.

Militæret.

Ved lov af 13. oktober 1866 indførtes den almindelige treårige preussiske værnepligt i de nyerhvervede landsdele (74). Dermed tilfaldt herredsfolkene et omfattende forretningsområde, hvor udskrivningsvæsnet var det vigtigste. Selve stambogsføringen lå hos kommune- eller godsforstanderne og sessionsvæsnet hos den særlige kredsreservekommision (75). Herredsfolkens opgave var at udlevere sessionsindkaldelsesordren til de værnepligte og at eftersøge og pågribe de bortblevne. Søgte en værnepligtig udsættelse eller fritagelse for militærtjenesten eller tidlige afslutning på denne, forespurgte herredsfolkene hos den værnepligtiges hjemkommune, om de angivne grunde var korrekte. Hvis indkaldte soldater efterlod en familie i nød, skulle herredsfolkene sørge for, at der blev udbetalt understøttelse.

Blandt herredsfolkernes militæropgaver kan endvidere nævnes pligten til at føre statistik over mobiliseringhestene og indkvarteringsmulighederne. Herredsfolkden stod endvidere for godtgørelser til befolkningen for indkvartering, leverancer og kørsler for militæret, herunder med tilbagevirkende kraft for krigen i 1864.

Herredsfolkernes opgaver. Sammenfatning.

Herredsfolkernes virke 1868-89 strakte sig vidt. Bortfaldet af den dømmende myndighed fik de rigelig kompenstation for gennem tilførslen af nye sagsområder, ligesom de sagsområder, de førte med sig fra den gamle slesvigiske administration, blev stærkt udvidet. Indlemmelsen i Preussen med tilpasningen til dette lands lovgivning, forvaltningsopbygning og kommunale selvstyre betød navnlig fra 1868 og frem til de første år af 1870-erne en stor arbejdsbyrde. I flere henseender som f.eks. realbyrdeafløsningen fortsatte de arbejdet frem til ca. 1880. Og næppe var de preussiske love indført, før skabelsen af det tyske rige i 1871 afstedkom nye rigsbestemmelser. Den vældige økonomiske fremsgang i Det tyske rige i "Gründerperioden" nødvendiggjorde endvidere en mere gennemgribende statsregulering f.eks. indenfor byggeri og arbejderbeskyttelse. Selv om de første tyve år efter 1864 i Nordslesvig var præget af økonomisk stagnation, gjaldt de nye statsindgreb ikke desto mindre også her.

Der var kun ganske få områder af det offentlige liv, hvor herredsfordelerne ikke havde udøvende administrative beføjelser eller i det mindste en kontrol- eller mellemledsfunktion. Indenfor kirken og skolevæsnet indskrænkedes deres opgaver sig til at opkræve bøder for skoleforsømmelser, fremme oprettelsen af folkebiblioteker og lignende præfere sager. Ellers havde herredsfordelerne berøring med stort set alle sektorer.

En sammenligning med de danske herredsfordeler i samme periode viser store forskelle, først og fremmest fordi disse beholdt den dømmende magt frem til 1919 og med den skiftevæsnet, tingbogsføringen og fogedfunktionen. Mens de egentlige politiopgaver (kriminalpoliti, sikkerhedspoliti og ordenspoliti) i store træk vel har været identiske, synes navnlig erhvervssagerne, byggesagerne, sundheds- og socialvæsnet, kommunesagerne og statistiksagerne at have givet de preussiske herredsfordeler mere at bestille end de danske. En årsag hertil er formodentlig, at de preussiske landkommuner var meget mindre end de danske sognekommuner, og at de derfor ikke kunne pålægges så mange opgaver som i det danske kommunestyre - opgaver som i stedet måtte overdrages til herredsfordelerne. Da der samtidig var forholdsvis få herredsfordeler i kredsene, kom herredsfordelerne i mange forhold til at fungere som små landråder i deres distrikter. Desuden var den preussiske lovgivning på f.eks. arbejderbeskyttelses- og byggeområdet mere detaljeret og indgribende end den danske.

HERREDSFOGDERIERNES OPHÆVELSE.

I 1872 fik Preussens østlige provinser en ny administrationsstruktur, hvorved godsejerne bl.a mistede deres kredsumiddelbare status og den selvstændige politimyndighed, der overgik til amtsforstanderne. Amtsforstanderne skulle udpeges af regeringen blandt duelige, lokale mænd, der ikke behøvede at have en juridisk uddannelse. I praksis blev det ofte godsejere- eller inspektører, som udnævntes til amtsforstandere, men alligevel ansås amtsforstanderordningen som et fremskridt i retning af øget folkelig deltagelse i forvaltningen (76).

I Provinsen Slesvig-Holsten tövede man på grund af de mange forandringer

ger i årene efter 1867 med at indføre amtsforstanderinstitutionen. Medvirkende hertil var også, at man ikke mente at kunne finde egnede amtsforstaderemner i det overvejende dansksindede Nordslesvig. Derfor beholdt man de statsansatte herredsfolk på trods af de liberales stærke ønske om amtsforstandere. Først med den nye kredsordning for provinsen Slesvig-Holsten af 26. maj 1888 randt timeglasset ud for herredsfolkene med virkning fra 1. april 1889. I stedet indførtes amtsforstaderordenningen med den modifikation, at regeringen kunne ansætte kommissariske amtsforstandere i de områder, hvor en duelig ikke kunne findes blandt de hjemmehørende. Dette benyttede man sig af i store dele af Nordslesvig, hvor der ikke fandtes tysksindede, som var egnede til bestillingen (77).

Med amtsforstaderordenningen bortfaldt endvidere godsernes traditionelle selvstændige status i politisagerne. Godserne var fremover kun særlige enheder i den nederste forvaltning, i de med landkommunerne sidestillede godsdistrikter. Ved siden af amtsforstanderen sattes de særlige amtsudvalg, der bestod af mindst en repræsentant for hver af amtsdistrikts landkommuner. Amtsudvalgets opgave var hovedsagelig at føre kontrol med amtsforstanderen og regnskabet.

De nye amtsdistrikter var væsentlig mindre end herredsfolkedistrikterne, oftest bestod de af 1-2-3 kirkesogne. De særlige kommissariske amtsforstandere administrerede dog flere amtsdistrikter på engang, og deres område havde ofte samme størrelse som de tidlige herredsfolkedistrikter. Til kommissariske amtsforstandere udnævntes da også flere af de tidlige herredsfolk (78). Amtsforstanderinstitutionens indførelse betød således ikke noget totalt brud med fortiden.

HERREDSFOGDERNE.

Krigen i 1864 betød afskedigelse af samtlige nordslesvigske herredsfolk, som erstattedes med tysksindede personer. Af dem, der ansattes i 1864, fandtes kun en enkelt egnet til at fortsætte efter ændringerne 1867/68 (Jensen i Aabenraa) (79). Bruddet med den dansk-slesvigske herredsfolketradiiton var altså også personelt. Det første hold af herredsfolk var dog for størstedelens vedkommende i kraft af deres opvækst i Slesvig fortrolig med forholdene:

Herredsfolkernes fødested.

Ansæt	Nordslesvig	Sydslesvig*	Holsten	Tyskland	Danmark	Uoplyst	I alt
1867-69	5	4	2	-	1	-	12
1870-79	-	2	2	-	1	-	5
1880-89	-	2	1	2	-	3**	8
Tilsammen	5	8	5	2	2	3	25

* Med Flensborg.

** Formodentlig tyskere.

Kun en femtedel af de nordslesvigske herredsfolkere var indfødt. Lægges dertil sydslesvigerne, fås dog at over halvdelen af herredsfolkene var slesvigere. Blandt de 13 ansatte efter 1870 var imidlertid kun de fire slesvigere. De slesvigske herredsfolkere sad til gengæld længe i embedet. De fem herredsfolkere, der virkede i hele perioden 1868-89, var således alle slesvigere.

Det første hold af herredsfolkere beklædte alle på ansættelsestidspunktet i 1868 en stilling i den slesvigske administration, hvortil langt de fleste var kommet efter krigen i 1864. Kun ganske få havde været ansat i den slesvigske administration før 1864. Forud for ansættelsen i 1868 havde tre i forvejen været herredsfolkere, fem var enten husfolkere, branddirektører eller begge dele, en var landmåler, en amtssekretær og to borgmestre, heriblandt Tønders borgmester, som tillige antoges som herredsfolk for Tønder herredsfolkederidistrikt (80).

Blandt de senere ansatte herredsfolkere havde størstedelen beklædt underordnede poster indenfor den civile administration som kredssekretærer, assessorer, aktuarer, told- eller skattekontrollører og lignende. To var tidlige officerer. Netop ansættelsen af afdankede militære skal have bidraget til at gøre distriktsembedsmændene upopulære i befolkningen, fordi det kneb med at aflægge den militære tone. At man tyede til pensionerede officerer, hang sammen med, at embedet efterhånden var blevet så dårligt lønnet, at juristerne foretrak anden beskæftigelse (81).

HERREDSFOGDERIARKIVERNE.

De nordslesvigske herredsfolkederier fulgte ikke en fælles arkiverings-

praksis med ensartede modeller for opstillingen af sagerne. Alle herredsfordeler opererede dog efter preussisk mønster med en henlæggelse af sagerne i akthefter eller læg, hvor alle skrivelser med samme emne blev holdt samlet i kronologisk rækkefølge (82). Henlæggelsen fortsatte i samme hefte eller læg indtil enten sagstypen ikke længere forekom eller indtil det blev uhåndterligt og et nyt anlagt. Arkiveringsprincippet var dermed helt anderledes end i den slesvigsk-danske administration. Der blev de enkelte sager ikke samlet efter emne, men henlagt kronologisk efter journalen, som dog kunne rumme en form for saglig opdeling i få hovedgrupper efter ret grove kriterier. For den historisk interessererde benytter er det preussiske system langt at fortrække.

Mindelser om det gamle slesvigsk-danske system findes i Broager herredsforderiarkivs ældre afdeling, hvor der er en opdeling i 14 hovedgrupper og en samling af sagerne i disse hovedgrupper i akthefter år for år, således at f.eks. alle vejsager fra 1869 eller samlet i et hefte, hvorpå følger et hefte med vejsager fra 1870 o.s.fr. Det skyldes måske, at herredsfoged Christian Hansen tidligere havde været amtssekretær og måske overførte amternes arkiveringspraksis til sit nye embede (83).

I den yngre del af Broager herredsfordedarkiv samt i de øvrige nord-slesvigske herredsfordedarkiver er sagsopdelingen langt finere, således at hovedgrupperne har en yderligere opdeling efter deletemner. Nærmest det preussiske ideal nåede Nordborg herredsforderi. Her findes først en opdeling i 7 "titler" A-G (almindelig forvaltning, politisager, militärsager, kirke- og skolesager, skattesager, domænesager og landvæsenssager). De to første, mest omfattende titler er underopdelt i sektioner, f.eks. under almindelig forvaltning sektion 10, fattig- og understøttelsessager. Sektionen er igen delt i to afdelinger, generalia og specialia, hvor førstnævnte indeholder de forskellige forskrifter for behandlingen af de enkelte sager. Disse udgør specialia. Specialiasagerne er derefter underopdelt i forskellige akthefter, et om fattiggårdene, et om fattigindsamlinger etc. og til sidst et om forskellige fattigsager. Akthefterne kan således have følgende nummerering: Titel A, sektion 10, specialia nr. 3.

I de øvrige herredsfordeler har nummereringen været mindre sindrig. Selv om Visby herredsforderi har haft en i princippet tilsvarende op-

deling i titler og sektioner, har man her som i Aabenraa i stedet nummereret efter fag og om fornødent med fortløbende numre indenfor hvert enkelt fag. Mens opdelingen i titler, sektioner og løbenumre kommer nærmest embedets oprindelige ordning, repræsenterer faginddelingen det næste trin i henlæggelsesprocessen. Akthefterne blev nemlig lagt i hylder svarende til postreoler, hvor hvert rum (fag) havde et fast nr. Mens angivelsen titel-sektion-nr. refererer til aktheftets placering i aktplanen og forretningsopdelingen, henviser inddelingen fag-nr. således til akternes fysiske placering i arkivet.

I de små herredsfogderiarkiver fra Haderslev kreds er akthefterne blot nummereret fortløbende med løbenumre. Denne nummerering er formodentlig skabt af arkivvæsnet efter afleveringen hertil. I Gråsten og Løgumkloster herredsfogderier er der slet ikke foretaget nogen nummerering af akthæfterne, som dog alligevel er holdt samlet efter sagssammenhæng.

Arkiverne giver ingen mulighed for at overskue, efter hvilke principper, der har fundet kassation sted ved herredsfogederierne. Intet tyder dog på, at der har eksisteret fælles regler om, at bestemte akt-hefter skulle bevares og andre kasseres. I de velbevarede arkiver findes således portosager, inventarsager og lignende, som vel skulle have været kasseret, dersom der havde været en egentlig kassationsplan. Derimod må det antages, at regnskaber og bilag er blevet tilintetgjort i overensstemmelse med den almindelige praksis i den preussiske forvaltning (84).

Den største trussel mod herredsfogderiarkiverne opstod således først, da embederne skulle nedlægges i 1889 (85). Regeringen i Slesvig udsendte den 11. oktober 1888 et cirkulære, der pålagde landråderne at undersøge, hvor man skulle opbevare de herredsfogderiakter, der hverken skulle afleveres til Statsarkivet i Slesvig eller destrueres, eventuelt sælges. Statsarkivets ønsker klarlagdes i et nyt cirkulære af 9. januar 1889. De var beskedne. Statsarkivets leder Dr. Hille ønskede kun at få to sagstyper overført: for det første akter, der kunne belyse "vor tidsalders sociale bestræbelser og sociale lovgivning" og for det andet akter, som kunne kaste lys over "antipreussiske eller antidynastiske bestræbelser". Til den første gruppe hørte f.eks. akter om socialdemokratiske skrifter, forsamlinger og vælgerforeninger, strejker, fagforeninger, syge- og hjælpekasser, majestætsfornær-

melser og fornærmelser mod statsministeriet. Den anden gruppe rummede akter om den danske og augustenborgske bevægelse (86). Statsarkivarens historieopfattelse var altså set med moderne historikerøjne ualmindeligt snæver; den begrænsede sig helt til det politiske felt.

Når der er bevaret adskilligt flere akter i de nordslesvigske herreds-fogedarkiver, skyldes det snarere regeringen i Slesvig end Statsarkivet. Regeringen bestemte nemlig ved cirkulære af 7. marts 1889, at de akter, der fortsat kunne være brug for i administrationen, skulle opbevares hos landråderne. Derved blev der imidlertid åbnet op for vilkårligheden, fordi landråderne havde knapt med plads. Herreds-fogderiarkiverne blev derfor sat af vejen, hvor det var muligt, f.eks. i et tårnrum på Graasten Slot eller på loftet på Nordborg toldkontor. Der blev de så fundet efter Genforeningen og bragt til det midlertidige arkivdepot på amtshuset i Aabenraa, hvorfra de senere overgik til det nyoprettede Landsarkiv for de sønderjyske Landsdele (87).

I mellemtiden var det imidlertid gået hårdt ud over flere af herreds-fogederiarkiverne. Af Augustenborg herreds-fogderiarkiv er der således kun ganske få og, synes det, ret tilfældige sager tilbage. Meget bedre ser det ikke ud for Toftlund og Haderslev II herreds-fogderiers vedkommende (h.h.v. 1 og 2 pakker). Heller ikke fra de øvrige herreds-fogderidistrikter i Haderslev kreds er der bevaret særligt meget (Haderslev I 13 pk., Rødding 6 pk.). I de resterende arkiver er sagerne derimod ganske velbevarede: Aabenraa (61 pk.), Gråsten (56 pk.), Nordborg (76 pk.), Broager (79 pk.), Løgumkloster (70 pk.) og Visby (137 pk.). Herfra mangler kun enkelte akthefter. I Visby herreds-fogderiarkiv synes endvidere akterne fra det nedlagte Tønder herreds-fogderi at befinde sig.

NOTER:

1. Om herreds-fogedembedet i almindelighed, se Harald Jørgensen: Lokaladministrationen i Danmark, Kbh. 1985, s. 31ff og Birgit Løgstrup: Dommer og administrator. Herreds-fogden 1790-1868, Kbh. 1982, især s. 17ff. J. Smith: Nordslesvigske herreds-fogder, Personalhistorisk Tidsskrift 1960, s. 89-124. Bjørn Poulsen: Den sønderjyske herreds-foged i senmiddelalderen, Sønderjyske Årbøger 1991, s. 73-86. Lars N. Henningsen: Ensted sogns historie, Aabenraa 1987, s. 76-81.
2. Frode Gribsvad og Johan Hvidtfeldt: Landsarkivet for de sønder-

- jydske Landsdele. En Oversigt, Aabenraa 1944, s. 41ff.
3. Ernst Joachim Fürsen: Der Hadesvogt im Herzogtum Schleswig unter besonderer Berücksichtigung des Zeitraumes von 1721-1867, Kiel 1973, især s. 91-113 om de retslige opgaver.
 4. Gribsvad og Hvidtfeldt s. 43. Lars N. Henningsen: Ejendomshistorie i Nordslesvig, Åbenrå 1983, s. 10.
 5. Fürsen s. 114-131 om de administrative opgaver.
 6. Sst. s. 123.
 7. Sst. s. 121.
 8. J. P. Trap: Statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig, I, Kbh. 1864, Almindelig Deel s. 63. Georg von Hobe-Gelting: Die rechtliche Stellung der adeligen Güter und Gutsbezirke in Schleswig-Holstein in der Zeit von 1805 bis 1928, Kiel 1974, s. 59 har fejlagtigt året 1852.
 9. Trap s. 63f. Gribsvad og Hvidtfeldt s. 43.
 10. Hobe-Gelting s. 55. Trap s. 63f. Chronologisk Samling af de i Aaret 1853 emanerede Forordninger, Rescripter etc. for hertugdømmet Slesvig, Slesvig 1855, frd. af 3.6.1853 og skrivelse af 3.8.1853. Samme 1854, frd. af 6.2.1854.
 11. Gribsvad og Hvidtfeldt s. 43.
 12. Se redegørelsen for herredsrådene s. 161ff. samt rådenes forhandlingsprotokoller, jfr. s. 165.
 13. Hvilket Oswald Hauser helt undervurderer i sin bog om den preussiske administrations indførelse i Slesvig og Holsten: Staatliche Einheit und regionale Vielfalt in Preussen. Der Aufbau der Verwaltung in Schleswig-Holstein nach 1867, Neumünster 1967, især s. 21f, hvor karakteristikken er træffende for Holsten, men ikke for Slesvig.
 14. Fürsen s. 131f.
 15. Se herom generelt Hausers anf. grundige værk, der dog ikke kan sige sig helt fri for en preussenforherligende tendens, se f.eks. s. 56, 90f.
 16. Hauser s. 8, 24-28.
 17. Sst. s. 36-41. Verordnungsblatt für Schleswig-Holstein 1867, Kiel, s. 1562-1572.
 18. Hauser s. 21-24. Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten, 1867 nr. 64, især paragrafferne 1 og 52.
 19. Hauser s. 40f. Verordnungsblatt 1868 s. 598-602.
 20. Gribsvad og Hvidtfeldt s. 170, 178f.
 21. Hauser s. 62f. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, II, 1861-1873, Berlin 1896, s. 359-371, især s. 369-371.
 22. Amtsblatt der Königlichen Regierung zu Schleswig, Schleswig, 1874 s. 364 og 1880 s. 37.
 23. Provinzial-Handbuch für Schleswig-Holstein und das Herzogthum Lauenburg, Kiel 1868, s. 94-114. L. Andresen: Beiträge zur neueren Geschichte Tonderns, Flensburg 1943, s. 223.
 24. Landsarkivet har tidligere udsendt fortegnelser over de nordslesvigske godsarkiver (m. undt. af Schackenborg). Vedr. kogsarkiverne, se Gribsvad og Hvidtfeldt s. 168-169.
 25. Provinzial-Handbuch, forsk. årgange. Rødding herredsfolkarkiv nr. 6.
 26. En oversigt over de forskellige love giver dog L. Morath: Systematische Nachweisung der wichtigsten Gesetze, Verordnungen, Bekanntmachungen und reglementarischen Bestimmungen betreffend das Verwaltungsfach in der Provinz Schleswig-Holstein, Schleswig 1881. Endvidere giver Der Amtsvorsteher in der Provinz Schleswig-Holstein, Amtliche Ausgabe, I-II, Kiel u. Leipzig 1889 en indføring i mange af de sagsområder, herredsfolkene befattede sig med. Til de to nævnte værker henvises engang for alle.

27. Valgresultaterne ses bedst hos Aksel Lassen: Valg mellem tysk og dansk, Åbenrå 1976 eller i dagspressen.
28. En redegørelse for den indviklede statsborgerproblematik findes bl.a. i Franz von Jessen: Haandbog i det nordslesvigske Spørgsmaals Historie, Kbh. 1901, s. 225-253.
29. Udvandringen behandles senest af Kai Detlev Sievers: Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins in der Kaiserzeit 1867-1914, Neumünster 1991 (- Geschichte Schleswig-Holsteins 8. Band, Teil 2, Lieferung 1), s. 8-11.
30. Trap, II, s. 118f. Andresen s. 185-195. Provinzial-Handbuch, forsk. årgange.
31. Trap I, Almindelig Deel s. 68.
32. Hauser s. 55-59. Verordnungsblatt 1867, s. 1574-1580.
33. Visby herredsforderiarkiv nr. 43, fag 14.1.
34. Hans H. Worsøe: Folketællinger i Nordslesvig 1864-1919. Sønderjyske Årbøger 1964, s. 393-402.
35. Samme: Slægtshistorie i Sønderjylland, Åbenrå 1984, s. 34ff.
36. H. P. Jensen: Det preussiske forligsmandssystem i praksis i Tisiund sogn 1880-1919. Sønderjyske Årbøger 1977, s. 113-117.
37. H. P. Hanssen-Nørremølle: Oversigt over retsvæsnets ordning. Franz von Jessen: Haandbog, s. 521-525.
38. Opdelingen i de tre politigrene følger Graf Hue de Grais: Handbuch der Verfassung und Verwaltung in Preussen und dem Deutschen Reiche, Berlin 1895, s. 286-323.
39. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, II, s. 220f.
40. Straffelovbog for de Preussiske Stater..., Slesvig 1869.
41. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, III, 1874-1880, Berlin 1985, s. 180-207.
42. Gerd Stoltz: Geschichte der Polizei in Schleswig-Holstein, Heide in Holstein 1978, s. 21-44.
43. Provinzial-Handbuch, diverse årg.
44. H. P. Hanssen-Nørremølle: Vore Rettigheder I, Forenings- og Formningsretten, Sønderborg 1891.
45. Om de danske foreninger: Hans Schultz Hansen: Det nordslesvigske landbrug og den danske bevægelse 1880-1914, Aabenraa 1985.
46. Dorrit Andersen: Under Socialistloven. Træk af sønderjysk arbejderbevægelses udvikling 1878-90. Sønderjyske Årbøger 1989, s. 351-384.
47. Visby herredsforderi nr. 74, fag 28.16.
48. Gesetz vom 1. Nov. 1867 über die Freizügigkeit. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, II, s. 243f.
49. Om meldevæsnet: Hans H. Worsøe: Slægtshistoriske studier, s. 59.
50. Sievers Sozialgeschichte s. 22ff. C. Koeppen: Gesinde-Ordnung für die Herzogthümer Schleswig und Holstein, Rendsburg 1878.
51. Amtsblatt 1883, s. 439.
52. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, III, s. 566f.
53. Amtsblatt 1874, s. 372f, 1879, s. 297f.
54. Lars N. Henningsen Ejendomshistorie, s. 44.
55. Chronologische Sammlung der im Jahre 1776 ergangenen Verordnungen und Verfügungen für die Herzogthümer Schleswig und Holstein..., Kiel 1798, s. 66-136.
56. A. Wernich: Handbuch für das Feuerlöschwesen in der Provinz Schleswig-Holstein, Neumünster 1895.
57. Som note 55, s. 87-91.
58. Amtsblatt 1878, s. 185-196.
59. Fattigvæsensanordning for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, København 1841. Bundes-Gesetzblatt des Norddeutschen Bundes 1870,

- s. 360-373. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, II, s. 594-601.
60. Veiforordning for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, Kopenhagen 1842.
61. Andresen Beiträge, s. 188, 237.
62. C. Kühl: Die Wegegesetzgebung der Provinz Schleswig-Holstein, Schleswig 1879.
63. Schultz Hansen, s. 17.
64. Amtsblatt 1870, s. 298f.
65. Lov angaaende Afløsningen af Realbyrderne i Provindsen Slesvig-Holsteen, Hadersleben 1873.
66. H. Hejselbjerg Paulsen: To nordslesvigske politikere i ny belysning. Sønderjysk Månedsskrift 1977, s. 193-207.
67. Sønderjyllands Historie, V, Kbh. 1932-33, s. 418.
68. Verordningsblatt 1867, s. 1265-1268.
69. Bundes-Gesetzblatt des Norddeutschen Bundes, 1869, s. 245-282.
70. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, IV, 1881-1889, Berlin 1894, s. 107-141.
71. En oversigt over lovene i Sønderjyllands Historie, V, s. 475ff.
72. Verordningsblatt 1868, s. 1121-1125.
73. Gesetz-Sammlung für die Königlich Preussischen Staaten, II, s. 141-143.
74. Aftrykt hos Hauser s. 110. P. Simonsen: Værnepligtsforholdene i Nordslesvig efter 1864 og Befolkningens Stilling dertil. Franz von Jessen Haandbog, s. 337-348.
75. Reglementer om stamrulleføring i Verordningsblatt 1867, s. 1589 og Amtsblatt 1876 stykke 15, bilag.
76. G. Japsen: Amtsforstanderinstitutionen i Nordslesvig. Festskrift til Johan Hvidtfeldt, Kbh. 1978, s. 189-194.
77. Sst. s. 194-203.
78. Amtsblatt 1889, s. 511ff.
79. Personalhistoriske oplysninger hos J. Smiths i note 1 nævnte artikel samt i sammes Sønderjyske herredsfolk A-Ø, manuskriptsamlingen, Landsarkivet, Åbenraa.
80. Verordningsblatt 1868, s. 600-602.
81. Hauser s. 83, 85.
82. Det preussiske arkiveringssystem beskrives af Jørgen Witte: Arkivdannelse og cassationer i lokale preussiske arkiver 1867-1920. SPOR - arkiver og historie. Afhandlinger tilegnet Niels Petersen, Kbh. 1987, s. 377-387.
83. Verordningsblatt 1868, s. 601.
84. Witte s. 382.
85. Cirkulærer og korrespondance om arkivernes skæbne i landrådsarkiverne: Tønder H Spec 5, Åbenraa H.B.17, Sønderborg hefte 169.
86. Disse akter ses imidlertid ikke i Landesarchiv Schleswig-Holstein i Slesvig, hvor der fra de nordslesvigske herredsfolkederier kun opbevares nogle hårdt medtagne fæsteregistre fra Løgumkloster og Tønder.
87. Landsarkivets eget arkiv, journalsag 115/1924 (afl. jr. J 3) samt afl. jr. J 2/1924.

<u>Haderslev I:</u>	1867-75	Jacob Erichsen
	1875-88	Johann Heinrich Sieverts
	1888	Braesicke (konstitueret)
	1888-89	Gustav Klinger (tidligere Nordborg)
<u>Haderslev II:</u>	1868-89	Godske Hans Carl Caspar Hermann von Krogh
<u>Rødding:</u>	1868-71	Elias Jonas Gottlieb von Rosen
	1871-75	Gerhard Grothusen
	1876-89	August Ludwig Petersen
<u>Toftlund:</u>	1868-71	Hans Rossen Vogt
	1871-77	Peter Koop
	1877-83	Emil Johann Heinrich Reiff (senere Graasten)
	1883	Franz Robert Krause
	1883-89	Georg Petersen Gotthard
<u>Aabenraa:</u>	1864-89	Hans Peter Jensen
<u>Graasten:</u>	1868-80	Cay Diedrich Wilhelm Franz von Levetzow
	1880-81	Carl Erasmus Friedrich Eduard Krag
	1881-83	Herman Julius Doeppner
	1883-89	Emil Johann Heinrich Reiff (tidligere Toftlund)
<u>Augustenborg:</u>	1868-89	Daniel Christian Petersen
<u>Nordborg:</u>	1868-76	Carl Christian Anton von Hedemann
	1876-84	Gustav Klinger (senere Haderslev)
	1884-89	Claus Peter Klinker
<u>Broager:</u>	1868-89	Christian Hansen
<u>Tønder:</u>	1868-74	Alexander Friedemann Leopold Streckenbach (samtidig borgmester i Tønder)
<u>Løgumkloster:</u>	1868-89	Hieronymus Wilhelm Heinrich Dircks
<u>Visby:</u>	1867-83	Carl Mathias Vilhelm Andreas Grünfeldt
	1884-89	Johann Ludwig Lorenz Sass

HADERSLEV I.

1. 1870-75. Journaler 1 pk.

2-13. 1868-89. Akthefter 12 pk.

Nemlig:

2. 1867-94. Nr. 1-11 1 pk.

Indhold:

1. 1867-83. Regeringsforordninger 1 læg
2. 1868-71. Personalacten 1 læg
3. 1868-71. Gebühren und Sporteln 1 hft.
- 3a. 1867-68. Branddirektør Erichsens godtgørelse som konst. herredsfoget . 1 læg
4. 1875-79. Heimathssachen 1 hft.
5. 1870-94. Nachweisung über die mittelst Entlassungsurkunde ausgewanderten Personen 1 hft.
6. 1873-78. Nach Schleswig zurückgekehrten Optanten 1 hft.
7. 1888. Dänische Staatsangehörige im preussischen Militairpflichts-alter 1 hft.
8. 1875-89. Auswanderungen 1 hft.
9. 1869-76. Generalia betr. Vereine 1 hft.
10. 1888-89. Verzeichnis der Mitglieder des "Vælgerforening for Nordslesvig" 1 hft.
11. 1877. Socialdemokraten und Arbeits-einstellungen 1 hft.

3. 1867-94. Nr. 12-22 1 pk.

Indhold:

12. 1876-86. Polizeiaufsicht. A. Vorzeitig Entlassene. B. Andere Obser-vanter 1 hft.
13. 1888. Strafliste 1 hft.
14. 1867-89. Beitreibungen 1 hft.
15. 1885-95. Volkszählung 1 hft.
16. 1875-94. Generalia betr. Haltekinder ... 1 hft.
17. 1878-87. Concepienten 1 hft.
18. 1876. Nummerierung der Gebäude 1 hft.
19. 1873-87. Armenverbände 1 hft.
20. 1873-78. Jagdsachen 1 hft.
21. 1884-89. Jagdkarten 1 hft.
22. 1884-87. Nebenliste über An- und Abmel-dungen von Feuerversicherungs-agenten und -Vertretern 1 hft.

4. 1867-91. Nr. 23-25a 1 pk.

Indhold:

23. 1888-90. Neuregelung des Feuerlöschr-	
wesens	1 hft.
23a 1883-84. Versicherungsamt	1 læg
24. 1889-91. Wegeschau	1 hft.
25. 1867-68. Expedirte Wege-, Fuhr- und Ei-	
senbahnsachen	1 læg
25a 1868-75. Vejsager	1 læg

5. 1875-94. Nr. 26-32 1 pk.

Indhold:

26. 1876-87. Gemeinde Djernis	1 hft.
27. 1875-89. Gemeinde Erlev	1 hft.
28. 1875-87. Gemeinde Fredstedt	1 hft.
29. 1881-88. Gemeinde Alt-Hadersleben	1 hft.
30. 1876-94. Gemeinde Grarup	1 hft.
31. 1876-93. Gemeinde Halk	1 hft.
32. 1875-87. Gemeinde Hammeleff	1 hft.

6. 1875-1905. Nr. 33-40 1 pk.

Indhold:

33. 1876-94. Gemeinde Heissager	1 hft.
34. 1876-89. Gemeinde Hoptrup	1 hft.
35. 1878-1905. Gemeinde Kirkeby	1 hft.
36. 1876-89. Gemeinde Kjestrup	1 hft.
37. 1876-88. Gemeinde Mastrup	1 hft.
38. 1876-88. Gemeinde Süderballig	1 hft.
39. 1876-89. Gemeinde Oerby	1 hft.
40. 1882-88. Gemeinde Wonsbech	1 hft.

7. 1875-89. Nr. 41-44b 1 pk.

Indhold:

41. 1875-89. Gemeinde Aastrup	1 hft.
42. 1877-85. Generalia betr. Schneeräumungs-	
arbeiten	1 hft.
43. 1876-89. Hebammen	1 hft.
44. 1877-89. Gewerbesteuersachen	1 hft.
44a 1876-80. Gewerbesteuercontravention	1 hft.
44b 1876-81. Gewerbe An- und Abmeldungen ...	1 hft.

8. 1869-89. Nr. 45-51 1 pk.

Indhold:

45. 1869-83. Jahresberichte betr. gewerb-	
liche Unterstøtzungskassen	1 hft.
46. 1875-88. Fischerei	1 hft.
47. 1879-87. Bundgarnsfischerei	1 læg

48.	1881-89.	Reparaturen von Markpfählen bei den Fischschonrevier in der Haderslebener Förde	1 hft.
49.	1882-87.	Haderslebener Damm	1 hft.
50.	1872.	Sturmflut am 13.11. 1872	1 hft.
51.	1876-79.	Viehversicherungsvereine	1 hft.
9. 1698-1889 Nr. 52-54			1 pk.

Indhold:

52.	1878-88.	Reblausbericht	1 hft.
53.	1876-78.	Fiscalisches Eigenthum	1 hft.
53a	1869-87.	Generalia betr. fiskalische Grundstücke	1 hft.
53b	1872-78.	Opskyllet land ved Flovt	1 hft.
53c	1873-75.	Halk Made	1 hft.
53d	1886-89.	Kreds- og kommuneafgifter af fiskale grundstykker	1 hft.
53e	1698.	Anwachs zu Djernis	1 læg
53f	1868.	Verzeichnis über die unter Eigenthumsbeschränkungen besseren resp. mit Reallasten behafteten Stellen der Freihöfe zu Osby, Halk, Grarup und Starup	1 læg
53g	1880.	Nachweisung über Reallasten ...	1 hft.
54.	1876-82.	Stammrollen pro 1876	1 hft.
54a	1871-73.	Militairstammrolle	1 hft.

10.	1865-85.	Nr. 54b-54e	1 pk.
-----	----------	-------------------	-------

Indhold:

54b	1872-85.	Reklamation vom Regiment	1 hft.
54c	1876-81.	Reclamation auf Zurückstellung	1 hft.
54d	1874-83.	Recherchen wegen Militair-pflichtige	1 læg
54e	1865-71.	Verteilung der im Jahre 1864 von den Herzogtümern Schleswig und Holstein geleisteten unbekahlten gebliebenen Kriegsführen	1 læg

11.	1867-90.	Nr. 54f-57	1 pk.
-----	----------	------------------	-------

Indhold:

54f	1869.	Militairsachen generalia	1 hft.
54g	1871.	Beihülfe an Reservisten und Landwehrmänner	1 hft.
54h	1875-88.	Pferdemusterungscommissionen ..	1 hft.
55.	1870-90.	Krigsjahren 1870-71 nebst Circulare betr. den Kriegszustand im Allgemeinen	1 hft.
56.	1867-86.	Afstæede arealer i anledning af sidebanen Haderslev-Vojens' anleggelse	3 hft.

57. 1869-87. Inventariengegenstände der Har-
desvogtei I 1 hft.
58. 1867-85. Inventar des Amtsgefängnisses . 1 hft.
12. 1876-87. Nr. 59 1 pk.

Indhold:

59. 1872-89. Forskelligt 3 hft.
Anm.: indholdsfortegnelse for-
rest i hvert hefte.

13. 1872-89. Nr. 59a 1 pk.

Indhold:

- 59a 1872-89. Forskelligt 2 hft.
Anm.: indholdsfortegnelse for-
rest i det ene hefte.

HADERSLEV II.

1-2. 1868-89. Akthefter 2 pk.

Nemlig:

1. 1857-89. Nr. 1-9 1 pk.

Indhold:

1. 1878-89. Verzeichniss über die von der Königliche Regierung ertheilten Aufenthaltserlaubnissen für nach Dänemark ausgewanderten Nordschleswiger 1 hft.
- 1a 1868-70. Verzeichniss über die nach Dänemark ausgewanderten Militairpflichtigen. Verzeichniss derjenigen Wehrpflichtigen aus der Gram Harde welche Militairdienst gemacht und Auswanderungspass nach Dänemark erhalten haben 1 hft.
2. 1857-80. Fortegnelse over tjenestefolk ... 1 hft.
3. 1870-81. Verzeichniss über die von der Königlichen Regierung ertheilten Entlassungsurkunden an Personen, behufs Auswanderung nach Dänemark resp. Amerika 1 hft.
4. 1880-82. Acta betr. Niederlassungserlaubnisse 1 hft.
5. 1880-81. Nachweisung über die an Ausländer ertheilten Niederlassungsurkunden 1 hft.
6. 1886. Nachweisung über sämmtliche verheirateten und wohnhaften Ausländer im Bezirke der Hardesvogtei Hadersleben II 1 hft.
7. 1874-83. Acten betr. den Dachschoof pp. Verein des Kirchspiels Maugstrup 1 hft.
8. 1878-88. Personalakten aus dem Kirchspiel Skrydstrup 1 læg
9. 1878-80. Acta betr. Vertheilung der Jagdrecognition in den Gemeinden沃yens, Jägerup, Bjerndrup, Bek, Kolsnap, Nustrup, Skibelund, Mölby, Oxenwatt, Oerstedt, Frørup .. 1 hft.

2. 1868-87. Nr. 10-14 1 pk.

Indhold:

10. 1874-82. Nachweisungen I und II über die Grundstücke Dritter, an welche dem Domainenfiskus dingliche Rechte zustehen 1 hft.
11. 1873-86. Verfügungen pp. betr. Reallastenablösung 1 hft.

- 11a 1868. Verzeichniss über die im Hardes-
vogteibezirk Hadersleben II vor-
handenen bäuerlichen Grundstücke,
von welchen Reallasten an die
Dorfgemeinde oder an andere bäu-
erlichen Grundstücke entrichtet
oder in Feste, Erbpacht oder
Zeitpacht auf wenigstens 99 Jah-
re besessen werden 1 hft.
- 11b 1873-79. Nachweisungen über Hand- und
Spanndienst 1 hft.
- 11c 1874-75. Ablösung der Leistung bezüglich
der beim Fischen im Haderslebe-
ner Damm zu leistenden Hand-
dienst 1 hft.
- 11d 1878. Salarienpfluggelder 1 hft.
12. 1868-72. Militärstamruller 1 læg
14. 1879. Vejsager 1 læg
13. 1865-87. Inventarium 1 hft.

TILLÆG TIL HADERSLEV I OG II:

REALBYRDEAFLØSNING.

1-5. 1874-1886. Akthefter 1 pk.

Nemlig:

1. 1874-1886. Sager vedr. realbyrdeafløsningen generelt 1 pk.

Indhold:

1874-86. Generalia betr. Reallastenab-	
lösungssachen	1 hft.
1874-77. Reallastenablösung specialia	1 hft.
1881-84. Reallastenablösung je eine ein-	
zelne Gemeinde betreffend	1 læg
1878-82. Kirchspiels- und Amtsprästations-	
nachweisungen	1 hft.
1875-86. Prästationsnachweisungen	1 hft.
1885-86. Kosten der Legitimation und Ver-	
gütung der Ablösungscommissarius	1 hft.
1874-83. Ablösungssachen betreffend	1 læg

2. Uden år Realbyrdeafløsninger i de enkelte kommuner,
Abkær - Haderslev 1 pk.

3. Uden år Realbyrdeafløsninger i de enkelte kommuner,
Haderslev Dam - Årø 1 pk.

4. 1877. Oversigt over ældre skatter og afgifter i
Haderslev II herreds fogderi 1 pk.

Anm.: Tysk titel:

Generalübersicht über die Gesamtbeträge der
älteren Steuern und Abgaben der zum Hardesvog-
teibezirk Hadersleben II gehörenden Kirchspiele
und Distrikte.

5. Ca. 1884. Realbyrdeindførsler i grundbøgerne 1 pk.

RØDDING.

1-6. 1868-89 Akthefter 6 pk.

Nemlig:

1. 1862-74. Nr. 1-4b 1 pk.

Indhold:

- 1. 1870-74. Unterstützung von Invaliden und Hinterbliebenen von Gefallenen . 1 hft.
- 2. 1870-71. Marsch- und Meilengeld an ein-berufene Militairpflichtige 1 hft.
- 3. 1871-72. Aushebung von Mobilmachungs-pferden 1 hft.
- 4. 1862. Lægdsrulle for Frøs og Kalslund herreder 1 læg
- 4a. 1874. Diejenigen dänischen Unterthanen, welche sich hieselbst aufhalten, sich aber gleichzeitig auch in einen dänischen Militairverhält-niss befinden 1 hft.
- 4b. u. år Verzeichniss über im Zeitraum von 1864 bis 16ten Novbr. 1870 nach Dänemark übergetretenen Wehrpflichtigen 1 hft.

2. 1865-94. Nr. 5-13 1 pk.

Indhold:

- 5. 1872-94. Akten betr. die Presse 1 hft.
- 6. 1869-74. Dienstaufwands-Entschädigung der Gemeindevorsteher 1 hft.
- 7. 1865-75. Ernennung der Kirchspielvögte .. 1 hft.
- 8. 1868-79. Verpflichtung der Heiligtagsvög-te und Erhebung der Salarien-pfluggelder 1 hft.
- 9. 1869-78. Schöffenhäuser 1 hft.
- 10. 1867-78. Aufstellung der Geschworenen-Ur-listen 1 hft.
- 11. 1871-78. Spar- und Leihkassen 1 hft.
- 12. 1871-75. Krankenhaus in Gram 1 hft.
- 13. 1873-76. Durchführung der Bekanntmachung der Königlichen Regierung vom 8. April 1873 betr. Viehwäsche mit Arsenik 1 hft.

3. 1869-1912. Nr. 14-22 1 pk.

Indhold:

- 14. 1870-79. Ausführung des Gesetzes vom 1. März 1873 betr. die Aufhebung des Jagdrechts auf fremden Grund und Boden 1 hft.
- 15. 1871. Volkszählung am 1. Dezember 1 hft.
- 16. 1873. Viehzählung am 10. Januar 1 hft.

17.	1870-74.	Budget des Haderslebener Amtsrepartitionsfonds und der Amtswegekasse	1 hft.
18.	1870-84.	Gemeinde Grønnebek	1 hft.
19.	1870-87.	Gemeinde Jels	1 hft.
20.	1872-84.	Gemeinde Kjøbenhoved	1 hft.
21.	1869-1912.	Gemeinde Langetwedd	1 hft.
22.	1871-87.	Gemeinde Schottburg	1 hft.

4. 1869-88. Nr. 23-35 1 pk.

Indhold:

23.	1871-79.	Vertheilung der Gemeindelasten in der Gemeinde Schottburg	1 hft.
24.	1870-76.	Spritzendistrikt Schottburg	1 hft.
25.	1871-88.	Niederlassung von Ausländern im Gesammtarmenverband Schottburg	1 hft.
26.	1872-88.	Errichtung einer Armen-Arbeitsanstalt in Schottburg	1 hft.
27.	1879-87.	Gesammt-Wegeverband Skrave	1 hft.
28.	1870-80.	Spritzendistrikt Skrave	1 hft.
29.	1871-87.	Niederlassung von Ausländern im Gesammtarmenverband Skrave	1 hft.
30.	1872-80.	Gemeinde Skudstrup	1 hft.
31.	1871-76.	Unterhaltung einer dem Pastorat in Schottburg zur Zeit zugetheilten Wegestrecke	1 hft.
32.	1869-74.	Wege Sachen Kirchspiel Schottburg 1 hft.	
33.	1869-77.	Projektirte Anlage neuer Verbindungswege im Schottburgholz und Skudstrupfeld	1 hft.
34.	1874.	Von dem Hufner Niels Jacobsen in Lille Andst in Dänemark vorgenommene Abdämmung der Königsau	1 hft.
35.	1870-74.	Bildung einer Genossenschaft zur Verbesserung der Ländereien südlich der Königau aus den Kirchspielen Schottburg und Skrave durch Be- und Entwässerung ..	1 hft.

5. 1867-91. Nr. 36-67 1 pk.

Indhold:

36.	1880.	Bondenholzung der Wittwe Groth zu Langetwedd	1 hft.
37.	1878-84.	Bondenholzung des Käthners H. J. Madsen zu Langetwedd	1 hft.
38.	1879.	Bondenholzung des Hufners M. H. Lund zu Meklenburg	1 hft.
39.	1873-81.	Bondenholzungen der Gemeinde Kjøbenhoved	1 hft.
40.	1874-83.	Bondenholzungen der Gemeinde Schottburg	1 hft.
41.	1870-83.	Kleinhandel mit geistigen Getränken auf Doverfeld	1 hft.
42.	1869-76.	Gastwirtschaft in Fedstedt	1 hft.

43.	1873-74.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen vom M. O. Madsens Wwe. zu Fedstedt	1 hft.
44.	1875-88.	Schlosskrug zu Gramm	1 hft.
45.	1868-82.	Gastwirtschaft in Grønnebek	1 hft.
46.	1871-76.	Gastwirtschaft an der Chaussee zwischen Jels und Schottburg auf Grønnebekfeld	1 hft.
47.	1881.	Antrag auf Ertheilung der Erlaub- niss zum Kleinhandel mit geisti- gen Getränken auf Grønnebekfeld (Sandvighuus)	1 hft.
48.	1868-76.	Gastwirtschaft am Kreuzwege im Harreby	1 hft.
49.	1868-83.	Gastwirtschaft in Hjerting	1 hft.
50.	1883-86.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen ausserhalb des Kruges in Hjerting	1 hft.
51.	1868-76.	Gastwirtschaft an der Mühlen- brücke, Gemeinde Högum	1 hft.
52.	1868-80.	Gastwirtschaft in Högum	1 hft.
53.	1876.	Wein- und Bierstube neben der Kirche in Högum	1 hft.
54.	1880.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen der Hökerei neben der Kirche in Högum	1 hft.
55.	1876-83.	Gastwirtschaft zu Högumfeld	1 hft.
56.	1874-76.	Gastwirtschaft bei der Kirche in Jels	1 hft.
57.	1874-76.	Gastwirtschaft im Süderende in Jels	1 hft.
58.	1886.	Kleinhandel mit geistigen Geträn- ken neben der Apothek in Jels ..	1 hft.
59.	1870-83.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen in Kjøbenhoved	1 hft.
60.	1876-81.	Gastwirtschaft in Kjøbenhoved ..	1 hft.
61.	1884-87.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen ausserhalb des Kruges in Langetwedd	1 hft.
62.	1870-74.	Kleinhandel mit geist. Getränken erst auf Grønnebekfeld dann in Langetwedtholz	1 hft.
63.	1876-91.	Gastwirtschaft zu Meklenburg ...	1 hft.
64.	1874-75.	Consumverein in Rödding	1 hft.
65.	1880-87.	Kleinhandel mit geistigen Ge- tränen im östlichen Ende des Dorfes Rödding	1 hft.
66.	1874-89.	Osterkrug in Schottburg	1 hft.
67.	1867-90.	Gastwirtschaft zu Helletkrug in der Gemeinde Stenderup II	1 hft.

6. 1784-1895 Akter vedr. særlige henv. 1 pk.

Indhold:

Øvrigheden for Gram og Nybøl godser:

1876-95. Material zur Beurtheilung der Gesuche
von mit Entlassungsurkunde Ausgewan-
derten um Aufenthaltserlaubniss 1 hft.

- 1864-69. Lageregister für Gramm u. Nübel 1 hft.
1876-79. Gastwirtschaft mitten im Dorfe in
 Thiset 1 hft.
1876-89. Gastwirtschaft zu Grammby 1 hft.
1876-86. Gastwirtschaft westlich der Chaussee
 in Gramm 1 hft.
1878. Kleinhandel mit geistigen Getränken
 in Brendstrup 1 hft.
1881. Antrag des Hökers Wagner in Thiset
 auf Ertheilung einer Erlaubniss zum
 Kleinhandel mit geistigen Getränken 1 hft.
1876-89. Kleinhandel mit geistigen Geträn-
 ken in Endrupskov 1 hft.
1876-87. Gastwirtschaft zu Gjelsbro 1 hft.
1876-82. Gastwirtschaft zu Westernübel 1 hft.
1876. Gastwirtschaft zu Ganderup 1 hft.
1784-1879. Gastwirtschaft zu Skovgaard 1 hft.
1831-81. Die frühere Gastwirtschaft und der
 fortbestehende Kleinhandel mit gei-
 stigen Getränken im westlichen Ende
 in Thiset 1 hft.
1872-83. Gastwirtschaft im Osterkruge in
 Thiset 1 hft.

Kgl. politiadvokat i Rødding:

1875. Generalakten der Königlichen Poli-
 zeianwaltschaft Rødding 1 hft.

TOFTLUND.

1. 1868-89. Akthefter nr. 1-16 1 pk.

Indhold:

1. 1888-94. Verschönerungsverein in Toftlund 1 hft.
2. 1886-87. "Verein" in Toftlund 1 hft.
3. 1868-70. Sammlung von Actenstücken verschiedener Art, welche bei der Hardesvogtei Toftlund eingegangen sind 1 læg
4. 1887-90. Kunsth- und Alterthumssammlungen . 1 hft.
5. 1889. Pflanzenverein für Strandelhjørn 1 hft.
6. 1881-88. Entwässerung bei den Skrydstrup-schen Gewese in Toftlund 1 hft.
7. 1881-86. Eisenbahn Tondern-Ribe 1 hft.
8. 1884. Eisenbahn-Bauprojekt Apenrade-Ribe 1 hft.
9. 1889. Bau einer Eisenbahn Romoe-Scherrebek-Toftlund-Woyens 1 hft.
10. u. år. Nachweisung sämmtlicher auf Grund des Artikels XIX des Wiener Friedens im Hardesvogteibezirk Toftlund nach Dänemark ausgetretenen Personen. Jahrgänge 1828 bis 1864 1 hft.
11. u. år. Nachweisung der auf Grund des Art. XIX des Wiener Friedens nach Dänemark ausgetretenen Personen für die Amtsbezirke Scherrebek, Hvidding und Roagger. Jahrgang 1828-1864 1 hft.
12. 1868-75. Grundsteuer-Regulirung 1 hft.
- 12a 1878-87. Grundsteuer-Entschädigungs-Verfahren 1 hft.
13. 1868. Landwesenssachen. a. Einzelne Landveräusserungen. b. Kirchspiel Arrild 1 hft.
14. 1868-73. Do. Kirchspiel Brøns 1 hft.
15. 1853-75. Do. Kirchspiel Roager 1 hft.
16. 1868-73. Landvæsenssager (udstykning, mageskifte) vedr. Gånsager, Rejsby, V. Åbling, Ø. Gasse, Gesing mark 1 hft.

AABENRAA.

1-5. 1870-89. Journaler 5 pk.

Nemlig:

1. 1870, 1872-75	1 pk.
2. 1876-79	1 pk.
3. 1880-83	1 pk.
4. 1884-86	1 pk.
5. 1887-89	1 pk.

6-56. 1868-89. Akthefter 51 pk.

Anm.: Nøgle til faginddelingen findes s. 61.

Nemlig:

6. 1868-85. Fag 1.1 - 1.3 1 pk.

Indhold:

1.1 1868-77. a. Polizeiliche Verf ügungen der Regierung. b. Polizeiliche Verf ügungen der Hardesvogtei	1 hft.
1.2 1877-79. Do.	1 hft.
1.3 1879-85. Do.	1 hft.

7. 1868-89. Fag 1.4 - 3.1 1 pk.

Indhold:

1.4 1886. a. Polizeiliche Verf ügungen der Regierung. b. Polizeiliche Verf ügungen der Hardesvogtei	1 hft.
1.5 1871-75. Amtliche Erlasse von allgemeinen Interesse (Kreisblatt)	1 hft.
2.1 1878-89. Arbeitsbücher	1 hft.
3.1 1868-69. Allgemeine Polizeisachen	1 hft.

8. 1868-89. Fag 3.2 - 4.1 1 pk.

Indhold:

3.2 1879-84. Allgemeine Polizeisachen	1 hft.
---	--------

Anm.: 1870-78 mangler.

3.3 1884-88. Allgemeine Polizeisachen	1 hft.
3.4 1888-89. Do.	1 hft.
4.1 1868-78. a. Anzeigen über erfolgte Bestimmungen. b. Strafregister ..	1 hft.

9.	1868-89.	Fag 4.2 - 5.2	1 pk.
Indhold:			
4.2	1879-84.	Strafregister	1 hft.
4.3	1884-89.	Do.	1 hft.
5.1	1868-80.	Empfangene Steckbriefe	1 hft.
5.2	1880-89.	Do.	1 hft.
10.	1871-74.	Fag 6.2 6.5	1 pk.
Indhold:			
6.2	1871.	Erlassene Strafverfügungen	1 hft.
Anm.: 6.1 mangler.			
6.3	1872.	Erlassene Strafverfügungen	1 hft.
6.4	1873.	Do.	1 hft.
6.5	1874.	Do.	1 hft.
11.	1875-77.	Fag 6.6 - 6.8	1 pk.
Indhold:			
6.6	1875.	Erlassene Strafverfügungen	1 hft.
6.7	1876.	Do.	1 hft.
6.8	1877.	Do.	1 hft.
12.	1878-80.	Fag 6.9 - 6.11	1 pk.
Indhold:			
6.9	1878.	Erlassene Strafverfügungen ...	1 hft.
6.10	1879.	Strafregister (Strafverfü- gen)	1 hft.
6.11	1880.	Do.	1 hft.
13.	1881-82.	Fag 6.12 - 6.13	1 pk.
Indhold:			
6.12	1881.	Strafverfügungen	1 hft.
6.13	1882.	Strafliste	1 hft.
14.	1883-84.	Fag 6.14 - 6.15	1 pk.
Indhold:			
6.14	1883.	Strafliste	1 hft.
6.15	1884.	Do.	1 hft.

15. 1885-86. Fag 6.16 - 6.17 1 pk.

Indhold:

6.16 1885.	Strafliste	1 hft.
6.17 1886.	Do.	1 hft.

16. 1887. Fag 6.18 1 pk.

Indhold:

Strafliste.

17. 1888-89. Fag 6.19 - 6.20 1 pk.

Indhold:

6.19 1888.	Strafliste	1 hft.
6.20 1889.	Do.	1 hft.

18. 1868-89. Fag 7 - 11 1 pk.

Indhold:

7.1 1868-81.	Aufgegriffene Bettler und Wa- gabonden, deren Bestrafung und Transport	1 hft.
7.2 1882-87.	Bettler und Landstreicher	1 hft.
8. 1868-88.	Polizeiaufsicht über entlas- sene Gefangene	1 hft.
9. 1870-88.	Correktions-Nachhaft	1 hft.
10. 1868-87.	Kosten der Detention im Poli- zei-Gefängniss	1 hft.
11. 1868-89.	Beschlagnahme von Schriften ..	1 hft.

19. 1867-89. Fag 12 - 15 1 pk.

Indhold:

12.	1868-89.	Verunglückungen und Selbst- morde	1 hft.
13.1	1868-85.	Controllirung der Maasse und Gewichte	1 hft.
13.2	1885-89.	Do.	1 hft.
14.	1868-73.	Strandungen und Seeunfälle, Verunglückte der verschollene Seeschiffe	1 hft.
15.	1867-89.	Gefundene Sachen	1 hft.

20. 1849-85. Fag 16.1 - 16.3 1 pk.

Indhold:

16.1	1849-77. Brandpolizeiliche Sachen	1 hft.
16.2	1877-83. Do.	1 hft.
16.3	1883-85. Do.	1 hft.

21. 1867-89. Fag 16.4 - 17.1 1 pk.

Indhold:

16.4	1886-87. Brandpolizeiliche Sachen	1 hft.
16.5	1888-89. Do.	1 hft.
17.1	1867-77. Sanitäts und veterinarpolizei- liche Sachen	1 hft.

22. 1877-89. Fag 17.2 - 17.4 1 pk.

Indhold:

17.2	1877-79. Sanitäts- und veterinarpolizei- lichen Sachen	1 hft.
17.3	1880-84. Do.	1 hft.
17.4	1884-89. Do.	1 hft.

23. 1865-89. Fag 18 - 19 1 pk.

Indhold:

18.1	1873-77. Ablösung der Reallasten	1 hft.
18.2	1877-87. Do.	1 hft.
18.3	1880-89. Feldpolizei	1 hft.
19.	1865-81. Jagd-Sachen	1 hft.

24. 1871-75. Fag 21.1 - 21.3 1 pk.

Anm.: Fag 20 mangler.

Indhold:

21.1	1871-72. Baupolizei	1 hft.
21.2	1872-73. Do.	1 hft.
21.3	1874-75. Do.	1 hft.

25. 1875-78. Fag 21.4 - 21.6 1 pk.

Indhold:

21.4	1875-77. Baupolizei	1 hft.
21.5	1877. Do.	1 hft.
21.6	1878. Do.	1 hft.

26. 1879-80. Fag 21.7 - 21.8 1 pk.

Indhold:

21.7 1879.	Baupolizei	1 hft.
21.8 1880.	Do.	1 hft.

27. 1881-83. Fag 21.9 - 21.10 1 pk.

Indhold:

21.9 1881-82.	Baupolizei	1 hft.
21.10 1882-83.	Do.	1 hft.

28. 1883-85. Fag 21.11 - 21.12 1 pk.

Indhold:

21.11 1883-84.	Baupolizei	1 hft.
21.12 1884-85.	Do.	1 hft.

29. 1885-87. Fag 21.13 - 21.14 1 pk.

Indhold:

21.13 1885-86.	Baupolizei	1 hft.
21.14 1886-87.	Do.	1 hft.

30. 1887-88. Fag 21.15 - 21.16 1 pk.

Indhold:

21.15 1887-88.	Baupolizei	1 hft.
21.16 1888.	Do.	1 hft.

31. 1866-89. Fag 21.17 - Fag 29 1 pk.

Anm.: Fag 21 nr. 17 synes ud fra sagssammenhængen at være fejlnummereret ved den tidligere ordning af arkivet, men heftet har ikke kunnet henføres til sit oprindelige nr.

Indhold:

21.17 1869-89.	Diebstähle	1 hft.
22. 1868-88.	Gesinde-Polizei-Sachen	1 hft.
23. 1869-88.	Fortegnelse over tjenestefolk med fødselsoplysninger, signa- lement m.v.	1 hft.

24.	1869-88.	Altere Dienstbücher, Pässe und sonstige Legitimationen	1 hft.
25.	1868-88.	Passwesen	1 hft.
26.	1866-73.	Erlasse und Verfügungen für die Behandlung der nach Dänemark ausgetretenen Militairpflichtigen	1 hft.
27.	1867-72.	Verzeichniss über die nach Dänemark ausgetretenen Militairpflichtigen	1 hft.
28.	1866-69.	Auf Grund des Wiener Friedens nach Dänemark ausgewanderten Militairpflichtigen	1 hft.
29.	1866-70.	Do.	1 hft.
32. 1866-72. Fag 30 - 37			1 pk.
Indhold:			
30.	1866-70.	Die auf Grund des Wiener Friedens nach Dänemark ausgewanderten Militairpflichtigen	1 hft.
31.	1866-67.	Do.	1 hft.
32.	1867.	Do.	1 hft.
33.	1867.	Do.	1 hft.
34.	1867.	Do.	1 hft.
35.	1867.	Do.	1 hft.
36.	1867-72.	Do.	1 hft.
37.	1870-72.	Do.	1 hft.
33. 1869-89. Fag 38 - 40			1 pk.
Indhold:			
38.	1872-89.	Aus Dänemark zurückgekehrten früheren Schleswigschen Wehrpflichtigen	1 hft.
39.1	1877-81.	Auswanderungen	1 hft.
39.2	1882-89.	Do.	1 hft.
40.	1869-89.	Einwanderungen und Naturalisation	1 hft.
34. 1866-89. Fag 41 - 45			1 pk.
Indhold:			
41.	1866-87.	Offentliche Belustigungen	1 hft.
42.	1869-76.	Jugendliche Fabriksarbeiter ..	1 hft.
43.	1877-82.	Ausstellung von Nachtwächtern	1 hft.
44.	1867-87.	Vorschriften betr. den Betrieb stehender Gewerbe	1 hft.
45.1	1868-85.	Gewerbebetrieb im Allgemeinen	1 hft.
45.2	1886-89.	Do.	1 hft.

35. 1868-89. Fag 46 - 47 1 pk.

Indhold:

- | | | | |
|------|----------|---|--------|
| 46.1 | 1868-80. | Register über ertheilte Er-
laubnisscheine an Gast- und
Schankwirthe, sowie Klein-
händler mit geistigen Geträn-
ken nach par. 11 sub 4 des
Gesetzes v. 23. Septbr. 1867 . | 1 hft. |
| 46.2 | 1880-89. | Do. | 1 hft. |
| 47.1 | 1868-76. | Register über Anträge auf Er-
theilung von Hausir-Gewerbe-
Scheinen | 1 hft. |
| 47.2 | 1877. | Do. | 1 hft. |
| 47.3 | 1879. | Gewerbeschein-Gesuche | 1 hft. |
| 47.4 | 1879-89. | Nachweisung aller Gewerbetrei-
benden | 1 hft. |

36. 1868-89. Fag 48 - 56 1 pk.

Indhold:

- | | | | |
|------|----------|---|--------|
| 48. | 1868-88. | Vorschriften betr. den Gewerbe-
betrieb im Umherziehen | 1 hft. |
| 49.1 | 1885-90. | Anmeldungen zum Gewerbebetrieb
im Umherziehen | 1 hft. |
| 49.2 | 1880. | Anträge auf Ertheilung von
Hausir-Gewerbescheinen | 1 hft. |
| 50. | 1868-85. | Auctionatoren | 1 hft. |
| 51. | 1884-85. | Ausweisungen aus dem Staats-
gebiet | 1 hft. |
| 52. | 1884-89. | Krankenversicherung | 1 hft. |
| 53. | 1884-88. | Zwangserziehung | 1 hft. |
| 54. | 1885-89. | Unfallsversicherung | 1 hft. |
| 55. | 1885-89. | Unfall-Verzeichniss | 1 hft. |
| 56. | 1886-89. | Beilagen zum Unfall-Verzeich-
niss | 1 hft. |

37. 1865-89. Fag 57 - 62 1 pk.

Indhold:

- | | | | |
|-----|----------|---|--------|
| 57. | 1867-88. | Löschanstalten | 1 hft. |
| 58. | 1865-69. | Entfernung der Backöfen aus
den strohbedachten Wirth-
schaftsgebäuden | 1 hft. |
| 59. | 1866-89. | Schornsteinsfeger | 1 hft. |
| 60. | 1867-88. | Gendarmerie | 1 hft. |
| 61. | 1865-86. | Amtsgefängnisse | 1 hft. |
| 62. | 1868-88. | Versicherungsgesellschaften .. | 1 hft. |

38. 1865-89. Fag 63 - 65 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|-----|--------------------------------------|--------|
| 63. | 1865-88. Verwaltungsberichte | 1 hft. |
| 64. | 1868-74. Allgemeine Wegesachen | 1 hft. |
| 65. | 1874-80. Do. | 1 hft. |

39. 1868-89. Fag 66 - 68 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|-----|---|--------|
| 66. | 1880-85. Allgemeine Wegesachen | 1 hft. |
| 67. | 1885-89. Do. | 1 hft. |
| 68. | 1868-89. Von der Wegebau-Inspektion
vorgenommenen Wegeschauungen . | 1 hft. |

40. 1868-89. Fag 69 - 71 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|------|--|--------|
| 69.1 | 1869-82. Schauung der Nebenlandstrassen | 1 hft. |
| 69.2 | 1868-85. Vejsager | 1 hft. |
| 70.1 | 1868-78. Correspondancen in Betreff
der Nebenlandstrassen | 1 hft. |
| 70.2 | 1879-89. Unterhaltung der Nebenland-
strassen | 1 hft. |
| 71. | 1886. Verzeichniss der Nebenwege im
Hardenborgsognsbezirk Apenrade
und Gutsbezirk Seegaard-Ahre-
toft | 1 hft. |

41. 1868-87. Fag 72 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|------|---|--------|
| 72.1 | 1868-83. Correspondance in Betreff der
Nebenwege | 1 hft. |
| 72.2 | 1877-78. Besichtigung der öffentlichen
Wege | 1 hft. |
| 72.3 | 1878-81. Do. | 1 hft. |
| 72.4 | 1881-87. Do. | 1 hft. |

42. 1867-89. Fag 73 - 76, Fag 78.1 1 pk.

Anm.: Fag 77 mangler.

Indhold:

- | | | |
|-----|---|--------|
| 73. | 1870-89. Schneeschaufeln | 1 hft. |
| 74. | 1867-87. Eisenbahn-Anlage | 1 hft. |
| 75. | 1866-71. Abgabenberechnung in Hinsicht
der zur Eisenbahn abgetretenen
Grundstücke. I. Die Hauptbahn | 1 hft. |
| 76. | 1871-73. II. Abgaben-Regulirung in An- | |

	lass des Baues der Rothenkrug-	
	Apenrader Zweigbahn	1 hft.
78.1	1868-77. Ernennung von Unterofficialen	1 hft.
43.	1869-89. Fag 78.2 - Fag 80	1 pk.

Indhold:

78.2	1877-88. Ernennung von Unterofficialen	1 hft.
79.	1868-88. Commune-Rechnungen	1 hft.
80.1	1869-77. Allgemeine Communalsachen	1 hft.
80.2	1877-85. Do.	1 hft.
80.3	1885-89. Do.	1 hft.

44.	1867-88. Fag 81, 84 - 91	1 pk.
-----	--------------------------------	-------

Anm.: Fag 82-83 mangler.

Indhold:

81.	1868-88. Hardesrath	1 hft.
84.	1868-69. Vermagschiftung	1 hft.
85.	1868-74. Ablösung der Festqualität	1 hft.
86.	1868-70. Ablösung der Feste- und An-	
	trittsgelder	1 hft.
87.	1867-72. Ablösung der Erbpacht-Qualität	1 hft.
88.	1867-68. Confirmationen von Erbpacht-	
	Contracten	1 hft.
89.	u. år Festeregister für den Steuer-	
	cassenbezirk Apenrade	1 hft.
90.	1871-84. Nachweisung über zu erlegende	
	Laudemial- und Antrittsgelder	1 hft.
91.	1869-84. Allgemeine Festesachen	1 hft.

45.	1871-89. Fag 92, 95-96	1 pk.
-----	------------------------------	-------

Anm.: Fag 93-94 mangler.

Indhold:

92.1	1876-86. Bondenhölzungen	1 hft.
92.2	1886-89. Do.	1 hft.
95.	1871-82. Producirte Heimathsscheine	
	dänischer Unterthanen	1 hft.
96.	1879-89. Niederlassung von Ausländern .	1 hft.

46.	1864-89. Fag 97 - 102.3	1 pk.
-----	-------------------------------	-------

Indhold:

97.1	1883-89. Versicherungsanträge der Ache-	
	ner und Münchener Feuer-Ver-	
	sicherungs-Gesellschaft	1 hft.
97.2	1883-87. Versicherungsanträge der Ber-	
	linischen Feuerversicherungs-	
	Anstalt	1 hft.

97.3	1883-88.	Versicherungsanträge der Feuerversicherungs-Gesellschaft Colonia	1 hft.
97.4	1883-87.	Versicherungsanträge der Versicherungs-Gesellschaft Deutscher Phönix in Frankfurt a.M.	1 hft.
98.	1884-88.	Versicherungsanträge der Feuer-Versicherungs-Vereins im Amte Flensburg	1 hft.
99.	1864-85.	Armenwesen im Allgemeinen	1 hft.
100.	1868-78.	Ermittelung der Heimathrechte	1 hft.
101.	1868-82.	Unvermögenheits-Bescheinigungen	1 hft.
102.1	1878-86.	Die dem Domaine-Fiskus an Grundstücken Dritter zustehenden dinglichen Rechte	1 hft.
102.2	1882-89.	Grundsteuer-Entschädigung	1 hft.
102.3	1869-74.	Die nach Massgabe des Resoluts vom 20. Juli 1869 zu behandelnden Abgaben: Erbpacht und Canon	1 hft.

47. 1869-88. Fag 102.4 - 102.12 1 pk.

Indhold:

102.4	1869.	Berechnung über die an Hardesvogtei-Bezirk Apenrade nach Massgabe des Resoluts vom 20. Juli 1869 wegfällig werdenden, zurückzuerstattenden resp. fortzuerhebenden Abgaben-Beträge	1 hft.
102.5	1870.	Rectificirte Berechnung über die im Hardesvogtei-Bezirk Apenrade nach Massgabe des Resoluts vom 20. Juli 1869 wegfällig werdenden, zurückzuerstattenden resp. fortzuerhebenden Abgaben-Beträge	1 hft.
102.6	1869-74.	Die nach Massgabe des Resoluts vom 15. September 1869 zu behandelnden stehenden Gefällen	1 hft.
102.7	1869.	Berechnung über die im Hardesvogtei-Bezirk Apenrade nach Massgabe des Resoluts vom 15. September 1869 wegfällig werdenden, zurückzuerstattenden resp. fortzuerhebenden Abgaben-Beträge	1 hft.
102.8	1878-88.	Als Grundsteuer anerkannte Beiträge von Pflicht- und Herren gelder	1 hft.
102.9	u. år.	Nachweisung der auf Grund der Allerhöchsten Cabinets-Ordre vom 13. November 1878 vom 1. Januar 1878 ab ganz als directe Grundsteuer anzuerkennenden Beiträge von Pflicht- und Herren-	

	gelder aus der Ries- und Süder-
102.10 u. år.	Rangstrupharde, Kreis Apenrade 1 hft.
	Nachweisung über die auf Grund
	des Gesetzes vom 25. Mai 1885
	auszusondernden Pflicht- und
	Herrelgelder aus der Mohrkir-
	chener Vogtei Carlswraa, aus
	dem Lindewitter Distrikt und
	aus den Vogteien Bollersleben,
	Gjänner und Strandenhjörn 1 hft.
102.11 u. år.	Nachweisung über die auf Grund
	des Gesetzes vom 25. Mai 1885
	aus dem Kanon und der Erbpacht
	auszusondernden Beträge 1 hft.
102.12 u. år.	Nachweisung der als Grundsteu-
	er anzuerkennenden und zurück-
	zuerstattenden Pflicht- und
	Herrengelder aus der Ries- und
	Süderrangstrup Harde, Kreis A-
	penrade 1 hft.

48. 1878-89. Fag 103 - 107 1 pk.

Indhold:

103.1 1878-88.	Reallastenablösung der Stadt
	Apenrade 1 hft.
103.2 1883-85.	Realablösung der Gemeinde Als-
	leben 1 hft.
103.3 1884-89.	Do. Andholm 1 hft.
103.4 1884.	Do. Arendorf 1 hft.
103.5 1884-88.	Do. Arsleben 1 hft.
103.6 1884.	Do. Barsmark 1 hft.
103.7 1884-89.	Do. Bedstedt 1 hft.
103.8 1884-89.	Do. Bjolderup 1 hft.
103.9 1884-86.	Do. Bodum 1 hft.
104.1 1884-89.	Do. Bollersleben 1 hft.
104.2 1884-85.	Do. Brunde 1 hft.
104.3 1884-88.	Do. Gaaskjer 1 hft.
105.1 1884-89.	Do. Gjänner 1 hft.
105.2 1884-85.	Do. Haberslund 1 hft.
105.3 1884-86.	Do. Hellewatt 1 hft.
106.1 1884-89.	Do. Hönkys 1 hft.
106.2 1884-89.	Do. Horsbük 1 hft.
106.3 1884-89.	Do. Jolderup 1 hft.
107.1 1884-89.	Do. Jordkirch 1 hft.
107.2 1884-89.	Do. Kassö 1 hft.
107.3 1883-89.	Do. Klautoft 1 hft.

49. 1882-89. Fag 108 - 115 1 pk.

Indhold:

108.1 1882-89.	Reallastenablösung in der Ge-
	meinde Kolstrup 1 hft.
108.2 1884-89.	Do. Loitkirkeby 1 hft.
108.3 1884-86.	Do. Lunderup 1 hft.
109.1 1884-89.	Do. Mellerup 1 hft.

109.2	1884-89.	Do.	Miöls	1	hft.
109.3	1884-89.	Do.	Morbeck	1	hft.
110.1	1884-85.	Do.	Nörby	1	hft.
110.2	1884-88.	Do.	Norderenleben	1	hft.
110.3	1884-89.	Do.	Norderhostrup	1	hft.
111.1	1884-89.	Do.	Norderjarup	1	hft.
111.2	1884-86.	Do.	Nübel	1	hft.
111.3	1884-85.	Do.	Oebening	1	hft.
112.1	1885.	Do.	Oersleff	1	hft.
112.2	1883-89.	Do.	Osterterp	1	hft.
112.3	1884-89.	Do.	Osterlögum	1	hft.
113.1	1884-89.	Do.	Rauberg	1	hft.
113.2	1884.	Do.	Ravit	1	hft.
113.3	1884-89.	Do.	Ries	1	hft.
114.1	1885.	Do.	Schauby	1	hft.
114.2	1884-89.	Do.	Schmedagger	1	hft.
114.3	1884-86.	Do.	Soederup	1	hft.
114.4	1883-89.	Do.	Soes	1	hft.
115.1	1884-89.	Do.	Stollig	1	hft.
115.2	1884-89.	Do.	Süderenleben	1	hft.
115.3	1884-89.	Do.	Todsbüll	1	hft.
115.4	1884-89.	Do.	Wollerup	1	hft.

50. 1869-89. Fag 116 - 118 1 pk.

Indhold:

116.1	1869-85.	Classen- und classificirte Einkommensteuer	1	hft.
116.2	1886-89.	Do.	1	hft.
117	1868-88.	Gewerbesteuer	1	hft.
118.1	1868-85.	a. Gewerbe-Contraventionen b. Gewerbesteuer-Contraventio- nen	1	hft.
118.2	1886-88.	Do.	1	hft.

51. 1868-88. Fag 121 - 122 1 pk.

Anm.: Fag 119-120 mangler.

Indhold:

121.1	1868-77.	Allgemeine Militairsachen	1	hft.
121.2	1877-88.	Do.	1	hft.
122.1	1868-78.	Reclamationen der Militair- pflichtigen	1	hft.
122.2	1879-85.	Militair-Reklamationen	1	hft.

52. 1864-88. Fag 123 - 127, 129 1 pk.

Anm.: Fag 128 mangler.

Indhold:

123.	1868-87.	Einquartirungssachen	1	hft.
124.	1867-69.	Einjährige Freiwilligendienst	1	hft.

125.	1864-69.	Kriegsschäden pro 1864	1 hft.
126.	1869-88.	Militair-Pensionen	1 hft.
127.	1870-74.	Kriegsfuhren	1 hft.
129.	1868-80.	Kirchen- und Schulsachen	1 hft.

53. 1867-89. Fag 131 - 133, 136 - 138 1 pk.

Anm.: Fag 130, 134-135 mangler.

Indhold:

131.	1867-89.	Hardesvogts-Bedienung	1 hft.
132.	1868-83.	Hardesvogtei-Inventarium	1 hft.
133.	1868-89.	Gehobenen und an die Staats- kasse auzuliefernden Dienst- einkünfte	1 hft.
136.	1869-83.	Communalfuhren	1 hft.
137.	1869-82.	Domanialfuhrer	1 hft.
138.	1867-71.	Fuhrrechnung	1 hft.

54. 1859-88. Fag 141 - 143, 145 - 146.1 1 pk.

Anm.: Fag 139-140, 144 mangler.

141.	1864-88.	Die dem Domaine-Fiscus gehö- rigen Grundstücke	1 hft.
142.	1866-75.	S.g. Amtsverwalter- und Haus- vogt-Torf	1 hft.
143.	1859-74.	Lachsfangst bei Straagaard ...	1 hft.
145.	1864-83.	Botenlaufen	1 hft.
146.1	1868-79.	Seewesen	1 hft.

55. 1869-89. Fag 146.1 - Fag 148 1 pk.

Indhold:

146.2	1879-88.	Seewesen	1 hft.
147.1	1869-79.	Postalisches	1 hft.
147.2	1879-89.	Do.	1 hft.
148.	1869-89.	Sparcassenwesen	1 hft.

56. 1868-85. Fag 149 - 152.2 1 pk.

Indhold:

149.	1870-75.	Juden	1 hft.
150.	1872-75.	1. Sturmflut am 13. Novbr. 1872. 2. Hochwasser am 10. Febr. 1874. 3. Hochwasser am 14. Octbr. 1875	1 hft.
151.	1875-85.	Volkszählung	1 hft.
152.1	1868-72.	Verschiedenes	1 hft.
152.2	1872-76.	Do.	1 hft.

57. 1876-89. Fag 152.3 - 152.5 1 pk.

Indhold:

152.3 1876-78. Verschiedenes 1 hft.
152.4 1879-85. Do. 1 hft.
152.5 1886-89. Do. 1 hft.

58. 1870-71. Tabslister fra den fransk-tyske krig 1 pk.

59. 1883. Sager vedr. bondeskovene 1 pk.

60. u. år. Afleverede pas og legitimationer 1 pk.

61. 1867-89. Forskelligt 1 pk.

Nøgle til fagopdelingen i Aabenraa herrederfogderiarkiv.

Anm.: Nøglen er rekonstrueret efter et repertorium i Aabenraa Landrådsarkiv H.B.17, der er justeret efter den nye fortægnelse.

	Pakke nr.
I. Politisager	6-38
II. Vej- og jernbanesager	38-42
III. Kommunesager	42-44
IV. Landvæsenssager	44-45
V. Statsborgersager	45
VI. Forsikringssager	46
VII. Fattigsager	46
VIII. Skattesager, realbyrdeafløsning	46-50
IX. Militärsager	51-52
X. Kirke- og skolesager	52
XI. Herrederfogderikontorsager	53
XII. Kørselssager	53
XIII. Forskellige sager	54-57

GRAASTEN.

1-5. 1872-89. Journaler

Nemlig:

1. 1872-74	1 pk.
2. 1876-79	1 pk.
3. 1879-80, 1882	1 pk.
4. 1883-85	1 pk.
5. 1886-89	1 pk.

6. 1841-83. Forskellige protokoller 1 pk.

Indhold:

1841-74. Dienstbothen-Protokol.

1878-83. Jurnal über die Einnahme und Ausgabe bei der Anlagekasse der Lundtofttharde.

u. år. Brand-Cataster des Kirchspiels Uk.

7-56. 1868-89. Sager 50 pk.

Nemlig:

7. 1868-89. Embedsmandssager I 1 pk.

Indhold:

Cirkulærer fra regering og landråd.

8. 1869-1909. Embedsmandssager II 1 pk.

Indhold:

1869-80. Erledigte Hardesraths-Acten 1 læg

1874-84. Hardesrath 1 hft.

1874-1909. Inventarien-Verzeichniss des

Standesamtes Gravenstein 1 hft.

1880-86. Allgemeine Communalsachen 1 hft.

9. 1867-89. Embedsmandssager III 1 pk.

Indhold:

1867-68. Unterofficialen 1 læg

1870-84. Beamten 1 hft.

1867-68. Budget betr. Lundtoft Harde 1 læg

1879-89. Quartal-Berichte 1 hft.

1883-89. Forskellige regnskabssager 1 læg

1868-85. Gebyrer og sportler 1 hft.

- 1874-89. Verzeichniss über die an die Staatskasse abzuliefernden Gebühre und Diensteinkünfte 1 hft.
1877. Verzeichniss der Inhaber von Königl. Preuss. Orden u. Ehrenzeichen 1 hft.
10. 1872-89. Statsborgersager I 1 pk.
- Indhold:
- Forskelligt vedr. ind- og udvandring samt ansøgning om opholdstilladelse.
11. 1865-89. Statsborgersager II 1 pk.
- Indhold:
- 1865-79. Erklärungen von Seiten Verpflichtigen nach Dänemark auswandern zu wollen 1 hft.
- 1872-87. Statsborgersager 1 hft.
- 1872-89. Aus- und Einwanderungen 1 hft.
- 1872-89. Undersætsforhold, udvandring og tilbagerejse 1 hft.
- 1874-83. Entlassungsurkunden 1 hft.
- 1879-84. Auswanderungen. Naturalisationen 1 hft.
- 1880-89. Heimaths-Sachen 1 hft.
12. 1872-88. Statsborgersager III 1 pk.
- Indhold:
- 1878-84. Niederlassungsurkunden 1 hft.
- 1878-88. Zeitweilige Aufenthalts-Erlaubnisse 1 hft.
- 1879-87. Entlassungsurkunden 1 hft.
- 1872-84. Ausweisung Nordschleswiger nach dem 17. Lebensjahr 1 hft.
- u. år. Alph. Register zum Verzeichniss der aus dem hiesigen Staatsverband ausgetretenen jungen Leute . 1 hft.
13. 1873-89. Politi- og straffesager I 1 pk.
- Indhold:
1881. Strafacten 1 hft.
- 1881-82. Diebstähle 1 hft.
- 1882-87. Straffesager 1 læg
- 1882-89. Bettler und Vagabonden 1 hft.
- 1873-86. Personer under polititilsyn 1 hft.

14. 1869-89. Politi- og straffesager II 1 pk.

Indhold:

1873-89. Fortlaufende Nachweisung der An-	
und Abzüge vorläufig entlassende	
Strafgefangenen	1 hft.
1874-83. Gefängnis	1 hft.
1869-89. Provinzial-Arbeitshaus zu Glück-	
stadt	1 hft.

15. 1872-89. Politi- og straffesager III 1 pk.

Indhold:

1872. Strafliste	1 hft.
1875. Do.	1 hft.
1876. Do.	1 hft.
1877. Do.	1 hft.
1879. Do.	1 hft.
1880. Do.	1 hft.
1881. Do.	1 hft.
1882. Do.	1 hft.
1883. Do.	1 hft.
1884. Do.	1 hft.
1885. Do.	1 hft.
1886. Do.	1 hft.
1887. Do.	1 hft.
1888. Do.	1 hft.
1889. Do.	1 hft.
1878-88. Forskelligt vedr. straf	1 hft.
1886. Beläge zur Strafliste	1 hft.

16. 1868-89. Politi- og straffesager IV 1 pk.

Indhold:

1878-89. Straffesager	1 læg
1868-77. Cirkulair der Königl. Regierung	
vom 26.9.1868 (Verfälschte Mün-	
zen)	1 hft.
1868-88. Gendarmen	1 hft.
1868-84. Pass-Journal	1 hft.
1880-81. Feld-Polizei-Sachen	1 hft.
1882-88. Løsgående hunde	1 hft.
1873-85. Heilighaltung der Sonntage	1 hft.

17. 1870-86. Politi- og straffesager V 1 pk.

Indhold:

Blandede politisager.

18. 1887-89. Politi- og straffesager VI 1 pk.

Indhold:

Blandede politisager.

19. 1879-85. Politi- og straffesager VII 1 pk.

Indhold:

1879-82. Erledigte polizeiliche Angele-	
genheiten	1 læg
1884. Do.	1 læg
1885. Do.	1 læg

20. 1873-89. Sager vedr. mål og vægt 1 pk.

Indhold:

1873-83. Masse und Gewichte	1 hft.
1876-82. Mass- u. Gewichtsrevision	1 hft.
1884-89. Mål- og vægtsrevision	1 læg

21. 1867-89. Brandpolitisager 1 pk.

Indhold:

1867-85. Brandværnssager	1 hft.
1878-89. Allg. Brandschau. Brand- und Baumängeln	1 hft.
1880-86. Brandpolitisager	1 hft.
1870-87. Schornsteinfege	1 hft.

22. 1871-89. Sundhedspolitisager 1 pk.

Indhold:

1871-89. Gesundheits-Polizei	1 hft.
1880-84. Gesetz vom 14. Mai 1879, den Ver- kehr mit Nahrungsmitteln, Genuss- mitteln und Gebrauchs-Gegenstän- den	1 hft.
1873-89. Verkehr mit Apothekerwaaren	1 hft.
1876-89. Impfsachen	1 hft.
1887-89. Vaccination	1 læg
1872-83. Døvstumme og åndssvage	1 læg

23. 1873-89. Veterinärpolitisager 1 pk.

Indhold:

1874-84. Viehseuchen	1 hft.
----------------------------	--------

1873-86. Viehwäschchen mit Arsenik 1 hft.
 1885-89. Veterinärer: kvægpsygdomme o.l. 1 læg

24. 1871-88. Sager vedr. skove, moser og heder 1 pk.

Indhold:

1872-88. Hölzungen 1 hft.
 1879-82. Moore 1 hft.
 1871-88. Verbesserung der Heidedistricten 1 hft.
 1881-87. Disteln, Engerling, Frass, Feld-
 mäuse, Flugsand p.p. 1 hft.

25. 1867-89. Sager vedr. håndværk og industri I 1 pk.

Indhold:

1868-89. Gewerbepolizei 1 hft.
 1881-88. Nachweisungen der Gewerbeschein-
 Gesuche 1 hft.
 1885. Do. 1 hft.
 1867-88. Gewerbescheine 1 læg.

26. 1872-89. Sager vedr. håndværk og industri II 1 pk.

Indhold:

1876-85. Lage der Industrie 1 hft.
 1873-83. Dampfkessel 1 hft.
 1872-88. Gewerbliche Anlagen 1 hft.
 1879-85. Diejenigen gewerblichen Anlagen,
 welche nach par. 139 und 154 der
 Gewerbeordnung der Aufsicht des
 Königlichen Fabriken-Inspektors
 unterstellt sind 1 hft.
 1880-89. Arbeitsbücher und Beschäftigung
 jugendlicher Arbeiter 1 hft.
 1873-89. Gewerbliche Arbeiter. Unglücks-
 fälle in Fabriken 1 hft.

27. 1871-89. Tyendesager 1 pk.

Indhold:

1871-89. Gesindesachen 1 hft.
 1880-87. Die wesentlichen Vorschriften der
 Schleswig-Holsteinischen Gesinde-
 Ordnung vom 25. Februar 1840 über
 die Gesindebücher 1 hft.
 1881. Verzeichniss der ausgestellten
 Gesinde-Dienstbücher 1 hft.
 1887-88. Do. 1 hft.
 1884-89. Führungsatteste 1 hft.

28. 1867-86. Sager vedr. dans og beværterbevillinger I 1 pk.

Indhold:

Ansøgninger om tilladelse til dans, offentlige møder samt bevilling til salg og udskænkning af stærke drikke.

29. 1875-89. Sager vedr. dans og beværterbevillinger II 1 pk.

Indhold:

- 1887-89. Ansøgninger om tilladelse til dans, offentlige møder samt bevilling til salg og udskænkning af stærke drikke 1 læg
- 1875-82. Gast- und Schank-Wirthschaft und den Kleinhandel mit geistigen Getränken 1 hft.
- 1880-83. Ertheilung von Schankwirtschafts-Concessionen 1 hft.
- 1877-87. Einführung der Polizeistunde 1 hft.

30. 1875-89. Plejebørnssager 1 pk.

Indhold:

- 1875-85. Kost- und Haltekinder 1 hft.
- 1888-89. Do. 1 hft.
- 1877-81. Kostkinder 1 hft.
- 1879-88. Plejebørn 1 læg

31. 1871-90. Sager vedr. skibsfart 1 pk.

Indhold:

- 1871-90. Schiffahrt. Allgemeines 1 hft.
- 1873-89. Special-Verzeichniss der Preussischen Seeschiffe 1 hft.
- 1873-89. Verzeichniss der verunglückten und verschollenen Seeschiffe 1 hft.
- 1872-87. Seereisen 1 hft.
- 1872-87. Verzeichniss die im hiesigen District beheimatheten Fluss- und sonstigen nicht registerpflichtigen Schiffe 1 hft.

32. 1871-89. Fiskeri- og jagtsager 1 pk.

Indhold:

- 1871-88. Fischerei 1 hft.

1879-85.	Verzeichniss der zur Hochsee- und Küstenfischerei bestimmten Fahrzeuge	1 hft.
1874-87.	Lachs-Fischerei	1 hft.
1874-86.	Verpachtung der Heringsfischerei in der s.g. Heringsgrube im Nübelnoor	1 hft.
1877-83.	Verpachtung der Reth-Fischerei und Jagdnutzung auf dem fiskalischen Warnitzer See	1 hft.
1873-89.	Jagdsachen	1 hft.

33. 1869-89. Byggesager 1 pk.

Indhold:

1871-89.	Byggesager	1 læg
1870-89.	Do.	1 hft.
1881-86.	Do.	1 hft.
1888.	Do.	1 hft.
1875-87.	Bau-Erlaubnisse	1 hft.
1879-81.	Bausachen. Varia	1 hft.
1888.	Nybygning og reparationer af enkelte bygninger	1 hft.
1869.	Fortegnelse over smedie- og bagerhuse i Aabsbøl og Gråsten sogn og deres tag samt afstand fra andre bygninger	1 læg

34. 1869-89. Vej- og brosager I 1 pk.

Indhold:

1869-89.	Vejsager	1 læg
1880-89.	Allgemeine Wegesachen	1 hft.
1874-86.	Wegesachen	1 hft.
1880-89.	Vejsager	1 hft.
1880-89.	Do.	1 læg
1885-87.	Do.	1 læg

35. 1868-86. Vej- og brosager II 1 pk.

Indhold:

1868-83.	Wegebesichtigungs-Protocoll betreffend die Nebenlandstrassen und Nebenwege 1ster Classe in der Lundtoft-Harde	1 hft.
1880-82.	Schauung der Nebenwege	1 hft.
1874.	Schauung der Nebenlandstrassen ..	1 hft.
1870-74.	Die auf dem Wege von Kieding nach Baurup befindlichen herrenlose Wegestrecke	1 hft.
1875-86.	Snerydning	1 hft.

36. 1867-88. Vej- og brosager III 1 pk.

Indhold:

- 1870-83. Reperatur-Arbeiten an die Brücke auf dem fiscalischen Wege von Kjelstrup nach Kjelstruholz 1 hft.
- 1872. Offentlig licitation over den af stormfloden 13.11.1872 ødelagte strandvej ved Felsbækmølle 1 hft.
- 1872. Wiederherstellung der durch die Sturmflut am 13.11.1872 beschädigten Chausseestrecke von Apenrade nach Störtum 1 hft.
- 1872. Evt. Einführung einer gleichen und zwar grösseren Spurweite 1 læg
- 1877. Wegebrüchen mittelst Straffestsetzung 1 læg
- 1881-87. Neue Wegevertheilung in der Gemeinde Feldstedt 1 læg
- 1867-88. Forskellige vej- og brosager 1 læg
- 1878-88. Abfuhr von Grand und Sand vom Strande 1 hft.

37. 1873-85. Vandløbs- og farvandssager 1 pk.

Indhold:

- 1873-89. Wasserlösung 1 hft.
- 1881-85. Binnengewässer 1 hft.

38. 1870-89. Sager vedr. politisk politi 1 pk.

Indhold:

- 1870-78. Überwachung der socialdemokratischen Versammlungen etc. 1 hft.
- 1872-88. Beslaglæggelse af trykte skrifter 1 læg
- 1872-89. Nationalpolitische forhold 1 læg
- 1875-85. Presse- und Vereinswesen, Agitationen, Auswanderungs-Agenten ... 1 hft.

39. 1874-89. Skolesager 1 pk.

Indhold:

- 1876-89. Schulsachen 1 hft.
- 1874-89. Skolesager 1 læg

40. 1869-87. Fattigvæsenssager 1 pk.

Indhold:

- 1869-85. Understøttelseskasser 1 hft.

1872-87. Understøttelsessager 1 læg
 1874-85. Armensachen und Unterstützungs-
 wohnsitz 1 hft.

41. 1881-89. Sager vedr. brandværn 1 pk.

42. 1880-89. Forsikringssager 1 pk.

Indhold:

1882. Hebeliste über die Brandkasse-
 Beiträge 1 hft.
 1883. Arbeiter-, Kranken- und Unfall-
 Versicherung 1 hft.
 1884-89. Unfallsverzeichniss 1 hft.
 1883-89. Liste über Versicherungs-Agenten
 und Anlagen 1 hft.
 1880-89. Blandede forsikringssager 1 læg

43. 1877-89. Spare- og lånekassesager 1 pk.

Anm.: Tysk titel: Spar- und Leihkassen.

44. 1872-89. Post- og telegrafsager 1 pk.

Indhold:

1872-89. Post- og telegrafvæsen 1 hft.
 1883-88. Postvæsen 1 hft.

45. 1868-89. Sager vedr. lotteri og husstandsindsamlinger .. 1 pk.

Anm.: Tysk titel: Lotterie und Hauscollecten.

46. 1867-89. Valgsager 1 pk.

Indhold:

1871. Wählerliste der Gemeinde Alnor,
 Treppé und Nalmaybroe 1 hft.
 1873. Wahlen zum Abgeordnetenhause 1 hft.
 1873-86. Wahlen zum deutschen Reichstage . 1 hft.
 1874. Wahlen zum Kreistage 1 hft.
 1874. Verzeichniss der Stimmberettigten
 in der Gemeinde Rinkenis 1 hft.
 1867-89. Forskelligt vedr. valg 1 læg

47. 1871-88. Sager vedr. statistik 1 pk.

Indhold:

1871-85. Volkszählung	1 læg
1872. Kreaturtælling	1 læg
u. år. Fortegnelse over handlende, håndværkere og industridrivende	1 hft.
1872-88. Forskelligt vedr. statistik	1 læg

48. 1867-89. Militärsager I 1 pk.

Indhold:

1874-89. Allgemeine Verfügungen betr. Militärsachen	1 hft.
1868-81. Militärsachen (erledigt)	1 læg
1866-78. Sager vedr. lægdsrullen	1 hft.
1886-89. Do.	1 læg
1867. Reclamationen	1 læg
1874-78. Reclamationen der Militairpflichtigen (Kreisersatzgeschäft)	1 læg
1877-86. Reclamationen auf Zurückstellung und Befreiung vom Militairdienst	1 hft.
1880-88. Recherchen nach Militairpflichtigen	1 hft.
1867. Militärpligtige, der er overflyttet til Danmark	1 læg

49. 1864-89. Militärsager II 1 pk.

Indhold:

1864-81. Marschfourage etc. an Preussische Truppen	1 læg
1876-82. Liquidation über Vergütung für verabreichte Fourage	1 hft.
1877-86. Stammrollen und Musterungs geschäft.....	1 hft.
1876-80. Genaue Nachweisungen über die Belegungsfähigkeit der einzelnen Ortschaften Seitens der Truppen	1 læg
1868-87. Likvidation over militærforplejningspenge	1 hft.
1881-87. Verschiedenes in Militärsachen ..	1 hft.
1867-89. Blandede militärsager	1 læg

50. 1868-89. Landväsenssager I 1 pk.

Indhold:

1868-89. Landwirtschaftliches	1 hft.
1871-80. I. Ministerial-Rescripten betr. Verpachtung von fiscalischen Ländereien. II. Bestimmungen wegen der Veräußerungskosten bei öffentli-	

- chen Licitationen und freihändigen Verkäufen 1 hft.
- 1874-83. Nachweisungen der Grundstücke dritter, an welcher dem Domainen-Fiscus am 1. Januar 1878 dingliche Rechte zugestanden haben, welche der Eintragung in das Grundbuch bedürfen 1 hft.
- 1879-85. Fiscalische Landstück bei Fisnis genannt "Martinslücke", und dessen öffentlichen meistbietenden Verkauf 1 hft.
51. 1736-1889. Landvæsenssager II 1 pk.
- Indhold:
- 1859-70. Feste-Register für Hardesvogtei-Bezirk Gravenstein 1 hft.
- 1869-81. Fortegnelse over indfæstning mv. 1 hft.
- 1870-85. Laudemialabgaben (Antrittsgelder) 1 hft.
1874. Verzeichniss über sämmtliche im fiskalischen Festeregister verzeichnete Kirchen, Pastorats p.p. Festegrundstücke 1 læg
- 1736-1876. Beläge zur Prästations-Nachweisung über sämmtliche dem Domainen bezw. Forst-Fiscus zuständigen Gefälle etc. aller Pflichtigen in der Gemeinde Gravenstein, nebst Berechnung der Ablösungs-Aequivalents 1 hft.
- 1871-79. Sämtliche im Gravensteiner Hardesvogteibezirk vorhandenen Domainen-Pachtungen 1 hft.
- 1875-89. Prästations-Nachweisung über sämmtliche dem Domainen bezw. Forst-Fiscus zuständigen Gefälle 1 læg
- 1872-88. Frequenz und die sonstige Gestaltung der Märkte 1 hft.
- 1873-83. Nachweisung der Martinimarktpreise der Getreide-Fruchtarten etc. im Normal-Marktorte Gravenstein . 1 hft.
52. 1867-88. Landvæsenssager III 1 pk.
- Indhold:
- 1869-77. Resolut der Kgl. Regierung vom 15. September 1869 betr. die aus dem früheren Amte Apenrade zu erlegenden Abgaben, Pflicht- u. Herrentgeld etc. 1 læg
- 1867-85. Aufstellung der Nachweisungen über die als Grundsteuer in Wegfall zu bringenden Pflicht- und Herregelder aus der früheren

	Lundtoft Harde und dem Birk War-	
	nitz	1 hft.
1875.	Verzeichniss über die eingetre- tenen Besitzveränderungen in den Abgabenverhältnissen	1 hft.
1876.	Do.	1 hft.
1878-79.	Do.	1 hft.
1876-88.	Verkauf der an die Statskasse jährlich in natura zu liefernden Konquantitäten	1 hft.

53. 1868-77. Landvæsenssager IV 1 pk.

Indhold:

1877.	Die von der Domainen-Verwaltung resp. den Pächtern von Domainen- Grundstücken an Gemeinden und Schulen jährlich zu gewährenden Leistungen	1 hft.
1873.	Reallasten-Ablösungs-Gesetz von 3. Januar 1873	1 hft.
1868.	Fortegnelse over de privatretlige realafgifter i Aabsbøl og Gråsten sogne	1 læg

54. 1877-90. Skattesager I 1 pk.

Indhold:

1877-90.	Einkommensteuer	1 læg
1882-83.	Revisions-Protokolle zu den Klass- sensteuer-Veranlagungs-Materiali- en, Steuerkassenbezirk Graven- stein	1 hft.

Anm.: Aktheftets omslag bærer en
trykt titel: Acta des Königl.
Landrats-Amtes in Apenrade. Hft.
er dog ikke nummereret efter det-
te embedes henlæggelsessystem.

u. år. Skattelister 1 læg

55. 1868-89. Skattesager II 1 pk.

Indhold:

1868-89.	Forskelligt vedr. "Gewerbesteuer"	1 læg
1869-88.	Forskellige skattesager	1 læg

56. 1867-89. Forskellige løse akter 1 pk.

Indhold:

1868-84. Sager vedr. embedet	1 læg
1867-82. Sager vedr. kommunerne	1 læg
1868-89. Politisager	1 læg
1872-88. Sager vedr. statistik	1 læg
1873-89. Statistik vedr. arvesager	1 læg
1873-74. Realbyrdeaflopsningssager	1 læg
1874-89. Skattesager	1 læg
1875-84. Vejsager	1 læg
1883-88. Sager vedr. forsikring	1 læg
1888. Sager vedr. herredsrådet	1 læg
u. år. Forskellige sager	1 læg

AUGUSTENBORG.

1. 1859-68. Forskelligt 1 pk.

Indhold:

1859-68.	Fortegnelse over de Eiendomme i Augustenborg Herred paa hvilke Fæstequaliteten endnu hviler og de for hvilke Fæstequaliteten er afløst med Angivelse af Fæste- og Tiltrædelsespengene for hver Eiendom	1 hft.
1867.	Anzeige über begangene Ver- brechen	1 læg
1868.	Do.	1 læg
1868.	Landvæsenssager	1 læg
1868.	Næringssager	1 læg

NORDBORG.

1. 1867-89. Aktfortegnelse 1 pk.
 2-15. 1868-89. Akter Titel A, Forvaltning i almindelighed ... 14 pk.

Anm.: Ved sektionsnr. angiver a generalia-
 akter, b specialiaakter. Se nøgle over sek-
 tionsinddelingen s. 97.

Nemlig:

2. 1865-89. Sektion 1 1 pk.

Indhold:

- 1b.2 1865-87. Reisen Sr. Majestät des Kai-
 sers und Königs sowie Ange-
 höriger des Königshauses und
 sonstiger Fürstlichkeiten und
 hoher Personlichkeiten 1 læg

Anm.: 1b.1 mangler.

- 1b.3 1873-88. Landestrauer 1 læg
 1b.4 1876-83. Orden und Ehrenzeichen sowie
 Standeserhöhungen 1 læg
 1b.5 1868-86. Veröffentlichung der Gesetze
 und Verordnungen; Herausgabe
 der Gesetzblätter, des Amts-
 und Kreisblatt 1 læg

3. 1867-89. Sektion 2a.1 - 2b.6.I. 1 pk.

Indhold:

- 2a.1 1869-87. Auswanderungs-Angelegenhei-
 ten 1 læg
 2b.1 1867-87. Ertheilung von Staatsangehö-
 rigkeitsscheinen und Fest-
 stellung der Staatsangehö-
 rigkeits-Verhältnisse 1 læg
 2b.2 1869-89. Die im Auslande lebende
 diesseitigen Unterthanen ... 1 læg

Anm.: 2b.3 mangler.

- 2b.4 1867-89. Allgemeine Auswanderungs-An-
 gelegenheiten 1 læg
 2b.5 1872-88. Auswanderungs-Agenten und
 ihre Überwachung 1 læg
 2b.6.I 1873-85. Ohne Erlaubniss ausgewander-
 ten Personen 1 læg

4. 1868-89. Sektion 2b.6.II - 2b.9 1 pk.

Indhold:

2b.6.II 1887-88. Ohne Erlaubniss ausgewander-	
ten Personen	1 læg
2b.7 1871-89. Naturalisations-Gesuche	1 læg
2b.8 1868-76. Gesuche um Entlassung aus	
dem Staatsverbande	1 læg
2b.9 1877-89. Do.	1 læg

5. 1867-88. Sektion 3 - 4 1 pk.

Indhold:

3b.1 1867-88. Wahlen zum Abgeordnetenhouse	1 læg
3b.2 1867-87. Wahlen zum Reichstage	1 læg
4b.1 1868-71. Provinzial-Landtags-Angele-	
genheiten	1 læg
4b.3 1868-86. Wahlen zum Kreistage	1 læg

Anm.: 4b.2 mangler.

6. 1867-90. Sektion 5 1 pk.

Indhold:

5a.1 1867-87. Hardesrath und die Hardes-	
Angelegenheiten	1 læg
5b.1 1871-77. Aufstellung, Besoldung, Cau-	
tionsleistung pp. der Kassi-	
rer für die Anlagekasse und	
den Wegefonds	1 læg
5b.2 1871-77. Uebernahme der Kosten für	
Geisteskranke auf die Poli-	
zeikasse	1 læg
5b.3 1868-90. Einnahmen resp. Ausgaben der	
Anlagekasse resp. des Wege-	
fonds	1 læg
5b.4 1867-89. Rechnungslegung der Anlage-	
kasse und des Wegefonds	1 læg
5b.5 1867-89. Budgets der Anlagekasse und	
des Wegefonds	1 læg
5b.6 1877-86. Wahlen zum Hardesrath der	
Norder- und Ekenharde	1 læg
5b.7 1867-90. Hardesraths-Sitzungen	1 læg

7. 1868-89. Sektion 6 1 pk.

Indhold:

6a.1 1868-83. Ländliche Communalsachen ...	1 læg
6b.1 1868-88. Bildung der Landgemeinden	
u. spätere Incommunalisi-	
rungen	1 læg
6b.2 1868-89. Wahl pp. der Vorsteher u.	
Stellvertreter der Landge-	

	meinden	1 læg
6b.3 1868-89.	Verschiedene u. allgemeine Angelegenheiten der Landgemeinden	1 læg
6b.4 1878-88.	Communalsteuern in den Landgemeinden	1 læg
6b.5 1868-76.	Städtische Communal-Angelegenheiten	1 læg

8. 1868-89. Sektion 7 1 pk.

Indhold:

7b.1 1868-78.	In Verwaltungs-Angelegenheiten zu Erhebung gelangenden Gebühren sowie deren Beschränkung	1 læg
7b.2 1868-88.	Für Rechnung der Staatskasse erhobenen Sporteln und Gebühren und deren Ablieferung 1 læg	
7b.3 1869-89.	Porto-Angelegenheiten u. Führung der Porto-Contobücher . 1 læg	
7b.4 1872-86.	Geschäftssprache der Behörden	1 læg
7b.5 1868-83.	Von der Hardesvogtei benutzten Natural-Dienstfuhren u. Ablieferung der Gebühren dafür an die Staatskasse 1 læg	

9. 1867-90. Sektion 8b.1 - 8b.7 1 pk.

Indhold:

8b.1 1867-89.	Anstellung pp. der Hardesvögte	1 læg
8b.2 1869-90.	Hardesvogtei-Dienstgewese ..	1 læg
8b.3 1868-89.	Hardesvogtei-Bureau, Inventarium und Archiv	1 læg
8b.4 1867-68.	Amts- resp. Districtsboten .	1 læg
8b.5 1868-85.	Civil-Versorgung und Civilanstellung von Militair-Personen	1 læg
8b.6 1880-82.	Erhaltung und Sicherstellung des dem Fiskus (Verwaltung des Innern) gehörigen Grundbesitze resp. der ihm an Grundstücken Dritter zustehenden Rechte bei Anlegung der Grundbücher	1 læg
8b.7 1869-83.	Anerbietungen betr. Formulare, Papiere und Schreibmaterialien	1 læg

10. 1867-77. Sektion 8b.8 - 8b.11 1 pk.

Indhold:

- 8b.8 1867-77. Altere Beamten zustehenden Naturallieferungen 1 læg
- 8b.9 1867-68. Altere Beamte (d. s. die vor 1867 functionirenden). Synsmänner, Wröger pp. 1 læg
- 8b.10 1870-76. Verkauf das an die früheren Beamten jetzt an die Staatskasse zu liefernden Korns .. 1 læg
- 8b.11 1869-77. Verkauf das an die früheren Beamten jetzt an die Staatskasse zu liefernden Heus ... 1 læg

11. 1865-89. Sektion 9a.1-2 og 9b.1-3 1 pk.

Indhold:

- 9a.1 1865-88. Erstattung der Zeitungsberichte 1 læg
- 9a.2 1868-88. Allgemeine Bestimmungen über die Statistik der Selbstmorde und Verunglückungen 1 læg
- 9b.1 1868-82. Allgemeine Statistische Angelegenheiten 1 læg
- 9b.2 1865-89. Erstattung der Zeitungsberichte 1 læg
- 9b.3 1868-89. Statistischen Erhebungen über Unglücksfälle und Selbstmorde 1 læg

12. 1867-85. Sektion 9b.4-5 1 pk.

Indhold:

- 9b.4 1867-85. Volkszählungen 1 læg
Anm.: med tællingslister fra 1867.
- 9b.5 1872-73. Viehzählungen 1 læg

13. 1867-89. Sektion 10 - 11 1 pk.

Indhold:

- 10a.1 1868-87. Generelle Bestimmungen in Armen- und Unterstützungs-sachen sowie bei Schenkungen und letztwilligen Zu-wendungen 1 læg
- 10b.1 1876-85. Im Bezirk vorhandenen Armenhäuser; Aufnahme geistes-kranker Personen in dieselben, Einrichtung von Krankenstuben in denselben pp. . 1 læg
- 10b.2 1868-88. Armenrecht in Civilproces-

	sachen	1 læg
10b.3 1867-88.	Hauscollecten und Sammlungen	1 læg
10b.4 1869-72.	Erhebung von Abgaben für Tanzbelustigungen und son- stige Vergnügungen	1 læg
10b.5 1877-89.	Verloosungen und Ausspielun- gen	1 læg
10b.6 1876-89.	Unterstützungen aus dem Dis- positionsfond der Kgl. Regie- rung und an Jubel-Eheleute sowie Pathenschaft Sr. Maje- stät des Königs	1 læg
10b.7 1870-84.	Kreisverein für den Kreis Sonderburg zur Pflege im Fel- de verwunderter und erkrank- ter Krieger	1 læg
10b.8 1867-89.	Verschiedene Armsachen ...	1 læg
11a.1 1874-79.	Bestimmungen zum Gesetz über die Beurkundung des Perso- nenstandes	1 læg
11b.1 1874-88.	Anstellung pp. der Standesbe- amten und ihrer Stellvertre- ter	1 læg
11b.2 1874-87.	Bildung resp. Abgrenzung der Standesamtbezirke	1 læg
11b.3 1875-77.	Revision der Standesämter ..	1 læg
11b.4 1878-81.	Anträge um Namensänderungen	1 læg
11b.5 1870-75.	Juden	1 læg

14. 1869-89. Sektion 12 1 pk.

Indhold:

12b.1 1873-89.	Verschiedene landwirtschaft- liche Angelegenheiten	1 læg
12b.2 1876-88.	Landwirtschaftliche Versi- cherungswesen	1 læg
12b.3 1873-87.	Verbot der Ein- und Ausfuhr von Vieh und Pferden	1 læg
12b.4 1878-88.	Relaus und Massregeln gegen die Verbreitung derselben ..	1 læg
12b.5 1878-87.	Vertilgung der Maikäfer	1 læg
12b.6 1877-89.	Kartoffel (Colorado-) Käfer und Massregeln gegen dessen Verbreitung	1 læg
12b.7 1881-88.	Vögel und Schonung der nütz- lichen sowie Ausrottung der schädlichen	1 læg
12b.8 1869-83.	Pferdezucht, Deckhengste und deren Körung	1 læg
12b.9 1874-89.	Landwirtschaftliche Maschi- nen und deren Revision	1 læg
12b.10 1870-87.	Landwirtschaftliche Vereine und Verloosungen bei den von diesen veranstalteten Thier- schauen	1 læg
12b.11 1878-89.	Landwirtschaftliche Bodenbe- nutzung und Ermittelung der Ernteegebnisse	1 læg
12b.12 1878-89.	Ausrottung der Disteln	1 læg

12b.13 1880-87. Aufstellung von Getreide-,
Stroh- und Heu-Diemen 1 læg

15. 1868-89. Sektion 14 1 pk.

Anm.: Hele sektion 13, realbyrdeafsløsning,
mangler.

Indhold:

- 14a.1 1878-87. Generelle Regelung des Frei-
fuhrwesens (Verordn. vom 17.
12.1845) auf Grund des Par.
5 der Verordnung vom 28.4.
1867 (incl. Handdienste und
sonstiger Lieferungen) 1 læg
14b.1 1870-89. Dominialfuhren 1 læg
14b.2 1868-77. Fuhrengestellung des Hardes-
vogteibezirks Norburg an den
Landrath und den Hardesvogt 1 læg

16-52. 1868-89. Akter Titel B, Politisager 37 pk.

Nemlig:

16. 1867-89. Sektion 1 1 pk.

Indhold:

- 1a.1 1885-89. Allgemeine Bestimmungen über
die gerichtliche und Verwal-
tungs-Polizei 1 læg
1a.3 1883-87. Erlass polizeilicher Straf-
verfügungen wegen Uebertre-
tungen 1 læg

Anm.: 1a.2 mangler.

- 1b.1 1869-83. Erlass von Polizeiverordnun-
gen 1 læg
1b.2 1867-83. Polizei-Gefängnisswesen und
besonders das Polizei-Ge-
fängniss in Norburg 1 læg
1b.3 1882-83. Verzeichnisse der Polizei-
Gefangenen 1 læg
1b.4 1872-87. Aufstellung von Hülfsbeamten
der Ortspolizei 1 læg
1b.6 1871-85. Aufstellung von Ortstafeln .. 1 læg

Anm.: 1b.5 mangler.

- 1b.7 1876-81. Trigonometrische Signale resp.
Marksteine 1 læg

17. 1869-89. Sektion 2 1 pk.

Indhold:

- 2a.1 1869-88. Bestimmungen über die Ausweisungen und die Auslieferungen 1 læg
 2a.3 1869-89. Bestimmungen über die Ausführung von Transporten und Heimsendungen mit Reiserouten 1 læg

Anm.: 2a.2 er overført til Nordborg flække.

- 2b.1 1871-86. Landes-Verweisungen und die in diesem Anlass ausgeführten Transporte 1 læg
 2b.2 1869-84. Aufstellung pp. von Civil-Transporten 1 læg
 2b.3 u. år. Transporte in Folge Requisitionen der Gerichtsbehörden . 1 læg
 Anm.: lægget er tomt.
 2b.4 1872-77. Heimsendung von Personen mittelst Reiserouten 1 læg
 2b.5 1871-87. Transportirung von Militairpflichtigen und Militairpersonen 1 læg

Anm.: 2b.6 og 2b.7 oversendt til Nordborg flække.

18. 1868-89. Sektion 3a.1 - 3b.4 1 pk.

Indhold:

- 3a.1 1868-87. Allgemeine Bestimmungen die Ordnungs- und Sicherheitspolizei betreffend 1 læg
 3b.1 1868-84. Polizei-Aufsicht 1 læg
 3b.2 1871-88. Dem Bezirk angehörenden Strafgefangenen, ihre vorläufige Entlassung und Fürsorge für dieselben 1 læg
 3b.3 1868-89. Abhaltung von öffentlichen Festlichkeiten 1 læg
 3b.4 1871-84. Bettelei und Vagabondage und Mittel zu deren Beseitigung . 1 læg

19. 1868-88. Sektion 3b.5 - 3b.11 1 pk.

Indhold:

- 3b.5 1869-88. Ertheilung von polizeilichen Führungsattesten 1 læg
 3b.6 1879-88. Verkehr und Aufbewahrung mit Petroleum und sonstigen Mineralölen, Sprengstoffen etc. . 1 læg

3b.7 1874-86. Fundsachen 1 læg
 3b.8 1878-88. Unterbringung verwahrloster
 Kinder 1 læg
 3b.10 1870-83. Verschiedenen Angelegenheiten
 der Sicherheits- und Ord-
 nungs-Polizei 1 læg

Anm.: 3b.9 eksisterer ikke
 ifølge aktheftefortegnelsen.

3b.11 1868-88. Selbstmorde, Verunglückungen
 und gefundene Leichen 1 læg

20. 1868-88. Sektion 3b.12 - 3b.13 1 pk.

Indhold:

3b.12 1868-88. Polizeiliche Untersuchungen . 1 læg
 3b.13 1876-87. Uebertretungen bei welchem
 Bestrafung nicht erfolgt ist 1 læg

21. 1867-89. Sektion 3b.14 - 3b.16 1 pk.

Indhold:

3b.14 1867-84. Steckbriefe sowie Recherchen
 nach Personen und in Anlass
 vorgekommener Verbrechen und
 Vergehen 1 læg
 3b.15 1884-89. Do. 1 læg
 3b.16 1888-89. Massregeln gegen die Trunk-
 sucht 1 læg

22. 1867-89. Sektion 4a.1 - 4b.2.II 1 pk.

Indhold:

4a.1 1872-76. Allgemeine Bestimmungen be-
 treffend die Niederlassung
 pp. von Ausländern 1 læg
 4b.1 1867-86. Ertheilung von Pässen 1 læg
 4b.2.I 1876-86. Ertheilung von Niederlassungs-
 Erlaubnisscheine an fremde
 Staats-Angehörige 1 læg
 4b.2.II 1886-89. Do. 1 læg

23. 1867-89. Sektion 4b.3 - 4b.8 1 pk.

Indhold:

4b.3 1877-89. Ausführung des Staatsvertrages
 vom 22.2.1868 resp. die im
 diesseitigen Bezirke sich auf-
 haltenden naturalisirten An-

- gehörigen der Vereinigten
Staaten Nord-Amerika's 1 læg
- 4b.4 1867-87. Erlaubniss zum Aufenthalt hier
im Lande für fremde Staats-
Angehörige 1 læg
- 4b.5 1874-86. Allgemeine Verhältnisse der
im hiesigen Bezirk sich auf-
haltenden Ausländer (nicht
hier geborene und demnächst
ausgewanderte) 1 læg
- 4b.6 1888. Feststellung der Staats-Ange-
hörigkeit von Individuen die
sich im Bezirk aufhalten 1 læg
- 4b.7 1872-81. Verfahren mit den von hier
behufs Entziehung der Mili-
tairpflicht ausgewanderten
jungen Leuten 1 læg
- 4b.8 1876-88. Ertheilung von Trau-Erlaub-
nisscheine an fremde Staats-
angehörige 1 læg

24. 1869-89. Sektion 5a.1 - 5b.6 1 pk.

Indhold:

5a.1 1869-89. Bestimmungen über die Bau-
Polizei 1 læg

5b.1 1872-87. Uebersichten der ertheilten
Bauconsense 1 læg

Anm.: 5b.2 overført til Nordborg
Flække.

5b.3 1869-82. Ausführung der Polizei-Ver-
ordnung vom 26.5.75 betref-
fend die selbständigen Back-
öfen resp. die Backöfen in
Gebäuden mit nicht feuerfe-
ster Bedachung 1 læg

5b.4 1871-89. Verschiedene Bausachen 1 læg

Anm.: 5b.5 overført til Nordborg
Flække.

5b.6 1870-89. Ertheilung von Bauconsense
in der Gemeinde Poehl 1 læg

25. 1870-89. Sektion 5b.7 - 5b.9 1 pk.

Indhold:

5b.7 1870-89. Ertheilung von Bauconsense
in der Gemeinde Holm 1 læg

5b.8 1870-88. Do. Oxbüll 1 læg

5b.9 1870-89. Do. Broballig 1 læg

26. 1869-89. Sektion 5b.10 - 5b.13 1 pk.

Indhold:

5b.10 1869-89. Ertheilung von Bauconsense in der Gemeinde Meels	1 læg
5b.11 1870-89. Do. Lauensby	1 læg
5b.12 1870-89. Do. Hagenberg	1 læg
5b.13 1870-89. Do. Lunden-Elsmark	1 læg

27. 1870-89. Sektion 5b.13a - 5b.16 1 pk.

Indhold:

5b.13a 1870-89. Ertheilung von Bauconsense in der Gemeinde Brandsbüll ..	1 læg
5b.14 1870-89. Do. Schwenstrup	1 læg
5b.15 1870-89. Do. Stevning	1 læg
5b.16 1870-88. Do. Eken	1 læg

28. 1869-89. Sektion 5b.17 - 5b.21 1 pk.

Indhold:

5b.17 1869-89. Ertheilung von Bauconsense in der Gemeinde Dünnewitt ..	1 læg
5b.18 1870-89. Do. Stolbro	1 læg
5b.19 1870-88. Do. Hellwitt	1 læg
5b.20 1870-89. Do. Elstrup	1 læg
5b.21 1870-89. Do. Guðerup-Sjellerup	1 læg

29. 1830-89. Sektion 6a.1 - 6b.4 1 pk.

Indhold:

6a.1 1830-87. Allgemeine Bestimmungen über die Brandpolizei	1 læg
6a.2 1883-85. Allgemeine Bestimmungen über die Brandschau	1 læg

Anm.: 6b.1 udleveret til Nord-
borg flække.

6b.2 1866-81. Feuerlöschgeräte des Bezirks	1 læg
6b.3 1868-89. Im Bezirk stattgehabten Brän- de	1 læg
6b.4 1882-88. Statistische Ermittelungen über die Brände	1 læg

30. 1866-88. Sektion 6b.5 - 6b.9 1 pk.

Indhold:

6b.5 1873-85. Feuerlösch-Reglement für den Landbezirk	1 læg
--	-------

6b.6	1872-86.	Verschiedene Feuerpolizei-An-gelegenheiten	1 låg
6b.7	1866-88.	Bildung der Schornsteinfeger-bezirke, Anstellung pp. der Schornsteinfeger sowie Beauf-sichtigung ihrer Tätigkeit ..	1 låg
6b.8	u. år.	Protokoll über die gereinig-ten Schornsteine in Poehl, Oxbüll, Broballig, Meels,	
6b.9	u. år.	Lauensby und Hagenberg Do. Hagenberg, Schwenstrup	1 låg
		und Eken	1 låg

31. 1869-82. Sektion 6b.10 1 pk.

Indhold:

Brandschau und die Beseitigung der baulichen Mängel an den Gebäuden.

32. 1882-89. Sektion 6b.11 - 6b.12 1 pk.

Indhold:

6b.11	1882-89.	Brandschau	1 låg
6b.12	1883-89.	Neue Verwaltung des Feuer-löschwesens	1 låg

33. 1869-88. Sektion 7a.1 - 7b.4.I 1 pk.

Indhold:

7a.1	1883-88.	Privat-Feuer-Versicherungs-anstalten und ihre Beaufsich-tigung	1 låg
7b.1	1869-88.	Privat-Feuer-Versicherungs-Vereine, Aufstellung der jährlichen Geschäfts-Ueber-sichten	1 låg
7b.2	1879-85.	An- resp. Abmeldung von Feuer-Versicherungs-Agenten .	1 låg
7b.3	1867-88.	Beanstandete Feuer-Versiche-rungs-Anträge	1 låg
7b.4.I	1883.	Eingereichte Policen	1 låg

34. 1883. Sektion 7b.4.II 1 pk.

Indhold:

Eingereichte Policen.

35. 1883. Sektion 7b.4.III 1 pk.
- Indhold:
- Eingereichte Policen.
36. 1835-89. Sektion 8a.1 - 8b.9 1 pk.
- Indhold:
- 8a.1 1872-88. Allgemeine Bestimmungen über die Chausseen, Wege, Fusssteige, Dämme, Deiche, Brücken pp. 1 læg
 8a.2 1876-86. Neuregelung des Wegewesens .. 1 læg
 8b.1 1870-88. Im Bezirk vorhandenen Dämme und Deiche 1 læg
 8b.2 1877-87. Oldenoorsee-Niederung 1 læg
- Anm.: 8b.3 og 4 mangler.
- 8b.5 1869-78. Einziehung resp. Verlegung von Wegen, Fusssteigen pp. ... 1 læg
 8b.6 1872-88. Nebenwege 1ter Klasse 1 læg
 8b.7 1869-88. Nebenwege 2ter Klasse 1 læg
- Anm.: 8b.8 mangler.
- 8b.9 1835-89. Schneeschaufeln auf den öffentlichen Wegen 1 læg
37. 1867-85. Sektion 8b.10 - 8b.12 1 pk.
- Indhold:
- 8b.10 1872-85. Norburg-Ekenmühler Nebenlandstrasse 1 læg
- Anm.: 8b.11 udleveret til Svenstrup amtsforstander.
- 8b.12 1867-79. Frühlings- und Herbstwegeschau 1 læg
38. 1879-88. Sektion 8b.13 - 8b.16 1 pk.
- Indhold:
- 8b.13 1880-86. Besichtigung der Nebenwege 2ter Klasse (die sog. Gemeindewege)..... 1 læg
 8b.14 1880-87. Besichtigung der Nebenlandstrasse und der Nebenwege I Classe (Districtswege) 1 læg
 8b.15 1881-82. Uebersicht der öffentlichen Wege und Fusssteige im Hardesvogteibezirk Norburg 1 læg

8b.16 1879-88. Gesammt-Wegeverband des Har-
desvogteibezirks Norburg ... 1 læg

39. 1868-89. Sektion 9 1 pk.

Indhold:

Wasserlösungssachen.

40. 1868-89. Sektion 10 1 pk.

Indhold:

10b.1 1875-87. Ausführung des Fischereige-
setzes vom 30.5.1874 1 læg
10b.2 1879-88. Dem Bezirke angehörigen Fi-
scherfahrzeuge 1 læg
10b.3 1880-89. An- resp. Abmeldungen und
sonstige Veränderungen der
Fischerbøte 1 læg
10b.4 1871-89. Oeffentlichen Gewässer 1 læg
10b.5 1868-89. Fischerei in den öffentli-
chen Gewässern 1 læg
10b.6 1870-89. Laich- und Fischschonreviere
und die Fischerei in densel-
ben 1 læg
10b.7 1878-87. Aufstellung von Bundgarn und
anderen feststehenden Netzen 1 læg
10b.8 1872-75. Sturmfluthen und Hochwasser
sowie die dadurch verursach-
ten Schäden 1 læg

41. 1867-89. Sektion 12 1 pk.

Anm.: Hele section 11, havne- og færgevæsen,
mangler.

Indhold:

12a.1 1874-89. Ausführung der Strandungs-
Ordnung vom 17.5 1874 und
ergänzende Bestimmungen zu
derselben 1 læg
12a.2 1867-87. Aeltere Strandangelegenhei-
ten, insbesondere Bestim-
mungen über die im Strand-
ungssachen aufzustellen-
den Abrechnungen 1 læg
12b.1 1870-89. Strand, sowie Grenzfest-
stellung und Schutz gegen
Entnahme von Steinen, Grand,
Kies und Sand 1 læg
12b.2 1871-72. Anstellung pp. der Strand-
vögte 1 læg
12b.3 1870-77. Grössere Strandungssachen,
deren Verwerthung und Ab-

- 12b.4 1867-89. rechnung darüber 1 läg
 Geringfügige Strandsachen,
 deren Verwerthung und Ab-
 rechnung darüber 1 läg
- 12b.5 1875-89. Strandungsangelegenheiten
 nach Einführung der Strand-
 ordnung vom 17.5. 1874 1 läg
- 12b.6 1878-85. An den Küsten des diesseiti-
 gen Bezirks vorgekommenen
 Schiffs-Unfälle 1 läg
42. 1867-89. Sektion 13 1 pk.
- Indhold:
- 13a.1 1878-89. Generelle Bestimmungen über
 die Schiffe und Schiffahrt . 1 läg
- Anm.: 13a.2 mangler.
- 13b.1 1867-87. Allgemeine Schiffahrtssachen 1 läg
 13b.2 1867-89. Seeschiffe und die über die-
 selben zu führende Verzeich-
 nisse 1 läg
- 13b.3 1868-88. Verzeichnisse über die von
 Schiffen gemachten Seereisen 1 läg
- 13b.4 1873-87. Verzeichnisse der verschol-
 lenen resp. verunglückten
 Seeschiffe des Bezirks 1 läg
- 13b.5 1872-87. Flussschiffe und die darüber
 aufzustellenden Verzeichnis-
 se 1 läg
- 13b.6 1872-87. Allgemeine Consulatssachen . 1 läg
43. 1884-89. Sektion 14b.3 1 pk.
- Anm.: 14b.1-2 mangler.
- Indhold:
- Unfallsversicherung der gewerblichen Arbeiter.
44. 1867-89. Sektion 15a.1 - 15b.3 1 pk.
- Indhold:
- 15a.1 1867-89. Allgemeine Bestimmungen in
 Gewerbe-Angelegenheiten
 und zur Ausführung der Ge-
 werbeordnung von 21.6.1869 . 1 läg
- 15a.2 1876-88. Allgemeine Bestimmungen ü-
 ber den Hausirgewerbebetrieb 1 läg
- 15b.1 1867-86. Verschiedene Gewerbesachen . 1 läg
- 15b.2 1867-84. Mühlensachen 1 läg
- 15b.3 1873-89. Anlegung von Fabriken, Auf-
 stellung von Dampfkesseln
 und Concessionierung sonsti-

ger gewerblicher Anlagen ... 1 læg

45. 1867-89. Sektion 15b.4 - 15b.13 1 pk.

Indhold:

- 15b.4 1872-88. Im Bezirk vorhandenen gewerblichen Anlagen, die im ihren beschäftigten Arbeiter, sowie deren Schutz. Vorgekommene Unglücksfälle in denselben . 1 læg
 15b.5 1867-89. Beschäftigung von Frauen und Kindern in Fabriken 1 læg

Anm.: 15b.6 mangler.

- 15b.7 1869-83. Gewerbliche Unterstützungs-kassen 1 læg
 15b.8 1868-85. Gewerbetreibende, die eine besondere Genehmigung be-dürfen 1 læg
 15b.9 1867-86. Betrieb des Auktionatorge-werbes 1 læg
 15b.10 1867-71. Gewerbliche Exclusivrechte . 1 læg
 15b.11 1887-89. Betrieb des stehenden Ge-werbes 1 læg
 15b.12 1868-86. Handwerksbetrieb sowie die Verhältnisse der Gesellen, Gehülfen und Lehrlinge 1 læg
 15b.13 1879-87. Wanderlager und Wanderauk-tionen 1 læg

46. 1867-88. Sektion 15b.14 - 15b.16 1 pk.

Indhold:

- 15b.14 1869-88. Betrieb des Hausirgewerbes 1 læg
 15b.15 1867-88. Contraventionen bei dem Gewerbebetriebe im Umher-ziehen 1 læg
 15b.16 1883-87. Innungswesen 1 læg

47. 1867-89. Sektion 16 1 pk.

Indhold:

- 16a.1 1867-88. Allgemeine Bestimmungen über die Gast- und Schankwirth-schaften, die Bier und Wein-stuben sowie den Kleinhan-del mit geistigen Getränken 1 læg
 16b.1 1870-84. Gastwirtschaften 1 læg
 16b.2 1872-85. Wein- und Bierstuben (d. h. Ausschank ohne Branntwein) . 1 læg
 16b.3 1868-86. Kleinhandel mit geistigen Getränken 1 læg

16b.4.I	1868-86.	Schankwirthschaften	1 læg
16b.4.II	1887-89.	Do.	1 læg
16b.5	1881-88.	Schankefæsse und deren Eichung	1 læg

48. 1867-89. Sektion 17 1 pk.

Indhold:

17a.1	1867-89.	Allgemeine Bestimmungen über die Revision der Masse, Ge- wichte und Waagen	1 læg
17b.1	1867-89.	Revisionen der Masse, Ge- wichte und Waagen	1 læg
17b.2	1868-89.	Kram-, Vieh- und Pferde- markte	1 læg
17b.3	1876.	Feststellung der Marktpreise	1 læg
17b.4	1868-80.	Auf den Märkten zur Erhebung gelangenden Marktstandsgel- der	1 læg
17b.5	1868-86.	Betrieb der Schankwirth- schaften auf den Märkten und bei sonstigen öffentlichen Vergnügungen, Volksfesten pp.	1 læg

49. 1866-90. Sektion 18b.1 - 18b.5 1 pk.

Anm.: 18a.1 mangler.

Indhold:

18b.1	1873.	Im Bezirk ansässigen Aerzte	1 læg
18b.2	1867-89.	Apotheken sowie der Handel mit Apothekerwaren	1 læg
18b.3	1866-86.	Gesundheits-Commissionen ...	1 læg
18b.4	1879-89.	Ausführung des Reichsgeset- zes vom 14.5. 1879 betreffend den Verkehr mit Nahrungs- und Genussmitteln sowie Ge- brauchsgegenständen	1 læg
18b.5	1867-90.	Aufsteckende Krankheiten und Massregeln dagegen	1 læg

50. 1868-89. Sektion 18b.6 - 18b.11 1 pk.

Indhold:

18b.6	1874-89.	Sog. Kost- und Pflegekinder	1 læg
18b.7	1868-87.	Allgemeine Medicinalpolizei	1 læg
18b.8	1869-88.	Impfwesen	1 læg
18b.9	1869-88.	Hebammen-Angelegenheiten ...	1 læg
18b.10	1868-88.	Fürsorge für die dem Bezirk angehörender Blinden, Tau- ben, Irren, Idioten pp.	1 læg

18b.11 1869-86. Revision über die Aufbewahrung der Giften sowie den Verkehr mit Apothekerwaaren 1 läg

51. 1868-89. Sektion 19 1 pk.

Indhold:

- 19a.1 1868-89. Allgemeine Bestimmungen über Thierkrankheiten sowie zur Ausführung des Seuchengesetzes vom 25.6 1875 1 läg
- 19b.1 1876-87. Allgemeine Veterinärsachen . 1 läg
- 19b.2 1874-87. Im Bezirk ausgebrochenen ansteckenden Krankheiten unter den Pferden 1 läg
- 19b.3 1869-89. Ansteckende Krankheiten des Rindviehs 1 läg
- 19b.4 1872-88. Ansteckende Krankheiten unter den Schweinen, Schafen, Ziegen pp. 1 läg
- 19b.5 1872-87. Krankheiten unter den Hunden sowie die getroffenen Schutzmassregeln zur Beaufsichtigung der Hunde 1 läg
- 19b.6 1868-86. Arsenikwäschen des Viehs und Anstellung der Viehwäscher . 1 läg

52. 1867-89. Sektion 20 - 22 1 pk.

Indhold:

- 20a.1 1880-84. Allgemeine Bestimmungen in Feld-Polizei-Angelegenheiten 1 läg
- 20a.2 1868-83. Allgemeine Bestimmungen in Forstsachen 1 läg
- 20a.3 1873-89. Allgemeine Bestimmungen in Jagdsachen 1 läg
- 20a.4 1877-83. Bondenhölzungen des diesseitigen Bezirks 1 läg
- 20b.1 1869-85. Allgemeine Feld- und Forstpolizei-Angelegenheiten 1 läg
- 20b.2 1868-85. Allgemeine Forstsachen 1 läg

Anm.: 20b.3 indeholdt i 20a.4

- 20b.4 1869-89. Allgemeine Jagdsachen 1 läg
- 20b.5 1874-89. Ertheilung von Jagdsscheinen 1 läg
- 21a.1 1876-84. Allgemeine Bestimmungen in Gesinde-Angelegenheiten und die ländlichen Arbeiter-Verhältnisse bestreffend 1 läg
- 21b.1 1868-89. Streitigkeiten zwischen Dienstherrschaft und Gesinde 1 läg
- 21b.2 1868-86. Ertheilung pp. von Gesindebüchern 1 läg
- 22a.1 1867-87. Allgemeine Bestimmungen über die Presse 1 läg
- 22a.2 1872-87. Allgemeine Bestimmungen über

	Versammlungs- und Vereini- gungsrecht (Gesetz vom 11.3 1850)	1 læg
Anm.: 22b.1-2 mangler.		
22b.3 1886-88.	Vereine und öffentliche Ver- sammlungen	1 læg
Anm.: 22b.4 mangler.		
53.	1867-72. Akter Titel C, Militærsager, Sektion 1	1 pk.
Indhold:		
1b.1	1867. Militair-Sachen	1 læg
1b.2	1868. Do.	1 læg
1b.3	1869. Do.	1 læg
1b.4	1870. Do.	1 læg
1b.5	1871. Do.	1 læg
1b.6	1872. Do.	1 læg
54.	1877-88. Akter Titel D, Kirke- og skolesager, Sektion 1b.1	1 pk.
Indhold:		
Errichtung von Volksbibliotheken		
55-56.	1866-89. Akter Titel E, Skattesager	2 pk.
Nemlig:		
55.	1866-89. Sektion 1a	1 pk.
Indhold:		
1a.1	1867-79. Klassen- und Einkommensteuer	1 læg
1a.2	1868-88. Gewerbesteuer vom stehende Gewerbebetriebe	1 læg
1a.3	1866-89. Wandergewerbesteuer	1 læg
56.	1867-89. Sektion 1b	1 pk.
Indhold:		
1b.1	1867-88. Klassen- und Einkommensteuer	1 læg
1b.2	1867-88. Gewerbesteuer für den stehen- den Gewerbebetrieb	1 læg

1b.3 1868-87.	Wander-Gewerbesteuer	1 læg
1b.4 1867-79.	Gebäude-Steuer	1 læg
1b.5 1872-89.	Neue Grundsteuer	1 læg
1b.6 1868-88.	Indirekte Steuern, Stempelab- gaben und Zölle	1 læg
1b.7 1867-88.	Allgemeine Steuersachen	1 læg

57. (1793) 1867-89 Akter Titel F, Domænesager, Sektion 1 1 pk.

Indhold:

1a.1 1868-75.	Allgemeine Bestimmungen über die Verpachtung und den Ver- kauf von Domainegrundstücken	1 læg
1b.1 1868-77.	Domainefiskalische Grund- stücke im Hardesvogteibezirk Norburg, ihre Vermessung, Grenzfeststellung pp.	1 læg

Anm.: Indeholder enkelte sa-
ger tilbage til 1793.

1b.2 1870-89.	Verzeichnisse der für domai- nenfiskalische Rechnung zu unterhaltenden Baustücke	1 læg
---------------	---	-------

Anm.: Indeholder enkelte sa-
ger tilbage til 1847.

1b.3 1869-88.	Mit der offenen See in Ver- bindung stehenden Wasser- stücke, deren Nutzung und Verkauf	1 læg
1b.4 1869-77.	Domainenfiskalische Grund- stück Oede-Möllestedi Stol- bro, seine Nutzung und sein Verkauf	1 læg

1b.5 1868-84.	Domainenfiskalische See und seine Nutzung	1 læg
1b.6 1868-86.	Sog. Amtsverwalter-Dienstwie- se, ihre Nutzung und ihr Ver- kauf	1 læg

1b.7 1867-89.	Bauten, die für Rechnung des Domainenfiskus ausgeführt worden sind	1 læg
---------------	--	-------

Anm.: 1b.8 mangler.

58. 1869-85. Akter Titel G, Landvæsens- og grundskattesager, Sektion 1 1 pk.

Indhold:

Anm.: 1a.1 og 1b.1 mangler.

1b.2 1869-77.	Kleine Besitzungen, welche
---------------	----------------------------

ganz zur Gebäudesteuerheran-
gezogen und von der Grund-
steuer freizustellen sind ... 1 læg
1b.3 1870-85. Feste-Angelegenheiten 1 læg

59. 1863-92. Forskellige protokoller 1 pk.
- Indhold:
- 1870-73. Abgangsjournal.
1874-80. Briefmarkenjournal.
1863-89. Tyendeprotocol.
1867-92. Protocoll über ausgestellte Pässe.
60. 1867-70. Landdagsvalglister 1 pk.
61. 1833-83. Kørselssager 1 pk.
- Anm.: Både embeds- og krigskørsler.
62. 1867-81. Forskellige regnskabssager 1 pk.
63. 1871-89. Straffelister 1 pk.
64. 1868-89. Personalakter over straffede 1 pk.
- 65-67. 1867-89. Straffesager 3 pk.
- Nemlig:
65. 1867-73 1 pk.
66. 1874-76 1 pk.
67. 1886-89 1 pk.
68. 1877-78. Brandsynsprotokoller 1 pk.
69. 1867-75. Forskellige politisager 1 pk.
70. 1868-89. Justitssager 1 pk.
- 71-72. 1867-89. Forskellige militærsager 2 pk.
73. 1868-89. Til- og afgangslister til erhvervsskatterullen 1 pk.

74. 1875-85. Forskelligt vedr. realbyrdeafløsning 1 pk.
75. 1872-89. Kirke- og skolesager 1 pk.
76. Forskelligt 1 pk.

Indhold:

- 1876-87. Arkiv og inventar 1 læg
1866-89. Gendarmerisager 1 læg
1870-91. Vedr. fanger 1 læg
1873-77. Vedr. hunde 1 læg
1880. Fortegnelse over udlændinge 1 læg
u. år. Forskelligt 1 læg

Nøgle til sektionsopdelingen i Nordborg herredsfogderiarkiv.

A. Allgemeine Verwaltung.

Pakke nr.

1. Landes- und Hoheitssachen, Gesetzgebung und Veröffentlichung der Gesetze	2
2. Staatsangehörigkeitssachen	3-4
3. Reichs- und Landtagswahlen	5
4. Provinzial-Landtags- und Kreistags-Sachen	5
5. Hardessachen	6
6. Städtische und ländliche Communal-Sachen	7
7. Allgemeine Verwaltungssachen	8
8. Beamten-Angelegenheiten	9-10
9. Statistik	11-12
10. Armen- und Unterstützungssachen	13
11. Beurkundung des Personenstandes	13
12. Landwirtschaftssachen	14
13. Reallastenablösung	mgl.
14. Spand- und Handdienst-Gestellung	15

B. Polizeisachen.

1. Allgemeine Polizeisachen	16
2. Transportsachen	17
3. Sicherheits- und Ordnungspolizei	18-21
4. Pass- und Fremdenpolizei	22-23
5. Baupolizei	24-28
6. Feuerpolizei	29-32
7. Feuerversicherungswesen	33-35
8. Wege, Deiche, Dämme und Brücken	36-38
9. Wasserlösungssachen	39
10. Öffentliche Gewässer und Fischerei, Hochwasser und Sturmflut	40
11. Hafen und Fährsachen	mgl.
12. Strand- und Strandungspolizei	41
13. Schiffahrts- und Consulatsachen	42
14. Arbeiterverhältnisse und Sozialpolitik	43
15. Gewerbepolizei	44-46
16. Gast- und Schankwirtschaften	47
17. Handels- und Marktpolizei	48
18. Medicinalpolizei	49-50
19. Veterinärsachen	51
20. Feld-, Forst- und Jagdsachen	52
21. Gesindapolizei	52
22. Presse- und Vereins-Angelegenheiten	52

C. Militairsachen.

53

D. Kirchen- und Schulsachen.

54

E. Steuersachen.

55-56

F. Domainesachen.

57

G. Landwesens- und Fortschreibungssachen.

58

BROAGER.

1. 1886-89. Arkivfortegnelser 1 pk.

Anm.: Også over arkivalier fra andre embeder, hvis arkiver henlå i Broager arresthus.

2-12. 1868-88. Journaler 11 pk.

Nemlig:

2.	1868-70	1 pk.
3.	1871-72	1 pk.
4.	1873	1 pk.
5.	1874	1 pk.
6.	1875-76	1 pk.
7.	1877	1 pk.
8.	1878-79	1 pk.
9.	1880-81	1 pk.
10.	1882-83	1 pk.
11.	1884-86	1 pk.
12.	1887-88	1 pk.

13-27. 1868-79. Eldre akthefter 15 pk.

Anm.: Altovervejende årene 1869-73.

Nemlig:

13. 1869-73. I. Forvaltningssager 1 pk.

Indhold:

1869.	Verwaltungsorganisation	1 hft.
1870.	Do.	1 hft.
1871.	Do.	1 hft.
1872.	Do.	1 hft.
1873.	Do.	1 hft.

14. 1868-70. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

1868.	Polizeisachen	1 hft.
1869.	Do.	1 hft.
1870.	Do.	1 hft.

15. 1871. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

1871a.	Polizeisachen	1 hft.
1871b.	Do.	1 hft.

16. 1872-73. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

1872.	Polizeisachen	2 hft.
1873.	Do.	2 hft.

17. 1870-73. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

1870.	Segelfischer Kiesow & Oel- hardt aus Stralsund. Unbefug- te Zensenfischerei	1 hft.
1871.	Vedr. lotteri	1 hft.
1872.	Verdakte Diebstähle in Auen- bølgaard und Stenderup	1 hft.
1873.	Personalacten der Ehefrau Jessen aus Broacker	1 hft.

18. 1868-76. III. Medicinal- og veterinærsager 1 pk.

Indhold:

1868.	Medicinal- und Veterinair- sachen	1 hft.
1869.	Do.	1 hft.
1870-71.	Do.	1 hft.
1872-74.	Do.	1 hft.
1876.	Do.	1 hft.
1869.	Peter Thoysen in Schottsbüll betr. Zulassung zur Veterinair- praxis	1 hft.
1870.	Maul- und Klauenseuche	1 hft.

19. 1869-72. IV. Fattigsager. V. Kørselssager 1 pk.

Indhold:

1871-72.	Einführung der Gesetze über den Armenverband	1 hft.
1869-71.	Fuhrsachen	1 hft.

20. 1869-73. VI. Vejsager 1 pk.

Indhold:

1869.	Wegesachen	1 hft.
1870.	Do.	1 hft.
1871.	Do.	1 hft.
1872.	Do.	1 hft.
1871.	Herbstwegeschau	1 hft.
1873.	Do.	1 hft.

21.	1871-72. VII. Skibsfart-, havne-, bro- og vandløbssager	1 pk.
22.	1869-73. VIII. Militärsager	1 pk.
	Indhold:	
	1869. Vermischte Militairsachen	1 hft.
	1870. Do.	1 hft.
	1871. Do.	1 hft.
	1872. Do.	1 hft.
	1873. Do.	1 hft.
23.	1869-74. VIII. Militärsager	1 pk.
	Indhold:	
	1869. Lieferungen und Leistungen ...	1 hft.
	1870. Reclamationen	1 hft.
	1870. Verzeichniss über geleistete Handdienste im Kriege	1 hft.
	1870. Kriegsfuhren im Jahre 1864 ...	1 hft.
	1870. Verzeichniss der Militairfuhren im Schottsbüllgaard der Gehege .	1 hft.
	1870-74. Verzeichniss sämmtlicher Mili- tairfuhren bis Mitte December	
	1870	1 hft.
	1871. Quittungen über Lieferungen und Leistungen an das Militair	1 hft.
	1872. Ausweisung ausgetretener Wehr- pflichtigen	1 hft.
24.	1869-73. IX. Næringssager	1 pk.
	Indhold:	
	1869. Gewerbesachen	1 hft.
	1870. Do.	1 hft.
	1871. Do.	1 hft.
	1872-73. Do.	1 hft.
25.	1864-79. X. Domænesager. XI. Skattesager	1 pk.
	Indhold:	
	1871. Domainialsachen	1 hft.
	1872. Do.	1 hft.
	1868. Verkauf des Schuld- und Pflichtkorns	1 hft.
	1869-70. Do.	1 hft.
	1869-70. Hausvogtei-Dienstländereien ..	1 hft.
	1869-71. Amtsboten-Dienstländereien ...	1 hft.
	1871. Verkauf der Amtsboten-Dienst- ländereien	1 hft.
	1869-79. Verpachtung der zur Hausvogtei- Dienstland gehörige Riesel- wiese	1 hft.
	1871-73. Versteuerung pp. fiscalischer	

	Grundstücke	1 hft.
1869.	Steuersachen	1 hft.
1871-73.	Do.	1 hft.
1869.	Fortschreibung der alten Steuern	1 hft.
1870-71.	Müller Desler, Dünth, Canon ..	1 hft.
1864-71.	Canon der Nix Mühle	1 hft.

26. 1869-73. XII. Brandsager. XIII. Landvæsenssager 1 pk.

Indhold:

1869.	Brandsachen	1 hft.
1870.	Do.	1 hft.
1872.	Do.	1 hft.
1873.	Brand- und Bausachen	1 hft.
1873.	Brandcorps	1 hft.
1874.	Bauconsense	1 hft.
1868-70.	Besitzveränderungen	1 hft.
1868-73.	Reallasten. Hand- und Spann- dienste	1 hft.
1870-71.	Verzeichniss über Fortschrei- bung der alten Steuern	1 hft.

27. 1869-73. XIV. Forskelligt 1 pk.

Indhold:

1869.	Verschiedenes	1 hft.
1870.	Do.	1 hft.
1871.	Do.	1 hft.
1873.	Do.	1 hft.

28-36. 1868-89. Yngre akthefter 9 pk.

Anm.: Overvejende årene 1883-89.

Nemlig:

28. 1879-89. I. Forvaltningssager 1 pk.

Indhold:

I.E.2. Verwaltungsorganisation. Vermischtes.

29. 1883-87. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

II.F.	1889.	Polizeicontraven- tionen	1 hft.
II.H.	1883-84.	Vermischte Polizei- sachen	1 hft.
II.L.1	1883-87.	Gerichtliche Straf- sachen	1 hft.

30. 1872-89. II. Politisager 1 pk.

Indhold:

II.L.2	1887-89. Gerichtliche Strafsachen	1 hft.
II.M.	1872-88. Gefängnisgebäude	1 hft.

31. 1875-89. IV. Fattigsager. VI. Vejsager. VII. Skibs-
farts- og fiskerisager 1 pk.

Indhold:

IV.A.1	1883-85. Armensachen	1 hft.
IV.A.2	1888-89. Do.	1 hft.
VI.B	1882-85. Vermischte Wegesachen	1 hft.
VI.C	1883-85. Wegeschau	1 hft.
VI.D	1876-88. Schneeschaufeln	1 hft.

32. 1883-89. VIII. Militærsager 1 pk.

Indhold:

VIII.B.	1883-88. Militairische Re- cherchen	1 hft.
VIII.C.	1886-87. Vermischte Militair- sachen	1 hft.
VIII.E.	1883-89. Naturalisationen	1 hft.

33. 1884-89. IX. Næringssager 1 pk.

Indhold:

IX.B.	1884-87. Gewerbescheine	1 hft.
IX.E.	1886-88. Gast- und Schank- wirtschaften	1 hft.
IX.I.	1884-89. Concessionspflichtige Gewerbeanlagen	1 hft.
IX.L.	1885-89. Unfallsversicherung .	1 hft.

34. 1877-89. X. Domænesager. XI. Klasse- og indkomstskat-
tesager 1 pk.

Indhold:

X.A.	1880-87. Schuld- und Pflicht- korn	1 hft.
XI.A.	1877-89. Klassen- und Einkom- mensteuer	1 hft.

35. 1883-89. XII. Brand- og byggepolitisager 1 pk.

Indhold:

XII.A.1.	1883-84. Bauconsense	1 hft.
XII.A.2.	1884-86. Do.	1 hft.

XII.A.3.	1887-89.	Do.	1 hft.
XII.B.	1883-85.	Dispensationen	1 hft.

36. 1883-89. XIV. Forskelligt 1 pk.

Indhold:

XIV.B.	1883-89.	Trauconsense	1 hft.
XIV.C.1.	1880-85.	Verschiedenes	1 hft.
XIV.C.2.	1885.	Do.	1 hft.

37-40. 1865-89. Andre akthefter 4 pk.

Nemlig:

37. 1867-89. Normativa I-XII 1 pk.

Anm.: Cirkulærer etc. til hovedgrupperne i
de ældre og yngre akthefter.

Indhold:

1869-89.	Normativa I	1 hft.
1867-89.	Normativa II.A.	Mass- und Ge- wichtsrevisionen 1 hft.
1881-86.	Normativa II.3	1 hft.
1868-89.	Normativa XII	1 hft.

38. 1865-89. Fortegnelser 1 pk.

Indhold:

I.C.	1869-89.	Varia	1 hft.
II.C.	1868-89.	Gerichtlich bestrafte Personen	1 hft.
II.F.	1870-89.	Anzuhaltende und zu überwachende Personen. Verbotene Druckschrif- ten. Selbstmorde und Verunglückungen. Aus- gewiesene	1 hft.
VIII.	1865-89.	Ausgetretene, Kreis- verzeichniss. Desgl. Hardesvogteiverzeich- niss. Entlassene mit- telst Urkunde. Zurück- getretene von Dänemark. Naturalisirte. Aufen- halts-Erlaubnisse. Ausgewiesene	1 hft.
		u. år.	Verzeichnisse 1 hft.

39. 1880-83. Straffelister 1 pk.

40. 1877-81. Sager vedr. mål- og vægtkontrol 1 pk.

41-71. 1868-89. Løse akter 31 pk.

Anm.: Vedrører især årene 1874-82 samt 1868.

Nemlig:

41.	1868-90. I: Forvaltningssager	1 pk.
42.	1867-74. II: Politisager.....	1 pk.
43.	1875. Do.	1 pk.
44.	1876. Do.	1 pk.
45.	1877. Do.	1 pk.
46.	1878. Do.	1 pk.
47.	1879. Do.	1 pk.
48.	1880. Do.	1 pk.
49.	1881. Do.	1 pk.
50.	1882. Do.	1 pk.
51.	1883-89. Do.	1 pk.
52.	1867-89. III: Medicinal- og veterinærssager	1 pk.
53.	1867-89. IV: Fattigsager. V. Kørselssager	1 pk.
54.	1867-76. VI: Vejsager	1 pk.
55.	1877-86. Do.	1 pk.
56.	1869-72. VII: Skibsfart- og fiskerisager	1 pk.
57.	1868-75. VIII: Militærssager	1 pk.
58.	1876-78. Do.	1 pk.
59.	1879-86. Do.	1 pk.
60.	1868-74. IX: Næringsssager	1 pk.
61.	1875-77. Do.	1 pk.
62.	1878-79. Do.	1 pk.
63.	1880-89. Do.	1 pk.
64.	1868-82. X: Domænesager	1 pk.
65.	1868-87. XI: Skattesager	1 pk.
66.	1868-77. XII: Brand- og byggesager	1 pk.
67.	1878-81. Do.	1 pk.

68. 1882-89. Do. 1 pk.
- Anm.: Heri endv. udat. bygningstegninger og
mandskabslister m.v. fra frivillige brandværn.
69. 1867-90. XIII: Landvæsenssager 1 pk.
- Anm.: Realbyrdeafløsning, se nedenfor.
70. 1868-89. XIV: Forskelligt 1 pk.
71. 1880-89. Do. 1 pk.
- 72-79. 1873-89. Realbyrdeafløsingssager 8 pk.
- Nemlig:
72. 1874-86. Realbyrdeafløsning i kommunerne I 1 pk.
- Indhold:
- 1874-85. Auenbüll 1 hft.
1878-84. Blans 1 hft.
1875-86. Broacker 1 hft.
1874-85. Dünth 1 hft.
73. 1872-85. Realbyrdeafløsning i kommunerne II 1 pk.
- Indhold:
- 1874-80. Düppel 1 hft.
1872-85. Ekensund 1 hft.
1875-84. Gammelgab 1 hft.
1874-84. Nübel 1 hft.
1874-83. Rackebüll 1 hft.
1875-85. Satrup 1 hft.
74. 1874-86. Realbyrdeafløsning i kommunerne III 1 pk.
- Indhold:
- 1875-86. Schelde 1 hft.
1875-83. Schmoel 1 hft.
1874-81. Schnabeck 1 hft.
1875-86. Schottsbüll 1 hft.
1875-84. Stenderup 1 hft.
- 75-76. 1882-88. Realbyrdeafløsningsrecesser 2 pk.
- 77-78. 1878. Præstationsoplysninger til brug for real-
byrdeafløsningen 2 pk.
79. 1873-90. Forskelligt vedr. realbyrdeafløsning 1 pk.

LØGUMKLOSTER.

1-3. 1863-89. Journaler 3 pk.

Nemlig:

1. 1863-71 1 pk.

Anm.: Første journal 1863-69 med titlen
"Journal for Slux Herrederfogderi".

2. 1872-85 1 pk.

Anm.: 1876-83 mangler.

3. 1886-89 1 pk.

4-70. 1868-89. Akter 67 pk.

Nemlig:

4. 1863-89. Valgsager og militærsager I 1 pk.

Indhold:

1868-87. Reichstagswahl 1 hft.

1870-88. Wahl eines Abgeordneten zum
Landtag 1 hft.

1863-81. Verfügungen betreffend Milita-
ria 1 hft.

1881. Vergütung für verabreichte
Fourage, Quartier pp. 1 læg

1869-84. Unterstützung von Militair-Per-
sonen, Invaliden pp. 1 læg

1884-88. Mobilmachungspferde 1 læg

1881-89. Forskellige militærsager 1 læg

5. 1874-89. Militærsager II 1 pk.

Indhold:

Reklamationsansøgninger.

6. 1873-86. Militærvæsen III 1 pk.

Indhold:

Eftersøgning efter værnepligtige.

7. 1867-69. Skattesager I 1 pk.
- Indhold:
- | | |
|--------------------------------------|-------|
| 1867-68. Aelttere Steuersachen | 1 læg |
| 1868-69. Steuersachen | 1 læg |
8. 1869-89. Skattesager II 1 pk.
- Indhold:
- | | |
|---|--------|
| 1874. Grundsteuerfreie Liegenschaften | 1 læg |
| 1887-89. Grundsteuer-Entschädigung | 1 læg |
| 1869-75. Fortschreibung der Gebäude-
Steuerrollen | 1 læg |
| 1870-87. Steueraussonderung | 1 læg |
| 1870-89. Gewerbesteuer-Contraventionen . | 1 læg |
| 1880-84. Zum Zwangsvollstreckung überwie-
senen Rückstände an direkten
Kommunal pp. Steuern | 1 hft. |
9. 1870-80. Skattesager III 1 pk.
- Indhold:
- Klassensteuerveranlagung.
10. 1880-85. Skattesager IV 1 pk.
- Indhold:
- Klassensteuerveranlagung.
11. 1885-90. Skattesager V 1 pk.
- Indhold:
- Klassensteuerveranlagung.
12. 1869-89. Domænesager 1 pk.
- Indhold:
- | | |
|---|-------|
| 1869-80. Fiscalischen Gutsbezirk Dravit .. | 1 læg |
| 1869-89. Fiscalischen Grundstücke. Varia . | 1 læg |
| u. år. Nachweisung Dritter, an welchen
dem Domainen-Fiskus dingliche
Rechte zugestanden haben | 1 læg |
- 13-15. 1874-88. Realbyrdeafløsningsager I-III 3 pk.

16-18.	1869-89. Fæste- og udstykningssager	3 pk.	
19.	1868-84. Sager vedr. oppebørselsbøger	1 pk.	
	Anm.: Tysk titel: Beläge für die Lagerbücher.		
20.	1871-89. Statsborgersager I	1 pk.	
	Indhold:		
	1871-77.	Entlassungen aus dem Unterthanenverbandes	1 læg
	1878-88.	Gesuche um Entlassung aus dem Unterthanenverband	1 hft.
	1878-80.	In Gemässheit des Wiener Friedens nach Dänemark Übergetretenen Personen	1 hft.
	u. år.	Verzeichniss der in Gemässheit des Wiener Friedens nach Dänemark Übergetretenen Personen	1 hft.
	1874.	Im hiesigen Bezirk vorhandenen dänischen Unterthanen, welche sich noch in einem dänischen Militair-Verhältniss befinden	1 hft.
	1874-76.	Verein zur Unterstützung der nach Dänemark Übergetretenen Nordschleswiger	1 hft.
	1874-89.	Ausgewiesene Nordschleswiger	1 hft.
	1873-88.	Verfügungen betr. das Verfahren gegen die Nordschleswiger, welche vor dem 17. Lebensjahre aus dem Unterthanenverbande entlassen worden sind	1 hft.
	1888.	Nachweisung der vor dem 17. Lebensjahre aus dem Unterthanenverbande entlassenen Personen	1 hft.
	1877-89.	Aufenthaltsgesuche der vor dem 17. Lebensjahre entlassenen Personen sowie Heirathsgesuche	1 hft.
21.	1867-89. Statsborgersager II	1 pk.	
	Indhold:		
	1871-89.	Wiederaufnahme-Gesuche sowie Naturalisations-Gesuche	1 hft.
	1872-84.	Naturalisationen	1 læg
	1872-78.	Bei der Hardesvogtei angemeldeten, aus Dänemark zurückgekehrten Personen	1 læg
	1875-84.	Amerikanische Staatsangehörige ..	1 hft.
	1881-86.	Schwedische Staatsangehörige	1 læg
	1867-70.	Alttere Staatsangehörigkeits-sachen	1 læg

22. 1867-88. Ind- og udvandringssager 1 pk.

Indhold:

1869-88. Vorgefallene Ein- und Auswanderungen 1 hft.
 1868-74. Ein- und Auswanderungen 1 læg
 1883-87. Auswanderungen 1 læg

23. 1868-86. Kredsdaysvalgsager 1 pk.

Indhold:

1868-86. Wahldistricte zur Wahl der ländlichen Abgeordneten zum Kreistage 1 hft.
 1874-80. Kredsdaysvalg 1 læg

24. 1865-89. Forvaltningssager I 1 pk.

Indhold:

1888-89. Einführung der neuen Kreisordnung 1 hft.
 1876-89. Gebrauch der dänischen Sprache als Geschäftssprache 1 hft.
 1865-89. Verwaltungsberichte 1 hft.
 1865-80. Do 1 læg
 1871-85. Vormalige Amtsverwalter-Etablissement in Lügumkloster 1 læg
 1868-88. Hardesvogt. Kirchspielvögte. Be-
 soldung pp. 1 læg
 1867-89. Dienst inventarium 1 hft.
 1881-88. Portoangelegenheiten 1 hft.
 1869-79. Postsendungen in Staatsdienst-
 Angelegenheiten 1 hft.
 1874-88. Einziehung defectirter Stempelbe-
 träge 1 læg

25. 1867-89. Forvaltningssager II 1 pk.

Indhold:

1868-89. Kirchspiels- und Hardes-Angele-
 genheiten (Schluxharde). 1. Har-
 desvertretung. 2. Auflösung der
 Schluxharde 1 læg
 1867-85. Hand- und Spanddienste des vorma-
 ligen Amts Lügumkloster 1 læg
 1868-72. Gefangenhaus zu Lügumkloster 1 læg
 1879-82. Hardes-Abgaben 1 læg
 1869-74. Aus Gemeindemitteln oder von Pri-
 vaten zu leistenden festen Bezüge 1 hft.
 1869. Amtsanlagekassen I 1 læg
 1869-87. Amtsanlagekassen II 1 læg
 1882. Bei der Sparkasse in Lügumkloster
 belegten Zwangsanleihegelder 1 hft.

26. 1867-89. Kommunalsager I 1 pk.

Indhold:

- 1867-71. Regelung des Stimmrechts und Gemeinde-Statuten pp. 1 hft.
- 1874-86. Statut für eine gewählte Vertretung der Gemeinde Rapstedt. Tingleff. Renz 1 læg
- 1871-89. Valg af kommuneforstandere 1 læg
- 1875-79. Anstellung von Waisenräthe 1 hft.
- 1874-75. Art des öffentlichen Aushangs der Bekanntmachungen der Gemeindebehörden 1 læg

27. 1868-89. Kommunalsager II 1 pk.

Indhold:

- 1872-80. Dienstaufwandsentschädigung der Gemeindevorsteher 1 læg
- 1884-86. Kassen- und Rechnungswesen und Geschäftsführung in den Landgemeinden 1 hft.
- 1868-89. Sager ang. kommunalvæsen 1 læg

28. 1869-87. Kommuneskattesager I 1 pk.

29. 1882-84. Kommuneskattesager II 1 pk.

30. 1874-89. Folkeregistersager 1 pk.

Indhold:

- 1874-78. Standesamtsbezirke, Standesbeamte und Stellvertreter 1 hft.
- 1874-89. Standesamtssachen II 1 hft.
- u. år. Standesamtsbezirke im Regierungsbezirk Schleswig nebst Standesbeamte u. Stellvertreter 1 hft.

31. 1867-85. Sager vedr. statistik og tællinger I 1 pk.

Indhold:

- 1867-68. Folke- og kvægtællinger i Løgumkloster birk 1 læg
- 1867-68. Do. i Slogs herred 1 læg
- 1871. Volkszählung 1 læg

1875.	Do.	1 hft.
1880-85.	Do.	1 læg
1882.	Allgemeine Berufsstatistik	1 læg
1880.	Hundetælling	1 læg

32. 1873-87. Sager vedr. statistik og tællinger II 1 pk.

Indhold:

1873.	Viehzählung	1 hft.
1877.	Kvægtælling med redegørelse for kvæggets sundhedstilstand	1 læg
1883.	Viehzählung	1 læg
1883.	Zusammenfassung des Resultats der Viehzählung vom 10. Januar	1 hft.
1883.	Kvægtællingsskemaer	1 læg
1881-87.	Landwirtschaftliche Bodenbenut- zung	1 læg

33. 1872-89. Sager vedr. politisk politi og skolevæsen 1 pk.

Indhold:

1872-82.	Socialdemokratische Bewegung u. Errichtung von Hülfskassen	1 hft.
1876-77.	Dänische Kriegserinnerungs-Me- daillen	1 hft.
1880-89.	(Verein zur) Erhaltung der däni- schen Sprache	1 hft.
1882-89.	Volksbibliotheken	1 hft.
1887-89.	Fortbildungsschulen	1 læg
1887.	Schulsachen, Varia	1 læg

34. 1867-89. Rets- og politisager I 1 pk.

Indhold:

1867-88.	Geschworen- und Schöffentwahlen ..	1 hft.
1867-72.	Schöffentwahl	1 læg
1876-89.	Schiedsmänner und Schiedsmanns- bezirke	1 hft.
1869-88.	Gendarmen	1 hft.
1870-82.	Gefangenen-Transporte	1 hft.
1874-85.	Zurückführung von Dienstboten ...	1 hft.
1869-89.	Gebühren und Sporteln bei Aus- stellung von Reisepässen	1 hft.
1867-89.	Bettler und Vagabunden	1 hft.
1872-81.	Einschreiten gegen Bettler und Vagabunden	1 hft.
1883-89.	Verzeichniss der ... an die König- liche Harde vogtei Lügumkloster abgelieferten Bettler und Vaga- bonden	1 hft.

35. 1867-86. Rets- og politisager II 1 pk.

Indhold:

1868-89. Allgemeine Verfugungen. Generalia 1 læg
1882-89. Strafregister 1 hft.

36. 1867-86. Rets- og politisager III 1 pk.

Indhold:

1867-86. Strafliste. Generalia 1 hft.
1874. Revision des Straffestsetzungsvorfahrens 1 hft.
1871-73. Strafliste 1 læg
1874. Do. 1 hft.
1875. Do. 1 hft.

37. 1876-81. Rets- og politisager IV 1 pk.

Indhold:

1876. Strafliste 1 læg
1877. Do. 1 hft.
1878. Do. 1 hft.
1879. Do. 1 hft.
1880-81. Do. 1 læg

38. 1881-89. Rets- og politisager V 1 pk.

Indhold:

1881-83. Strafliste 1 hft.
1884-85. Do. 1 hft.
1886. Do. 1 hft.
1887. Do. 1 læg
1888-89. Do. 1 hft.

39-40. 1867-89. Rets- og politisager VI - VII 2 pk.

Indhold:

Forskellige straffesager.

41. 1866-89. Rets- og politisager VIII 1 pk.

Indhold:

1878-88. Unterbringung verwehrloser Kinder 1 hft.
1866-89. Verzogene- resp. zugezogene Observatoren 1 hft.
1874-88. Unglücksfälle in gewerblichen

- Anlagen 1 hft.
- 1868-88. Zahlkarten über Verunglückungen
und Selbstmorde 1 hft.
- 1870-77. Selbstmorde und Verunglückungen . 1 hft.
- 1878-88. Do. 1 hft.
- 42-43. 1867-89. Rets- og politisager IX - X 2 pk.
- Indhold:
- Varia.
44. 1868-72. Rets- og politisager XI 1 pk.
- Indhold:
- Varia.
45. 1869-88. Erhvervspolisager I 1 pk.
- Indhold:
1885. Beschäftigung gewerblicher und
land- u. forstwirtschaftlicher
Arbeiter an Sonn- u. Festtagen 1 læg
- 1869-74. Mass- und Gewichtsrevision 1 læg
- 1877-80. Do. 1 hft.
- 1880-88. Do. 1 hft.
- 1882-87. Untersuchung von Petroleum 1 hft.
46. 1870-89. Erhvervspolisager II 1 pk.
- Indhold:
- 1880-86. Bierdruck-Apparate 1 hft.
1878. Einführung einer Polizeistunde .. 1 hft.
- 1871-74. Abgaben für Abhaltung öffentli-
cher Tanzmusiken 1 læg
- 1878-89. Tanzbelustigungen 1 hft.
1888. Verfahren gegen Trunkenbolde 1 hft.
- 1870-80. Nachtwächter 1 læg
1877. Do. 1 hft.
- 1871-79. Ausgefertigten Dienstbücher 1 hft.
- 1872-89. Dienstbücher 1 hft.
47. 1873-89. Medicinalsager I 1 pk.
- Indhold:
1873. Parentationen am offenen Sarge .. 1 læg
- 1873-88. Revision der Höckereien hinsicht-
lich Gifte, giftigen Stoffe und

	Arzneimitteln	1 hft.
1879-88.	Untersuchung von Nahrungs- und Genussmitteln	1 hft.
1883-85.	Tätigkeit der Gesundheits-Commissionen	1 hft.
1876-88.	Impfungen	1 hft.
1873-89.	Hebammen	1 hft.
1877-88.	Geheimmittelunwesen	1 hft.

48. 1870-89. Medicinalsager II 1 pk.

Indhold:

1872-82.	Ansteckende Krankheiten	1 læg
1870-89.	Schwachsinnige Personen	1 læg
1879-83.	Aufnahme in die provinzialständische Taubstummen- und Blinden-Anstalt	1 hft.
1881-89.	Nachweisung der im Hardesvogtei-bezirk Lügumkloster vorhandenen Kostkinder	1 hft.
1874-88.	Kost- und Haltekinder	1 hft.
1874-85.	Do.	1 læg

49. 1868-89. Veterinærsager I 1 pk.

Indhold:

1875-89.	Viehkrankheiten	1 hft.
1868-77.	Schaafräude	1 læg
1877-89.	Do.	1 hft.
1883-88.	Bläschenausschlag	1 læg
1869-85.	Maul- und Klauenseuche	1 læg
1879-87.	Rauschbrand	1 læg
1871-86.	Milzbrand	1 læg
1874-88.	Rotz	1 læg

50. 1868-89. Veterinærsager II 1 pk.

Indhold:

1870-89.	Nachweisung der vorhandenen Thierärzte	1 hft.
1869-81.	Liquidationen des Kreisthierarztes	1 læg
1868-84.	Viehmärkte Tingleff. Rapstedt ...	1 hft.
1873-80.	Viehwäscher sowie die von ihnen vorgenommenen Waschungen	1 hft.
1881-87.	Do.	1 hft.
1874-87.	Protocollbuch für den Viehwäscher Jürgen A. Michelsen in Bau	1 hft.
1874-80.	Do. B. Momsen auf Gross Tonde ...	1 hft.
1874-78.	Do. Christian Hansen Christensen in Kleinen Jündewadt	1 hft.
1878-84.	Do. Hans Hinrich Christiansen in Jündewatt	1 hft.

1878-84. Do. Hans A. Jespersen, Gaardbye . 1 hft.

51. 1868-88. Brandpolitisager I 1 pk.

Indhold:

1869-88. Errichtung von Heu- und Stroh-
diemen 1 hft.
1868-69. Strohdachen 1 læg
1879-87. Geschäftsbericht der auf Gegensei-
tigkeit beruhenden Private Feuer-
Versicherungs-Gesellschaften 1 hft.

52. 1868-70. Brandpolitisager II 1 pk.

Indhold:

Brandvæsen.

53. 1869-89. Brandpolitisager III 1 pk.

Indhold:

Brandsyn.

54-55. 1885. Brandforsikringsandragender 2 pk.

56. 1868-80. Byggetilladelser 1 pk.

57. 1881-84. Do. 1 pk.

58. 1870-89. Mark-, jagt- og fiskeripolitisager 1 pk.

Indhold:

1880-88. Feld- und Forst-Polizei 1 hft.
1870-77. Jagd 1 læg
1875-89. Fischerei 1 læg

59. 1872-89. Fattigvæsenssager 1 pk.

Indhold:

1872-79. Armenverbände. Armenhäuser 1 hft.
1872-89. Armen Sachen 1 læg
1883-89. Do. 1 hft.
1884-88. Unterstützung der Invaliden pp.
aus Kreismitteln 1 hft.

60. 1868-89. Landvæsens- og vandløbssager 1 pk.

Indhold:

- 1868-78. Hoveriafløsning for tidl. Løgum-kloster amt 1 læg
- 1877-89. Verloosungen in landwirthschaftlichen Vereinen 1 hft.
- 1887-89. Bemergelung in den Gemeinden Brauderup und Stoltelund mittelst Feldeisenbahn 1 hft.
- 1876-88. Landwirthschaftliches Versicherungswesen 1 læg
- 1884-89. Vertiligung der Disteln 1 hft.
- 1869-89. Forskellige landvæsenssager 1 læg
- 1878-88. Aufforstungen von Privaten 1 hft.
- 1869-82. Wasserlösungssachen. Generalia .. 1 læg
- 1869-87. Schauungsmänner der Wasser-Lösungs-Commissionen 1 læg
- 1869-89. Wasserlösungssachen. Varia 1 læg

61. 1867-89. Vejsager I 1 pk.

Indhold:

Wegesachen. Varia. I.

62. 1867-88. Vejsager II 1 pk.

Indhold:

- 1867-69. Wegesachen. Varia II. 1 læg
- 1868-88. Fiscalische Brücken und Wege 1 læg
- 1870-88. Fubsteige 1 læg
- 1869-78. Brücke bei der Tondern-Bredstedter Chaussee wo die Nebenlandstrasse nach Rohrkarr abbiegt ... 1 læg
- 1882-83. Wegeverhältnisse der Gesammt-Wegeverbandes Hoist 1 hft.

63. 1842-90. Vejsager III 1 pk.

Indhold:

- 1854-76. Brücke zwischen den Kirchspielen Norderlügum und Arrild 1 læg
- 1867-76. Rectification des Weges von Westerterp nach Laurup 1 læg
- 1842-86. Weg von Refslund nach Loitwitt .. 1 læg

Anm.: ovenstående læg er udtaget af Nr. Løgum amtsforstanderarkiv.

1855-78. Weg von Dravit nach Westerhoist . 1 læg

- 1869-76. Weg von Osterhoist über Holm u.
Sottrup nach Bülderup-Bau 1 læg
1860-75. Weg zwischen Osterhoist und Rap-
stedt (Troldrygels Weg) 1 læg
1882-90. Brücke über die Arnau bei Als-
leben 1 læg

Anm.: ovenstående læg er udtaget
af Øster Højst amtsforstanderarkiv.

64. 1867-89. Næringssager I 1 pk.

Indhold:

- 1869-88. Gewerbesachen. Generalia 1 hft.
1869-76. Verfugungen betr. Gewerbe, insbes.
Hausirgewerbe 1 hft.
1870-82. Verzeichniss der standerfreien
Gewerbetreibenden 1 hft.
1882-89. Nachweisung der Gewerbeschein-
Gesuche 1 hft.
1875-88. Lage der Industrie in den gewerb-
lichen Anlagen 1 hft.
1867-84. Beschäftigung jugendlicher Arbei-
ter in den Fabriken pp. 1 hft.
1872-89. Dampfkesselanlagen 1 hft.
1869-88. Nachweisung über den Geschäfts-
Betrieb der Sparkassen 1 hft.
1884. Errichtung von Pfennig-Sparcas-
sen 1 hft.

65. 1867-89. Næringssager II 1 pk.

Indhold:

- 1867-81. Müllergewerbe. Schlachtergewerbe 1 læg
1868-80. Musikergewerbe 1 læg
1871-89. Gast- und Schankwirthschaften.
Generalia 1 hft.
1876-89. Ertheilung der Schank-Concession 1 hft.
1880-82. Gewerbetreibenden, welche sich
mit dem Vertriebe von geistigen
Getränken beschäftigen 1 hft.
1868-81. Schankgewerbe 1 læg

66. 1868-89. Næringssager III 1 pk.

Indhold:

Ansøgninger om næringsbeviser.

67. 1884-89. Forsikringssager 1 pk.

Indhold:

1884-89. Krankenversicherung 1 hft.
1884-89. Unfallsversicherung 1 læg
1869-82. Gewerbliche Unterst tzungskassen 1 hft.

68. 1869-76. Auktionsprotokoller 1 pk.

69. 1867-89. Forskelligt I 1 pk.

Indhold:

1868-89. Eisenbahn Tondern-Tingleff 1 hft.
1871-73. Byskilte 1 læg
1867-75. Varia 1 læg

70. 1876-84. Forskelligt II 1 pk.

Indhold:

Varia.

VISBY.

1-6. 1867-89. Journaler 6 pk.

Nemlig:

1. 1867-71 1 pk.

Anm.: Journalen for 1867-68 bærer titlen "Journal für die Hoier und Tonder Harde", men synes at vedrøre hele Visby herreds-fogderidistrikt.

2. 1872-74 1 pk.

3. 1875-78 1 pk.

4. 1878-81 1 pk.

5. 1882-85 1 pk.

6. 1885-89 1 pk.

7. 1889. Arkivregistrant 1 pk.

8-127. 1868-89. Akthefter 120 pk.

Anm.: Nøgle til faginddelingen findes s. 159.

Nemlig:

8. 1867-87. Fag 1 1 pk.

Indhold:

1.1 1867-85. Wahlen zum Abgeordnetenhause 1 hft.
1.2 1873-87. Wahlen zum Reichstage 1 hft.

9. 1867-89. Fag 2.1 - 2.3 1 pk.

Indhold:

2.1 1867-88. Musterungswesen, Seefahrts-wesen und Schiffsgewerbe.

I 1 læg

2.2 1874-85. Do. II. 1 hft.

2.3 1885-89. Do. III. 1 hft.

10. 1868-88. Fag 2.4 - 2.6 1 pk.

Indhold:

2.4 1868-86. Marine-Ersatz-Geschäft 1 hft.

2.5 1869-85. Mobilmachungspferde 1 hft.

2.6 1868-88. Kontrollversammlungen pp. ... 1 hft.

11. 1866-79. Fag 3.1 - 3.2 1 pk.

Indhold:

- 3.1 1866-74. Stammrollen und Ersatzgeschäft. I. 1 hft.
 3.2 1875-79. Do. II. 1 hft.

12. 1867-89. Fag 3.3 - 3.5 1 pk.

Indhold:

- 3.3 1880-89. Stammrollen und Ersatzgeschäft. III 1 hft.
 3.4 1867-87. Der 1 und 3 jährige Freiwilligendienst 1 hft.
 3.5 1883-87. Militairreklamationen. I. ... 1 hft.

13. 1867-89. Fag 3.6 - 3.10 1 pk.

Indhold:

- 3.6 1887-89. Militairreklamationen. II. . 1 hft.
 3.7 1867-89. Do. III. Hoyer Harde 1 hft.
 3.8 1868-82. Do. IV. Loh-Mögeltonder
 Harde 1 hft.
 3.9 1867-82. Do. V. Tonder Harde 1 hft.
 3.10 1883. Do. VI. 1 hft.

14. 1867-86. Fag 4.1 - 4.2 1 pk.

Indhold:

- 4.1 1867-76. Recherchirte Wehrpflichtige.
 I. 1 hft.
 4.2 1874-86. Do. II. 1 hft.

15. 1867-89. Fag 4.3 - 4.5 1 pk.

Indhold:

- 4.3 1885-89. Recherchirte Wehrpflichtige.
 III. 1 hft.
 4.4 1867-89. Unterstützungen von Militairpersonen. I. 1 hft.
 4.5 1876-88. Do. II. 1 hft.

16. 1867-89. Fag 4.6 - 4.9 1 pk.

Indhold:

- 4.6 1873-87. Soldaten-Wittwen und Waisen 1 hft.
- 4.7 1880-88. Hülfsbedürftige Invaliden,
Soldaten-Wittwen und Waisen 1 hft.
- 4.8 1867-74. Meilengelder 1 hft.
- 4.9 1868-89. Disciplinarbestrafungen von
Militairpersonen 1 hft.

17. 1866-88. Fag 5 1 pk.

Indhold:

- 5.1 1866-76. Kriegsschaden aus dem Jahre
1864 1 hft.
- 5.2 1872-73. Den Vogteien Abel, Schwan-
strup und Drengstedt vor-
schussweise gewährte Vergü-
tung für an preussische Trup-
pentheile im Jahre 1864 ge-
lieferte Fourage 1 hft.
- 5.3 1870-72. Vertheilung der s. Zt. dem
Kirchspiel Döstrup gewährte
Vergütung für Einquartierung
Oesterischer Truppen 1 hft.
- 5.4 1875-78. Wiederauskehrung eines dem
Kirchspiel Brede bei der
Auszahlung der Kriegs-Lei-
stungsvergütung pro 1864
auf Kosten des Kirchspiels
Döstrup zu viel überwiesenen
Betrages 1 hft.
- 5.5 1868-73. Vertheilung der im Jahre
1864 im Kirchspiel Brede
erwachsenen Einquartie-
rungslasten 1 hft.
- 5.6 1872-73. Lieferungen und Leistungen
an die Nordsee-Küsten-Wache
1870 1 hft.
- 5.7 1868-83. Belegungsfähigkeit der zum
Hadesvogteibezirk Wiesby
gehörenden Gemeinden 1 hft.
- 5.8 1866-85. Militaria. Varia. I. 1 hft.
- 5.9 1885-88. Do. II. 1 hft.

18. 1867-88. Fag 6 1 pk.

Indhold:

- 6.1 1867-82. Staatsschuldverschreibungen 1 hft.
- 6.2 1871-87. Grundsteuer-Regulierung 1 hft.
- 6.3 1868-78. Festsetzung der Kapitelstaxe 1 hft.
- 6.4 1869-71. Sog. Solidumsteuer auf Römö 1 hft.
- 6.5 1887-88. Grundsteuer-Entschädigung .. 1 hft.
- 6.6 1889. Ausgehändigte Entscheidungen
über geringe Grundsteuer-

		Entschädigungen 1 hft.
6.7	1869-83.	Resolute wegen der älteren Steuern 1 hft.
6.8	1880-82.	Ablösung gewisser Reallasten an geistliche Institute 1 hft.
6.9	1867-77.	Gebäudesteuer. Varia 1 hft.
6.10	1868.	Resolution einiger zum Un- gebühr bezahlter Gebäude- steuerbeträge 1 hft.
6.11	1867-88.	Steuersachen. Varia 1 hft.
6.12	1870-72.	Im Jahre 1870 ausgeschrie- bene ausserordentliche Kreissteuer 1 hft.
19.	1869-88.	Fag 7.1 - 7.3 1 pk.
		Indhold:
	7.1	1869-83. Klassen- und Einkommen- steuer. Varia 1 hft.
		Anm.: Ifølge akthefteforteg- nelsen skulle der være tre hefter.
	7.2	1869-79. Wahl der Klassensteuer-Ein- schätzungs-Kommissionen. I. 1 hft.
	7.3	1879-88. Do. II. 1 hft.
20.	1867-89.	Fag 7.4 - 7.7 1 pk.
		Indhold:
	7.4	1867-88. Aushändigung von Einkommen- steuer-Benachrichtigungs- schreiben 1 hft.
	7.5	1873-88. Einkommensteuer-Reklamatio- nen und Remonstrationen 1 hft.
	7.6	1869-89. Aushändigung von Bescheiden auf Klassensteuer-Rekla- tionen 1 hft.
	7.7	1868-87. Gelegentliche Klassensteuer- Reklamationen 1 hft.
21.	1869-89.	Fag 7.8 - 7.11 1 pk.
		Indhold:
	7.8	1869-89. Jährlich nach Auslegung der Klassensteuer-Rollen einkom- menden Reklamationen 1 hft.
	7.9	1874. Notate zu den Rollen 1 hft.
	7.10	1879-88. Do. 1 hft.
	7.11	1869-89. Auslegung der Klassensteuer- Rollen 1 hft.

22. 1867-88. Fag 7.12 - 7.16 1 pk.

Anm.: Disse akthefter nævnes ikke i aktheftefortegnelsen, men hører uden tvivl sammen med de foranstående dele af fag 7.

Indhold:

7.12 1867.	Klassensteuer-Veranlagung ..	1 hft.
7.13 1871.	Wesentliche Unübereinstimmungen zwischen der bei der Volkszählung von 1867 ermittelten Volkszahl und dem Personenbestand der Klassensteuerrollen	1 hft.
7.14 1869-88.	Aufstellung der Klassensteuerrollen. I.	1 hft.
7.15 1867-80.	Do. II.	1 hft.
7.16 1869-83.	Einschätzung zur Klassensteuer	1 hft.

23. 1867-89. Fag 8.1 - 8.6 1 pk.

Indhold:

8.1 1867-88.	Gewerbesteuersachen. Varia .	1 hft.
8.2 1867.	Gewerbesteuerveranlagung ...	1 hft.
8.3 1868-77.	Do. in der Klassen A.II & C	1 hft.
8.4 1868-89.	Do. in der Klassen B & H ...	1 hft.
8.5 1881.	Zur Gewerbesteuer nicht veranlagten Handwerker	1 hft.
8.6 1867-88.	Gewerbesteuer-Reklamationen	1 hft.

24. 1867-89. Fag 8.7 - 8.10 1 pk.

Indhold:

8.7 1867-81.	Gewerbesteuer-Contraventionen. Generalia	1 hft.
8.8 1868-82.	Do. Specialia. I.	1 hft.
8.9 1883-89.	Do. Specialia. II.	1 hft.
8.10 1867-69.	Hausirgewerbescheine. I.	1 hft.

25. 1870-80. Fag 8.11 - 8.13 1 pk.

Indhold:

8.11 1870-73.	Hausirgewerbescheine. II. ...	1 hft.
8.12 1874-78.	Do. III.	1 hft.
8.13 1879-80.	Do. IV.	1 hft.

26. 1864-89. Fag 8.14 - 8.17 1 pk.

Indhold:

- 8.14 1871-89. Nicht eingelöste Gewerbescheine 1 hft.
- 8.15 1868-78. Gewerbe An- und Abmeldungen.
Loh-Mögeldorf Harde 1 hft.
- 8.16 1865-83. Do. Hoyer Harde 1 hft.
- 8.17 1864-82. Do. Tonder Harde 1 hft.

27. 1866-82. Fag 8.18 - 8.39 1 pk.

Indhold:

- 8.18 1872. Am 1. October 1869 im Har-
desvogteibezirk Wiesby-
Tondern vorhanden gewesen
Branntwein verkaufstellen .. 1 hft.
- 8.19 1870-76. Gesuche des Hökers Niels
Jensen in Seth um die Er-
laubniss zum Getränkektein-
handel 1 hft.
- 8.20 1868-73. Dem Eingesessenen P. Bohsen
in Gr. Emmerschede ertheilte
Erlaubniss zum Getränke-
kleinhandel 1 hft.
- 8.21 1866-75. Gesuche des Eingesessenen Nis
Jørgen Jensen in Gr. Emmer-
schede um die Erlaubniss zur
Schankwirthschaft 1 hft.
- 8.22 1882. Gesuch des Peter Hansen Pe-
tersen in Klixbüll um die
Erlaubniss zur Errichtung
einer Gastwirtschaft zu
Steinberg 1 hft.
- 8.23 1867-70. Dem Eingesessenen Carl Chri-
stian Sønnichsen in Höxlund
ertheilte Erlaubniss zur
Krügerei 1 hft.
- 8.24 1868-69. Dem Höker Johannes Filschau
in Mögeltondern ertheilte
Erlaubniss zum Getränke-
kleinhandel 1 hft.
- 8.25 1869-71. Der Wwe. Ingeburg Linnet in
Mögeltondern ertheilte Er-
laubniss zum Getränkektein-
handel 1 hft.
- 8.26 1870-72. Dem Andreas Sørensen Stau-
gaard ertheilte Erlaubniss
zur Krügerei in Stokkebro .. 1 hft.
- 8.27 1868-75. Gesuche des Eingesessenen
Ingwert Ballmer in Emmerleff
um die Erlaubniss zum Ge-
tränkekleinhandel 1 hft.
- 8.28 1871. Gesuch des Eingesessenen
Fedder Nielsen Feddersen in
Emmerleff um die Erlaubniss
zum Getränkekleinhandel 1 hft.
- 8.29 1867-78. Dem Höker Jes Martin Johann-

	sen Skov in S. Seierslev er-theilte Erlaubniss zum Ge-tränkekleinhandel	1 hft.
8.30 1878-82.	Gesuch des O. D. Weissmann um die Erlaubniss zur Er-richtung einer Schankwirth-schaft auf W. Gammelbyfeld .	1 hft.
8.31 1868-70.	Gesuch des Hökers Peter Christian Petersen in Jerp-stedt um die Erlaubniss zum Getränkekleinhandel	1 hft.
8.32 1869-71.	Dem Eingesessenen Peter An-dersen Holm in Westerende ertheilte Erlaubniss zur Schankwirthschaft	1 hft.
8.33 1867-68.	Gesuch des Mads Jacobsen Thodsen auf Römö um die Er-laubniss zum Krügerei	1 hft.
8.34 1873-80.	Der Wwe. Anna Matthiesen auf Römö ertheilte Erlaubniss zur Schankwirthschaft	1 hft.
8.35 1871-73.	Gesuche des Hökers Niels Hansen Schmidt in Bredebro um die Erlaubniss zum Ge-tränkekleinhandel	1 hft.
8.36 1876.	Dem Höker Johannes Johannsen in Harrits ertheilte Erlaub-niss zur Gast- und Schank-wirthschaft	1 hft.
8.37 1867-69.	Dem Höker L. Jørgensen in Borrig ertheilte Erlaubniss zur Betreibung der Krügerei	1 hft.
8.38 1867-69.	Gesuche des Hökers Jens Han-sen in Wiesby um die Erlaub-niss zum Getränkekleinhandel	1 hft.
8.39 1867-75.	Dem Höker Anders Nielsen in O. Gammelby ertheilte Er-laubniss zur Krügerei	1 hft.
28. 1868-79. Fag 8.40 - 8.44		1 pk.
Indhold:		
8.40 1869-77.	Aushändigung der Gewerbe-steuer-Bekanntmachungen	1 hft.
8.41 1868-69.	Steuerfreien und gewisse nachträglich zu Gewerbe-steuer herangezogene Gewer-betreibende	1 hft.
8.42 1871-78.	Verzeichniss der Gewerbe-treibenden	1 hft.
8.43 1877-78.	Fortegnelse over erhvervs-drivende	1 læg
8.44 1879.	Nachweisung der im Hardes-vogteibezirk Wiesby vorhan-denens steuerpflichtigen Ge-werbetreibenden	1 hft.

29. 1865-89. Fag 9.1 - 9.7 1 pk.

Indhold:

9.1	1882-89.	Grundbuchssachen. I.	1 hft.
9.2	1884-85.	Do. II.	1 hft.
9.3	1883-89.	Do. III.	1 hft.
9.4	1869-77.	Lügumkloster'sche Hofdienste	1 hft.	
9.5	1873-79.	Dem Fiskus zu leistende Hand- und Spanndienste	1 hft.
9.6	1877-86.	Gewisse in Wegfall gebrachte Abgaben	1 hft.
9.7	1865-82.	Naturalfuhren	1 hft.

30. 1864-89. Fag 9.8 - 9.17 1 pk.

Indhold:

9.8	1868-80.	Flurkarten und Vermessungs- register	1 hft.
9.9	1887-88.	Verpachtung der domainenfis- kalischen Parzellen im neuen Friedrichskoog	1 hft.
9.10	1881-83.	In Wegfall zu bringengen Herren- und Pflichtgelder aus der N. Tonder Harde so- wie den Kommunen Kuxbüll und Sollwig	1 hft.
9.11	1870-77.	Jährliche Soll an Grundsteu- er und Domainial-Abgaben	...	1 hft.
9.12	1878-83.	Dem Fiskus an Grundstücken Dritter zustehenden ding- lichen Rechte	1 hft.
9.13	1864-82.	Festesachen. Varia	1 hft.
9.14	1864-73.	Ablösung der Festequalität. Specialia	1 hft.
9.15	1866-73.	Festebriefe	1 hft.
9.16	1873-86.	Ablösung der Reallasten. Ge- neralia	1 hft.
9.17	1873-89.	Do. Specialia	1 hft.

31. 1869-89. Fag 9.18 - 9.22 1 pk.

Indhold:

9.18	1869-73.	Ablösung der Festequalität. Generalia	1 hft.
9.19	1870-86.	Laudemial-Abgaben	1 hft.
9.20	1874-88.	Prästationsnachweisungen	...	1 hft.
9.21	1881-89.	Besitzveränderungen	1 hft.
9.22	1875-89.	Wiese Dennewatt in der Gemarkung Hostrup	1 hft.

32. 1874-89. Fag 9.23 - 9.38 1 pk.

Indhold:

9.23 1881-88.	Ablösung von Reallasten der Gemeinde Aaspe	1 hft.
9.24 1888-89.	Do. Apterp	1 hft.
9.25 1885-89.	Do. Bönderby	1 hft.
9.26 1881.	Do. Borrig	1 hft.
9.27 1877-89.	Do. Brede	1 hft.
9.28 1881-88.	Do. Dahler	1 hft.
9.29 1881-85.	Do. Drentgstedt	1 hft.
9.30 1884.	Do. Emmerleff	1 hft.
9.31 1885.	Do. Gjerrup	1 hft.
9.32 1884-87.	Do. Gr. Emmerschede	1 hft.
9.33 1883-87.	Do. der Fleckengemeinde Hoyer	1 hft.
9.34 1884-86.	Do. der Gemeinde Höxlund ..	1 hft.
9.35 1884-85.	Do. Jerpsteds und Kohlby ..	1 hft.
9.36 1875-88.	Do. Juvre	1 hft.
9.37 1874-84.	Do. Kjaergaard	1 hft.
9.38 1884-85.	Do. Kl. Emmerschede	1 hft.

33. 1875-89. Fag 9.39 - 9.55 1 pk.

Indhold:

9.39 1875-78.	Ablösung der Reallasten. Ge- meinde Kongsmark	1 hft.
9.40 1881-82.	Do. Laurup	1 hft.
9.41 1881-86.	Do. Medolden und Ottesbüll..	1 hft.
9.42 1885.	Do. Mögeltondern	1 hft.
9.43 1885-88.	Do. Osterby	1 hft.
9.44 1884-85.	Do. Norder-Seiersleff	1 hft.
9.45 1884-85.	Do. Schads	1 hft.
9.46 1884-89.	Do. Söllstedt	1 hft.
9.47 1885-89.	Do. Stokkebro	1 hft.
9.48 1882-85.	Do. Sollwig, Kuxbüll, Süder- gaard	1 hft.
9.49 1884-85.	Do. Süder Seiersleff	1 hft.
9.50 1882-89.	Do. Stadtgemeinde Tondern ..	1 hft.
9.51 1877-81.	Do. Gemeinde Tonder Schloss- und Freigrund	1 hft.
9.52 1885-89.	Do. Twedt	1 hft.
9.53 1884-86.	Do. Tychschau	1 hft.
9.54 1884-86.	Do. Wennemos	1 hft.
9.55 1885.	Do. Wollum	1 hft.

34. 1878-89. Fag 9.56 - 9.58 1 pk.

Indhold:

9.56 1878-80.	Herabgesetzte Herrengeld aus dem Amt Lügumkloster	1 hft.
9.57 1884.	Nachweisung sämmtlicher Grundstücke Dritter im Be- zirk des Amtsgerichts Ton- dern, am welchen dem Domai-	

nen- bzw. Forstfiskus ding-
liche Rechte zustehen, die
der Eintragung in das Grund-
buch bedürfen 1 hft.
9.58 1887-89. Ausscheidung der grundsteuer-
lichen Beträge aus den Domai-
nial-Gefällen seitens der
Steueraussonderungs-Commis-
sion in Gemässheit des Ge-
setzes vom 25. Mai 1885 1 hft.

35. 1867-89. Fag 10.1 - 10.6 1 pk.

Indhold:

10.1 1867-89. Heimathssachen 1 hft.

Anm.: 10.2 - 10.4 mangler.

10.5 1867-83. Staatsangehörigkeitssachen I 1 hft.

10.6 1884-89. Do. II. 1 hft.

36. 1867-89. Fag 10.7 - 10.10 1 pk.

Indhold:

10.7 1867-79. Ausländer und Beziehungen zu
ausländischen Behörden I ... 1 hft.

10.8 1880-87. Do. II. 1 hft.

10.9 1887-89. Do. III. 1 hft.

10.10 1867-74. Entlassungen aus dem Unter-
thanenverbande. I. 1 hft.

37. 1875-89. Fag 10.11 - 10.13 1 pk.

Indhold:

10.11 1875-79. Entlassungen aus dem Unter-
thanenverbande. II. 1 hft.

10.12 1880-86. Do. III. 1 hft.

10.13 1886-89. Do. IV. 1 hft.

38. 1868-88. Fag 10.14 - 10.18 1 pk.

Anm.: Fag 10.14 mangler.

Indhold:

10.15 1868-73. Ein- und Auswanderungen. II 1 hft.

10.16 1874-80. Do. III. 1 hft.

10.17 1881-83. Do. IV. 1 hft.

10.18 1884-88. Do. V. 1 hft.

39. 1866-89. Fag 10.19 - 10.27 1 pk.

Indhold:

- 10.19 1876-79. Arbeiter Lauritz Sörensen aus Osterby 1 hft.
- 10.20 1866-86. Im Auslande verstorbene Personen und deren Nachlass 1 hft.
- 10.21 1888-89. Beantragte Ausweisung des Hufners C. Hansen aus Mollerup 1 hft.
- 10.22 1872. Gründe und Umfang der Auswanderung 1 hft.
- 10.23 1882. Ausweisung des Arbeiters P. A. Petersen aus Gjerrup ... 1 hft.

Anm.: 10.24 og 10.25 mangler.

- 10.26 1867-76. Nach Dänemark übergetretenen Militairpflichtigen ... 1 hft.
- 10.27 1867-76. Uebertrittserklärungen, Erlaubniss zum zeitweiligen Aufenthalt u. Ausweisungen . 1 hft.

40. 1868-88. Fag 10.28 - 10.33 1 pk.

Indhold:

- 10.28 1881-85. Im Jahre 1881 im Hardesvogteibezirk angetretenen dänischen Unterthanen sowie die im Jahre 1884 im Bezirk sich aufhaltenden dänischen Unterthanen, welche mit dem 1. Januar 1864 in das militairpflichtige Alter getreten sind 1 hft.
- 10.29 1883-85. Ausweisung der 20-jährigen Optanten-Kinder 1 hft.
- 10.30 1874. Im Jahre 1874 vorhandenen dänischen Unterthanen, welche sich in einem dänischen Militair-Verhältniss befinden 1 hft.
- 10.31 1872-75. Aus Dänemark zurückgekehrten Wehrpflichtigen 1 hft.
- 10.32 1872-75. Verhandlungen über ausserordentliche dänische Heimathscheine 1 hft.
- 10.33 1868-88. Im Jahre 1868 geborenen männlichen Personen, für welche z. Zt. für Dänemark optirt worden ist 1 hft.

41. 1867-89. Fag 11 - 12 1 pk.

Indhold:

11.1	1868-86.	Wahlen zum Kreistage	1 hft.
11.2	1871.	Regelung der Verwaltungsbe- zirke	1 hft.
11.3	1880.	Einführung der neuen Kreis- ordnung	1 hft.
11.4	1885-86.	Kreisumlage	1 hft.

Anm.: 11.5 mangler.

11.6	1873.	Gewisse gemeinschaftliche Grundstücksbenutzungen	1 hft.
12.1	1868-78.	Wahrnehmung der Hardesvog- teigeschäfte auf Römö	1 hft.
12.2	1876-87.	Geschäftsprache der Be- hörden	1 hft.
12.3	1868-86.	Aufkommende Gebühren	1 hft.
12.4	1868-73.	Form der Berichte	1 hft.
12.5	1867-89.	Portoangelegenheiten	1 hft.
12.6	1867-89.	Verwaltungsbericht	1 hft.
12.7	1867-89.	Inventarium und Archiv pp.	1 hft.
12.8	1885-87.	Districtsbeamte. Varia	1 hft.
12.9	1888-89.	Neueinrichtung der Amtsbe- zirke	1 hft.

42. 1864-89. Fag 13 1 pk.

Indhold:

13.1	1867-76.	Kirchspielvögte	1 hft.
13.2	1868-87.	Wahl von Kirchspiel- vorsteher	1 hft.
13.3	1864-87.	Hardesgevollmächtigten	1 hft.
13.4	1873-74.	Bildung von Kirchspielver- tretungen	1 hft.
13.5	1864-81.	Wahlen zum Hardesrath	1 hft.
13.6	1866-89.	Organisation der Loh-Mögel- tonder-Tonder & Hoyer Harde	1 hft.
13.7	1869-70.	Gewisse von dem Kirchspiel- vogt Oulund in Borrig vor- genommenen Ausschreibungen	1 hft.
13.8	1866-74.	Weigerung des Kirchspiel- vogts Oulund, einen bei ihm beruhenden Kassebehalt aus- zuliefern	1 hft.
13.9	1870-77.	Auseinandersetzung der Loh- Mögeltonder Harde mit dem Amte Ripen	1 hft.
13.10	1880-89.	Budgets der Tonder & Hoyer Harde Anlagekasten und die Rechnungsübersichten	1 hft.

43. 1868-89. Fag 14 1 pk.

Indhold:

- 14.1 1868-89. Bildung der Gemeinden. Generalia 1 hft.
- 14.2 1868-73. Vorhandenen Ortschaften ... 1 hft.
- 14.3 1871-74. Versuchte Wiedervereinigung verschiedener Gemeinden ... 1 hft.
- 14.4 1870. Feldmarken 1 hft.
- 14.5 1872-89. Ortstafeln 1 hft.
- 14.6 1870-89. Einführung von Gemeindestatuten und Repartitions-Normen. Generalia 1 hft.
- 14.7 1872-88. Streitige Gemeindeangehörigkeit und Inkommunalisierung einer zum Gemeindebezirk Dahler bisher gehörigen Parzelle mit dem Flecken Hoyer 1 hft.
- 14.8 1978-88. Gemeindliche Zugehörigkeit der Binnen- und Küstengewässer 1 hft.
- 14.9 1882-87. Gemeindesiegel 1 hft.
- 14.10 1875-79. Aufbewahrung der Gemeindearchivalien pp. 1 hft.
- 14.11 1870-89. Ortsvorsteher und deren Stellvertreter 1 hft.
- 14.12 1869-77. Inkommunalisierung von Domainen- und Forstgrundstücken 1 hft.

Anm.: Udtaget af Tønder
landrådsarkiv.

44. 1867-90. Fag 15 1 pk.

Indhold:

- 15.1 1867-72. Schuldenwesen der ländlichen Kommunen 1 hft.
- 15.2 1876. Im Jahre 1876 zur Erhebung gelangten Kommunal-Abgaben 1 hft.
- 15.3 1881. Aufkommen von Gemeindeabgaben pro 1880/81 1 hft.
- 15.4 1882-90. Nachweisung über Zwangsvollstreckungen 1 hft.
- 15.5 1882-83. Zwangsbetreibung von Kommunal-Abgaben. I. 1 hft.
- 15.6 1883-88. Do. II. 1 hft.

45. 1866-89. Fag 16.1 - 16.4 1 pk.

Indhold:

- 16.1 1868-89. Wahl der Gemeindevorsteher. Generalia 1 hft.
- 16.2 1871-75. Dienstaufwandsentschädigung

		der Gemeindevorsteher	1 hft.
16.3	1874-76.	Bekanntmachungen der Ge- meindebehörde	1 hft.
16.4	1866-88.	Kommune-Rechnungen	1 hft.

46. 1868-88. Fag 16.5 - 16.9 1 pk.

Indhold:

16.5	1868-87.	Kommunal-Abgaben. Varia ...	1 hft.
16.6	1874.	Anschaffung von Landbrief- Kasten	1 hft.
16.7	1868-79.	Entfernung verschiedener Ortschaften von Apenrade ..	1 hft.
16.8	1871-81.	Sog. Käthnerkommune Abel ..	1 hft.
16.9	1875-88.	Waisenräthe und Waisen- pflege	1 hft.

47. 1884-89. Fag 16.10 - 16.17 1 pk.

Indhold:

16.10	1884-86.	Kassen- und Rechnungsfüh- rung in den Gemeinden der Harden vogtei Wiesby	1 hft.
16.11	1886.	Besteuerung des Einkommens in den Landgemeinden in Ge- mäßheit des Gesetzes v.	
	27. Juli 1885	1 hft.
16.12	1885.	Gemeinde-Schulden	1 hft.
16.13	1884/85.	Rechnungsführung über Ein- nahmen und Ausgaben der Ge- meinden und Quittungser- theilung dafür	1 hft.
16.14	1886/87.	Do.	1 hft.
16.15	1887/88.	Do.	1 hft.
16.16	1887.	Revision der Acten und Schriftstücke der Gemeinde- vorsteher	1 læg
16.17	1889.	Vertheilung der Kirchen-, Schul- und Gemeinde-Abga- ben nach Massgabe des Ge- setzes vom 13. Juni 1888 ..	1 læg

48. 1841-89. Fag 17 1 pk.

Indhold:

17.1	1870-89.	Gemeinde Aaspe	1 hft.
17.2	1875-87.	Gemeinde Abel	1 hft.
17.3	1873-84.	Gemeinde Apterp	1 hft.
17.4	1872-86.	Gemeinde Ballum	1 hft.
17.5	1875-82.	Gemeinde Bönderby	1 hft.
17.6	1870-86.	Gemeinde Borrig	1 hft.
17.7	1872-86.	Gemeinde Brede	1 hft.
17.8	1871-82.	Gemeinde Bredebro	1 hft.

17.9	1872-87.	Gemeinde Dahler	1 hft.
17.10	1873-88.	Gemeinde Döstrup	1 hft.
17.11	1873-82.	Gemeinde Drengstedt	1 hft.
17.12	1841-89.	Gemeinde Emmerleff	1 hft.
17.13	1872-82.	Gemeinde Gallehus	1 hft.
17.14	1875-89.	Gemeinde Gjerrup	1 hft.
17.15	1870-86.	Gemeinde Gr. Emmerschede ..	1 hft.

49. 1870-89. Fag 18 1 pk.

Indhold:

18.1	1871-88.	Gemeinde Harrits	1 hft.
18.2	1870-84.	Gemeinde Höxlund	1 hft.
18.3	1872-89.	Gemeinde Jerpsteds t	1 hft.
18.4	1872-88.	Gemeinde Juvre	1 hft.
18.5	1872-83.	Gemeinde Kirkeby	1 hft.
18.6	1871-89.	Gemeinde Kjaergaard	1 hft.
18.7	1875-89.	Gemeinde Kl. Emmerschede ..	1 hft.
18.8	1871-89.	Gemeinde Kongsmark	1 hft.
18.9	1879-86.	Gemeinde Laurup	1 hft.
18.10	1873-85.	Gemeinde Medolden	1 hft.
18.11	1873-83.	Gemeinde Mögeltondern	1 hft.
18.12	1871-88.	Gemeinde N. Seiersleff	1 hft.
18.13	1874-82.	Gemeinde Osterby	1 hft.
18.14	1875-81.	Gemeinde Ottesbüll	1 hft.
18.15	1873-82.	Gemeinde Overby	1 hft.

50. 1870-89. Fag 19 1 pk.

Indhold:

19.1	1872-88.	Gemeinde Randrup	1 hft.
19.2	1871-87.	Gemeinde Schads	1 hft.
19.3	1870-89.	Gemeinde Söllstedt	1 hft.
19.4	1871-80.	Gemeinde Sønderby	1 hft.
19.5	1870-88.	Gemeinde Stokkebro	1 hft.
19.6	1873-85.	Gemeinde S. Seiersleff	1 hft.
19.7	1873-83.	Gemeinde Südfeld	1 hft.
19.8	1871-88.	Gemeinde Tonder Schloss- und Freigrund	1 hft.
19.9	1874-88.	Gemeinde Twedt	1 hft.
19.10	1871-89.	Gemeinde Tychschau	1 hft.
19.11	1873-88.	Gemeinde Wennemoes	1 hft.
19.12	1872-84.	Gemeinde Wiesby	1 hft.
19.13	1873-88.	Gemeinde Winum	1 hft.
19.14	1873-81.	Gemeinde Wolum	1 hft.
19.15	1885.	Auf das Einkommen von nicht mehr als 900 M. entfallenden Prozentsatz der auf das Einkommen gelegten direkten Gemeinde-Abgaben	1 hft.

51. 1874-89. Fag 20 1 pk.

Indhold:

- 20.1 1874-89. Standesamtsangelegenheiten.
Generalia 1 hft.
- 20.2 1874-89. Bildung der Standesamtsbe-
zirke und Bestellung der
Standesbeamten 1 hft.
- 20.3 1874-89. Remunerationen der Standes-
beamten 1 hft.
- 20.4 1875-88. Revision der Standesämter
und Standesregister 1 hft.

52. 1867-89. Fag 21.1 - 21.8 1 pk.

Indhold:

- 21.1 1867-89. Seeangelegenheiten. Varia . 1 hft.
- 21.2 1867-85. Am Strande angetriebene
Leichen 1 hft.
- 21.3 1867-87. Verfahren bei vorkommenden
Strandungen 1 hft.
- 21.4 1867-86. Von den im Hardesvogtei-
zirk Wiesby beheimateten
Schiffen gemachten See-
reisen 1 hft.
- 21.5 1867-88. Seezeichen, Rettungswesen . 1 hft.
- 21.6 1867-89. Seeunfälle 1 hft.
- 21.7 1877. Sturmfluth vom 20. Juli ... 1 hft.
- 21.8 1881-82. Schiffbruch der Leinta im
December 1881 1 hft.

53. 1866-89. Fag 21.9 - 21.15 1 pk.

Indhold:

- 21.9 1877-81. Reklamationen des Consuls
Heymann in Wyck. I. 1 hft.
- 21.10 1882-89. Do. II. 1 hft.
- 21.11 1877. Do. III. 1 hft.
- 21.12 1866-87. Geringfügige Strandsachen.
Varia 1 hft.
- 21.13 1866-69. Anstellung von Strandvägten 1 hft.
- 21.14 1874-84. Neu angestellten Strand-
vägte 1 hft.
- 21.15 1870-75. Schiffscertifikate 1 hft.

54. 1875-90. Fag 21.24 - 21.29 1 pk.

Anm.: Fag 21.16 - 21.23 mangler.

Indhold:

- 21.24 1875-89. Anzeigen über geringfügige
Standgüter. Bezirk Juvre. I 1 hft.
- 21.25 1875-89. Do. Kongsmark. II. 1 hft.

21.26 1875-89. Do. Kirkeby. III. 1 hft.
 21.27 1875-89. Do. Ballum. IV. 1 hft.
 21.28 1876-89. Do. Emmerleff. V. 1 hft.
 21.29 1876-90. Do. N. Friedrichskoog. VI. 1 hft.

55. 1876-89. Fag 21.30 - 21.33 1 pk.

Indhold:

21.30 1878-84. Abrechnung über geringfügige Strandsachen 1 hft.
 21.31 1885-89. Do. 1 hft.
 21.32 1876-89. Strandfallverzeichnisse,
 Renumeration der Strand-
 vögte 1 hft.
 21.33 1877-78. Abrechnung über verschiedene Strandfälle pro 1875/76 1 hft.

56. 1867-77. Fag 22.1 - 22.15 1 pk.

Indhold:

22.1 1873-74. Auf Jordsand angetriebene norwegische Brigg "Marie Louise" 1 hft.
 22.2 1874. Bei Römö gestrandeten schottischen Schooner "Queen of Peel" 1 hft.
 22.3 1875-76. Auf der Sandbank "Hengst" gefundenen Anker 1 hft.
 22.4 1867-69. Geringfügige Strandgüter .. 1 hft.
 22.5 1868-69. Do. 1 hft.
 22.6 1869-70. Do. 1 hft.
 22.7 1870. Do. 1 hft.
 22.8 1870-77. Do. 1 hft.
 22.9 1868. Bei Ballum angetriebene Seetonne 1 hft.
 22.10 1868. Dem holl. Steuermann J. C. Bakken gehörende Schiffs- kiste 1 hft.
 22.11 1870-71. Auf Römö gestrandeten däni- sche Galease "Westkysten". 1 hft.
 22.12 1872-73. Auf Römö gestrandeten schottischen Schooner "Brace of Inzie" 1 hft.
 22.13 1869-72. Auf Römö gestrandeten Theer 1 hft.
 22.14 1871-72. Auf Römö gestrandeter Bau- holz 1 hft.
 22.15 1871-72. Auf Römö gestrandeten hol- ländischen Schooner "Christina" 1 hft.

57. 1867-74. Fag 22.16 - 22.19 1 pk.

Indhold:

22.16	1868-69.	Strandung des Schiffes "Emerentia"	1 læg
22.17	1867-70.	Do. "Harmonie"	1 læg
22.18	1869-74.	Do. "Svalen"	1 læg
22.19	1867-69.	Do. "May"	1 læg

58. 1865-89. Fag 23.1 - 23.9 1 pk.

Indhold:

23.1	1879-85.	Varia	1 hft.
23.2	1885-89.	Do.	1 hft.
23.3	1882.	Erben des zur See verstorbene Johann Krüger	1 hft.
23.4	1868.	Ungebührlichens Verhalten des Grafen v. Baudissin auf Römö	1 hft.
23.5	1868-69.	Eine von dem Kirchspielvogt Haderup und den Dorfvögten des Kirchspiels Abel erbe- tene Vergütung für Aufstel- lung der Klassen- und Ge- werbesteuerrollen	1 hft.
23.6	1865-72.	Schulfond	1 hft.
23.7	1880-82.	Gewisse topographische Be- zeichnungen zur Volkszäh- lung 1880	1 hft.
23.8	1882.	Berufszählung vom 5. Juni .	1 hft.
23.9	1880-81.	Volkszählung von 1880	1 hft.

59. 1867-89. Fag 23.10 - 23.21 1 pk.

Indhold:

23.10	1872-73.	Viehzählung 1873	1 hft.
23.11	1878-79.	Do. 1878	1 hft.
23.12	1883.	Do.	1 hft.
23.13	1867-74.	Juden	1 hft.
23.14	1885.	Volkszählung	1 hft.
23.15	1885.	Ueberwachung des Fährbe- triebes in Ballum	1 hft.
23.16	1886.	Förderung des Obstbaues ...	1 hft.
23.17	1887-89.	Varia	1 hft.
23.18	1885-89.	Ehejubiläums-Medaillen	1 hft.
23.19	1884-87.	Beschwerde der Ehefrau Anna Petersen in Juvre über zu starke Heranziehung zu den Handdienstleistungen beim Schulhausbau in Toftum	1 hft.
23.20	1888.	Gefundene Sachen	1 hft.
23.21	1875-88.	Genehmigung zu Schenkungen und letztwilligen Zuwendun- gem sowie zur Uebertragung von unbeweglichen Gegenstän-	

den an Korporationen und
andere juristische Perso-
nen 1 hft.

60. 1867-89. Fag 24.1 - 24.5 1 pk.

Indhold:

- 24.1 1868-79. Varia 1 hft.
- 24.2 1889. Knaben-Handfertigkeitsun-
terricht 1 hft.
- 24.3 1884-85. Theilnahme der Eingesesse-
nen im Hardesvogteibezirk
Wies an den Reisen der
Nordschleswiger nach Jüt-
land und Kopenhagen 1 hft.
- 24.4 1865-77. Aeltere Acten betr. Kir-
chen, Schul- und Armenver-
waltung in den gemischten
Districten 1 hft.
- 24.5 1867-74. Varia 1 læg

61. 1867-76. Fag 24.6 - 24.8 1 pk.

Indhold:

- 24.6 1867-68. Volkszählung 1867 1 hft.
- 24.7 1871-72. Do. 1871 1 hft.
- 24.8 1875-76. Do. 1875 1 hft.

62. 1880-85. Fag 24.9 - 24.10 1 pk.

Indhold:

- 24.9 1880. Folketælling 1 læg
- 24.10 1885. Do. 1 læg

63. 1872-83. Fag 24.11 - 24.13 1 pk.

Indhold:

- 24.11 1882. Erhvervstælling 1 læg
- 24.12 1883. Kvægtællingskemaer 1 læg
- 24.13 1872-83. Wohnplatztabellen, Ort-
schaftsverzeichnisse mit
Meilenzeiger, Einwohnerver-
zeichniss 1 hft.

64. 1867-89. Fag 25.1 - 25.9 1 pk.

Indhold:

25.1	1867-88. Gendarmen	1 hft.
25.2	1867-85. Verschiedene Offizialen ..	1 hft.
25.3	1879-88. Schiedsmänner	1 hft.
25.4	1867-82. Zum Geschworenendienst geeigneten Personen	1 hft.
25.5	1867-89. Schöffenwahlen	1 hft.
25.6	1877-78. Miteigenthum am Wiesby'er Ding- und Arresthaus	1 hft.
25.7	1880-82. Verkauf des sg. Ding- und Arresthauses in Wiesby	1 hft.

Anm.: 25.8 mangler.

25.9	1886. Sachverständige zur Abschätzung der nach dem Gesetz über die Kriegsleistungen vom 13.6.73 etwa in Anspruch zu nehmenden verschiedenen Leistungen	1 hft.
------	--	--------

65. 1867-89. Fag 25.10 - 25.12 1 pk.

Indhold:

25.10	1867-77. Polizeisachen varia. Mögelter Harde. I.	1 hft.
25.11	1877-81. Do. II.	1 hft.
25.12	1881-89. Do. III.	1 hft.

66. 1866-84. Fag 25.13 - 25.14 1 pk.

Indhold:

25.13	1868-83. Polizeisachen varia. Hoyer Harde	1 hft.
25.14	1866-84. Do. Tonder Harde	1 hft.

67. 1867-89. Fag 26 1 pk.

Indhold:

26.1	1867-88. Transportsachen	1 hft.
26.2	1867-89. Passwesen	1 hft.
26.3	1872-89. Bettler und Vagabunden	1 hft.
26.4	1880-88. Beherbergung von Bettlern und Vagabunden	1 hft.
26.5	1879-83. Vereine gegen die Bettelei	1 hft.
26.6	1878-81. Anstellung von Bettelvögten	1 hft.
26.7	1868-88. Gesindesachen	1 hft.
26.8	1886-87. Meldepflicht beim Aufenthaltswechsel	1 hft.
26.9	1885-87. Korrektions-Nachhaft	1 hft.

26.10 1873-89. Verzeichniss der ausge-
stellten Dienstbücher 1 hft.

68. 1867-89. Fag 27.1 - 27.4 1 pk.

Indhold:

27.1 1867-85. Polizeisachen generalia. I. 1 hft.
27.2 1885-89. Do. II. 1 hft.
27.3 1884-87. Polizeisachen specialia. I. 1 hft.
27.4 1887-89. Do. II. 1 hft.

69. 1866-89. Fag 27.5 - 27.17 1 pk.

Indhold:

27.5 1874-85. Polizeivigilanz auf Römö .. 1 hft.
27.6 1868-84. Gefängnisse, Verpflegung
der Gefangenen pp. 1 hft.
27.7 1873. Zahl der zum Amtsgericht I
gehörenden Gerichts-Einge-
sessenen 1 hft.
27.8 1881-82. Ev. Abtrennung einiger Di-
stricte vom Amtsgericht LÜ-
gumkloster 1 hft.
27.9 1870-72. Pertinenzen des vormaligen
Amts Lügumkloster 1 hft.

Anm.: 27.10 mangler.

27.11 1866-86. Recherchirte Personen. I. . 1 hft.
27.12 1886-89. Do. II. 1 hft.
27.13 1866-87. Steckbriefe 1 hft.
27.14 1881-82. Verübung eines Hausfriedens-
bruch seitens des Arbeiters
J. L. Hansen in Emmerleff. 1 hft.
27.15 1868-87. Vorläufig entlassene Straf-
gefangene und Polizei-Auf-
sicht 1 hft.
27.16 1882. Schutz weiblicher Dienstbo-
ten in London 1 hft.
27.17 1885. Gebrauch von Sprengstoffen 1 hft.

70. 1870-89. Fag 28.1 - 28.3 1 pk.

Indhold:

28.1 1870-79. Strafmittheilungen. I. 1 hft.
28.2 1880-85. Do. II. 1 hft.
28.3 1885-89. Do. III. 1 hft.

71. 1867-78. Fag 28.4 - 28.5 1 pk.

Indhold:

28.4 1867-74. Straffestsetzungen. I. 1 hft.
 28.5 1874-78. Do. II. 1 hft.

72. 1879-89. Fag 28.6 - 28.8 1 pk.

Indhold:

28.6 1879. Straffestsetzungen. III. ... 1 hft.
 28.7 1880-83. Do. IV. 1 hft.
 28.9 1883-89. Do. V. 1 hft.

73. 1867-84. Fag 28.9 - 28.11 1 pk.

Indhold:

28.9 1879-84. Straffestsetzungen. VI. ... 1 hft.
 28.10 1867-79. Selbstmorde und Verun-
 glückungen. I. 1 hft.
 28.11 1879-84. Do. II. 1 hft.

74. 1868-89. Fag 28.12 - 28.18 1 pk.

Indhold:

28.12 1884-89. Selbstmorde und Verun-
 glückungen. III. 1 hft.
 28.13 1878-87. Fürsorge für verwahrlose
 Kinder 1 hft.
 28.14 1885-88. Knabe H. H. Petersen aus
 Tondern 1 hft.
 28.15 1887-88. Strafverfügungen wegen Ue-
 bertretens von Vieh auf den
 Bahnkörper der Schleswig-
 Holsteinischer Marschbahn . 1 hft.
 28.16 1868-69. Bei einem Tanzgelage in A-
 bel confiscirten Pfeifen-
 kopf 1 hft.
 28.17 u. år. Aeltere Straflisten 1 læg
 28.18 1879-88. Bilag til straffelisten ... 1 læg

75. 1868-87. Fag 29.1 - 29.3 1 pk.

Indhold:

29.1 1868-79. Einführung der Polizei-
 stunde. I. 1 hft.
 29.2 1878-79. Do. II. 1 hft.
 29.3 1880-87. Do. III. 1 hft.

76. 1867-89. Fag 29.4 - 29.7 1 pk.

Indhold:

- 29.4 1873-89. Beförderung von Auswanderen 1 hft.
 29.5 1867-88. Vebotene Schriften, sowie das Verfahren der Beschlagnahme derselben 1 hft.

Anm.: 29.6 mangler.

- 29.7 1884-89. Politische Vereine und Versammlungen. II. 1 hft.

Anm.: 29.8 mangler.

77. 1869-89. Fag 30.1 - 30.4 1 pk.

Indhold:

- 30.1 1883-89. Untersuchung von Petroleum 1 hft.
 30.2 1869-78. Mass- und Gewichtsrevision.
 I. 1 hft.
 30.3 1878-88. Do. II. 1 hft.
 30.4 1880-83. Do. III. 1 hft.

78. 1867-89. Fag 30.5 - 30.14 1 pk.

Indhold:

- 30.5 1870-88. Nachtwächter 1 hft.
 30.6 1882-83. Anstellung eines Nachtwächters in Seth 1 hft.
 30.7 1871-73. Abgaben für öffentliche Tanzgelage 1 hft.
 30.8 1869-70. Rettung eines Knaben vom Ertrinken seitens des Postboten Lausten auf Römö 1 hft.
 30.9 1867-83. Abhanden gekommener und zugelaufenes Vieh 1 hft.
 30.10 1873-79. Tragen von Sensen 1 hft.
 30.11 1884-89. Revision der Schankgefässe und Bierdruckapparate 1 hft.
 30.12 1884-89. Bestrafung der Schulversünnisse 1 hft.
 30.13 1885-87. Tanzerlaubniss auf der Insel Römö 1 hft.
 30.14 1884-89. Anträge auf Ertheilung der Erlaubniss zu Tanzlustbarkeiten und Scheibenschissen 1 hft.

Anm.: 30.15 mangler.

79. 1868-89. Fag 31.1 - 31.4 1 pk.

Indhold:

31.1 1868-89. Sanitätswesen. Varia 1 hft.
 31.2 1883-86. Gesundheitskommissionen ... 1 hft.

Anm.: 31.3 er overført til
 amtsarkivet.

31.4 1879-89. Untersuchung von Nahrungs-
 mitteln 1 hft.

80. 1866-97. Fag 31.5 - 31.11 1 pk.

Indhold:

31.5 1873-80. Leichenschauer 1 hft.
 31.6 1873-83. Parentationen am offenen
 Sarge 1 hft.
 31.7 1886-97. Geheimmittelunwesen 1 hft.
 31.8 1866-87. Apotheken 1 hft.
 31.9 1870-89. Hebammen 1 hft.
 31.10 1885-89. Aufbesserung der Hebammen-
 stellen 1 hft.
 31.11 1879-87. Anstellung eines Arztes
 auf Römö 1 hft.

81. 1874-89. Fag 31.12 - 31.17 1 pk.

Indhold:

31.12 1874-79. Kost- und Haltekinder. I. . 1 hft.
 31.13 1880-84. Do. II. 1 hft.
 31.14 1885-89. Do. III. 1 hft.
 31.15 1884-85. Untersuchung des Wassers
 in Schulbrunnen 1 hft.
 31.16 1886-89. Ausstellung der Leichenpäs-
 se und die Ueberwachung des
 Leichentransports 1 hft.
 31.17 1885. Missbrauch geistiger Ge-
 tränke 1 hft.

82. 1867-89. Fag 32 1 pk.

Indhold:

32.1 1872. Taubstummen-Instituts-Kos-
 ten 1 hft.
 32.2 1879-88. Taubstumme 1 hft.
 32.3 1868-84. Irrsinnige. I. 1 hft.
 32.4 1884-88. Do. II. 1 hft.
 32.5 1878-80. Irrsinnige Christiane Jen-
 sen aus N. Tvismark 1 hft.
 32.6 1868-76. Irrsinnige J. Chr. Madsen
 aus N. Seiersleff 1 hft.

32.7	1881.	Irrsinnige Andreas Petersen aus Midtfeld	1 hft.
32.8	1878-89.	Blätter, Impfssachen pp. .	1 hft.
32.9	1867-87.	Cholera	1 hft.
32.10	1875-89.	Masern	1 hft.
32.11	1869-83.	Scharlach	1 hft.
32.12	1869-83.	Syphilis	1 hft.
32.13	1870-88.	Typhus	1 hft.
32.14	1884-89.	Diphtheritis	1 hft.
32.15	1885-88.	Anträge auf Uebernahme der Kosten für vermögenslose Geisteskranke pp. auf die Kreiskasse	1 hft.

83. 1866-89. Fag 33.1 - 33.8 1 pk.

Indhold:

33.1	1869-89.	Veterinairangelegenheiten. Generalia	1 hft.
33.2	1866-89.	Schafräude	1 hft.
33.3	1877.	Schafräude in den Gemeinden Stokkebro, Gallehuus und Osterby	1 hft.
33.4	1880-83.	Ausserordentliche Schaf- schau	1 hft.
33.5	1885-89.	Veterinairangelegenheiten. Varia	1 hft.
33.6	1873-79.	Viehwäscher und Kastrirer. I.	1 hft.
33.7	1880-88.	Do. II.	1 hft.
33.8	1879-87.	Beaufsichtigung der Hunde .	1 hft.

84. 1867-88. Fag 33.9 - 33.16 1 pk.

Indhold:

33.9	1872-82.	Tollkrankheit	1 hft.
33.10	1869-86.	Klauenseuche	1 hft.
33.11	1869-83.	Milzbrand und Rauschbrand. I.	1 hft.
33.12	1884-88.	Do. II.	1 hft.
33.13	1877.	Rinderpest	1 hft.
33.14	1867-88.	Rotz	1 hft.
33.15	1887-88.	Krankheit unter den Schwei- nen	1 hft.
33.16	1884-87.	Anzeigen der Gemeindevor- steher über die Untersuch- ung der Schafbestände .	1 hft.

85. 1865-89. Fag 34.1 - 34.2 1 pk.

Indhold:

34.1	1865-89.	Brandsachen. Varia	1 hft.
34.2	1875-81.	Brandschau. I.	1 hft.

86. 1862-89. Fag 34.3 - 34.6 1 pk.

Indhold:

- 34.3 1882-86. Brandschau. II. 1 hft.
- 34.4 1886-89. Do. III. 1 hft.
- 34.5 1867-89. Brandfälle. Generalia 1 hft.
- 34.6 1862-85. Brandpolizeiliche Anordnungen. Generalia 1 hft.

87. 1865-89. Fag 34.7 - 34.11 1 pk.

Indhold:

- 34.7 1868-89. Brandfälle in der Loh-Mögeltonder Harde 1 hft.
- 34.8 1865-89. Do. Tonder Harde 1 hft.
- 34.9 1867-81. Do. Hoyer Harde 1 hft.
- 34.10 1865-86. Dorfvögte, Brandaufseher, Brandtaxatoren 1 hft.
- 34.11 1872-77. Ernennung von Taxatoren ... 1 hft.

88. 1866-86. Fag 35.1 -35.9 1 pk.

Indhold:

- 35.1 1866-86. Schornsteinsfeger 1 hft.
- 35.2 1868-81. Fegen der Schornsteine 1 hft.
- 35.3 1873-77. Russische Schornsteine 1 hft.
- 35.4 1869-73. Räucherkammer und Darren .. 1 hft.
- 35.5 1868-74. Bekanntmachung vom 25. Novbr. 1865 wegen der mit feuergefährlicher Bedachung versehenen Gebäude, in denen mit starkem Feuer gearbeitet wird 1 hft.
- 35.6 1869-85. Polizeiverordnung vom 2. April 1869 wegen der baulichen Errichtung der Stroh- und Reetdacher 1 hft.
- 35.7 1869-71. Bedachung der in der Schlossstrasse in Mögeltondern belegenen Gebäude 1 hft.
- 35.8 1868-84. Brandteiche 1 hft.
- 35.9 1882. Thüren in Kirchen- und Schulhäusern 1 hft.

89. 1872-89. Fag 35.10 - 35.12 1 pk.

Indhold:

- 35.10 1877. Luftheizungseinrichtung in dem Schloss Schackenburg .. 1 hft.

35.11 1872-82. Getreide-, Heu- und Stroh-
diemen. I. 1 hft.
35.12 1883-89. Do. II. 1 hft.

90. 1869-87. Fag 36.1 - 36.3 1 pk.

Indhold:

36.1 1869-87. Anschaffung von Spritzen .. 1 hft.
36.2 1876-87. Regelmässigen halbjähr-
lichen Spritzenproben 1 hft.
36.3 1876-82. Backofen und Backhäuser ... 1 hft.

91. 1867-89. Fag 36.4 - 36.11 1 pk.

Indhold:

36.4 1867-87. Geschäftsergebnisse ver-
schiedener Versicherungsge-
sellschaften 1 hft.
36.5 1882-89. Im Hardesvogteibezirk Wies-
by vorkommenden Privat-
feuerversicherungsge-
sellschaften 1 hft.
36.6 1865-82. In Wiesby errichtete Feuer-
versicherungsgesellschaft . 1 hft.
36.7 1883-88. Feuerversicherungswesen ... 1 hft.
36.8 1885-88. Verbesserung des Löschwe-
sens (Verzeichniss der
vorhandenen Spritzen) 1 hft.
36.9 1887-90. Regelung des Feuerlöschwe-
sens 1 hft.
36.10 1888-89. Gründung einer freiwilligen
Feuerwehr in Abel 1 hft.
36.11 1881-89. Bau- und Brandsachen 1 læg

92. 1865-89. Fag 36.12 - 36.14 1 pk.

Indhold:

36.12 1865-75. Brandschau 1 hft.
36.13 1867-89. Schadhafte Schornsteine ... 1 hft.
36.14 1876-78. Beseitigung der an den
Backöfen vorhandenen Mängel 1 hft.

93. 1864-89. Fag 37.1 - 37.7 1 pk.

Indhold:

37.1 1878-87. Bauconsense. Generalia 1 hft.
37.2 1869-80. Verzeichnisse der ertheil-
ten Bauconsense 1 hft.
37.3 1879-89. Verzeichniss gewisser con-
cessionspflichtigen Anlagen

		und Verzeichniss der Anla- gen welche dem Gewerberath unterliegen	1 hft.
37.4	1880-89.	Baupolizeisachen. Varia ...	1 hft.
37.5	1864-73.	Baukonsense. I.	1 hft.
37.6	1874-77.	Do. II.	1 hft.
37.7	1878.	Do. III.	1 hft.

94. ca. 1879-89. Fag 37.8 - 37.10 1 pk.

Indhold:

37.8	Baukonsense. Gemeinde Aaspe	1 læg
37.9	Do. Gemeinde Abel	1 læg
37.10	Do. Gemeinde Apterp	1 læg

95. ca. 1879-89. Fag 37.11 - 37.13 1 pk.

Indhold:

37.11	Baukonsense. Gemeinde Ballum	1 læg
37.12	Do. Gemeinde Bønderby	1 læg
37.13	Do. Gemeinde Borrig	1 læg

96. ca. 1879-89. Fag 37.14 - 37.18 1 pk.

Indhold:

37.14	Baukonsense. Gemeinde Brede	1 læg
37.15	Do. Gemeinde Bredebro	1 læg
37.16	Do. Gemeinde Dahler	1 læg
37.17	Do. Gemeinde Döstrup	1 læg
37.18	Do. Gemeinde Drengstedt	1 læg

97. ca. 1879-89. Fag 37.19 - 37.24 1 pk.

Indhold:

37.19	Baukonsense. Gemeinde Emmerleff	1 læg
37.20	Do. Gemeinde Gallehuus	1 læg
37.21	Do. Gemeinde Gjerrup	1 læg
37.22	Do. Gemeinde Gr. Emmerschede	1 læg
37.23	Do. Gemeinde Harrits	1 læg
37.24	Do. Gemeinde Höxlund	1 læg

98. ca. 1879-89. Fag 37.25 - 37.31 1 pk.

Indhold:

37.25	Baukonsense. Gemeinde Jerpstedt	1 læg
37.26	Do. Gemeinde Juvre	1 læg
37.27	Do. Gemeinde Kirkeby	1 læg

37.28	Do.	Gemeinde Kjaergaard	1	læg
37.29	Do.	Gemeinde Kl. Emmerschede	1	læg
37.30	Do.	Gemeinde Kongsmark	1	læg
37.31	Do.	Gemeinde Laurup	1	læg

99. ca. 1879-89. Fag 37.32 - 37.38 1 pk.

Indhold:

37.32	Baukonsense.	Gemeinde Medolden	1	læg
37.33	Do.	Gemeinde Mögeltondern	1	læg
37.34	Do.	Gemeinde N. Seiersleff	1	læg
37.35	Do.	Gemeinde Osterby	1	læg
37.36	Do.	Gemeinde Ottesbüll	1	læg
37.37	Do.	Gemeinde Overby	1	læg
37.38	Do.	Gemeinde Randrup	1	læg

Anm.: Rudbøl er ifølge aktheftefortegnelsen overdraget til Nykirke amtsforstander.

100. c. 1879-89. Fag 37.39 - 37.47 1 pk.

Indhold:

37.39	Baukonsense.	Gemeinde Schads	1	læg
37.40	Do.	Gemeinde Söllstedt	1	læg
37.41	Do.	Gemeinde Sönderby	1	læg
37.42	Do.	Gemeinde Stokkebro	1	læg
37.43	Do.	Gemeinde S. Seiersleff	1	læg
37.44	Do.	Gemeinde Südfeld	1	læg
37.45	Do.	Gemeinde Tondern Schloss- und Freigrund	1	læg
37.46	Do.	Gemeinde Twedt	1	læg
37.47	Do.	Gemeinde Tychschau	1	læg

Anm.: Sæd og Ubjerg er ifølge aktheftefortegnelsen overdraget til Nykirke amtsforstander.

101. c. 1879-89. Fag 37.48 - 37.51 1 pk.

Indhold:

37.48	Baukonsense.	Gemeinde Wennemoes	1	læg
37.49	Do.	Gemeinde Wiesby	1	læg
37.50	Do.	Gemeinde Winum	1	læg
37.51	Do.	Gemeinde Wollum	1	læg

102. 1868-89. Fag 38 1 pk.

Indhold:

38.1 1880-88. Durchführung des Feld- und

		Forstpolizeigesetzes	1 hft.
38.2	1887.	Jagd. Generalia	1 hft.
38.3	1870-89.	Jagd. Eintheilung der Jagd- bezirke	1 hft.
38.4	1886-89.	Jagd	1 hft.
38.5	1874-76.	Jagdentschädigungsansprüche des Gutes Troiburg	1 hft.
38.6	1868-79.	Fischerei. I.	1 hft.
38.7	1880-87.	Do. II.	1 hft.
38.8	1880.	Fischerei im Seiersbeck ...	1 hft.
38.9	1887-88.	Fischereibenutzungen und Berechtigungen	1 hft.
38.10	1868- 1914.	Fischerei und den Aalfang ausserhalb des Ruttebüller Hafendeichs	1 hft.

103. 1871-89. Fag 39 1 pk.

Indhold:

39.1	1871-79.	Bildung der neuen Orts- und Gesammtarmenverbände	1 hft.
39.2	1871-88.	Berathung der Statuten pp. für die neuen Armen-Ver- bände. Generalia	1 hft.
39.3	1871-83.	Vermögensauseinandersetzung gev zwischen verschiedenen Armenverbänden	1 hft.
39.4	1872-81.	Gesammtarmenverband Abel ..	1 hft.
39.5	1872-81.	Do. Dahler	1 hft.
39.6	1872-81.	Do. Döstrup	1 hft.
39.7	1872-85.	Do. Hoyer	1 hft.
39.8	1872-89.	Do. Medolden	1 hft.
39.9	1872-87.	Do. Tonder Landgemeinde ...	1 hft.

Anm.: 39.10, Ubjerg, er o-
verdraget til Nykirke amts-
forstander.

39.11	1872-88.	Gesammtarmenverband Brede .	1 hft.
39.12	1884-90.	Vorsitzenden und Mitglieder der Armenvertretungen	1 hft.

Anm.: 39.13 mangler.

39.14	1882-84.	Freikauf des Armenhauses c. pert. in Mögeltondern	1 hft.
39.15	1882-89.	Konsolidation verschiedener Armenverbände und Revision der Armenhäuser pp.	1 hft.
39.16	1888.	Ortsarmenverband Juvre	1 hft.
39.17	1887.	Do. Jerpstedt	1 hft.

104. 1868-89. Fag 40.1 - 40.2 1 pk.

Indhold:

40.1 1868-85. Armensachen. Varia. I. 1 hft.

40.2 1886-89. Do. II. 1 hft.

105. 1867-89. Fag 40.3 - 40.12 1 pk.

Indhold:

- 40.3 1868-81. Armengeld 1 hft.
- 40.4 1867-88. Armenatteste 1 hft.
- 40.5 1867-89. Pensions- und Unterstützungsachen 1 hft.
- 40.6 1881. Der Armenpflege der Ortsarmenverbände anheimgefallenen Personen 1 hft.
- 40.7 1872-74. Von Anna Catharina Hansen in Hoyer gestiftete Legat 1 hft.
- 40.8 1876. Sterbe-, Invaliden-, Altersversorgungs- und Wittwen-Kassen pp. 1 hft.
- 40.9 1874-76. Verwaltung der Breder Armenhauses 1 hft.
- 40.10 1879-89. Schwachsinnige Armen-Alumnen 1 hft.
- 40.11 1880-82. Armenalumne Søren Andersen Madsen in N. Seiersleff 1 hft.
- 40.12 1885-87. Armenstatistik 1 hft.

106. 1868-88. Fag 41.1 - 41.6 1 pk.

Indhold:

- 41.1 1879-89. Ermittelung der landwirtschaftlichen Bodenbenutzung und des Ernteertrages. I. . 1 hft.
- 41.2 1878. Do. II. 1 hft.
- 41.3 1883. Do. III. 1 hft.
- 41.4 1877-88. Im Hardesvogteibezirk Wiesby domicilirten Viehversicherungsanstalten 1 hft.
- 41.5 1868-77. Im Hardesvogteibezirk Wiesby vorhandenen Versicherungsgesellschaften 1 hft.
- 41.6 1881-88. Bewaldungsangelegenheiten und Obstbau 1 hft.

107. 1860-89. Fag 41.7 - 41.16 1 pk.

Indhold:

- 41.7 1879-89. Dreschmaschinen 1 hft.
- 41.8 1867-88. Deckhengste 1 hft.
- 41.9 1881-89. Vertilgung der Disteln 1 hft.
- 41.10 1860-82. Anstellung der sg. Hegn-synsmænd 1 hft.

Anm.: 41.11 mangler.

41.12 1868-89. Verloosung bei landwirth-

	schaftlichen Festen, Thier-
	schau pp. 1 hft.
41.13 1869-80.	Landestriangulation 1 hft.
41.14 1878.	Wanderschäfer 1 hft.
41.15 1873.	Beschwerde des Eingesesse- nen Nis Jørgen Jensen in Gr. Emmerschede wegen der Wahl eines Feldhüters 1 hft.
41.16 1865-83.	Landveräusserungssachen. Generalia 1 hft.

108. 1868-77. Fag 41.17 - 41.18 1 pk.

Indhold:

41.17 1868-77.	Landesveräusserungen betr. die Insel Römö 1 læg
41.18 1868-77.	Do. Kirchspiel Wiesby 1 læg

109. 1867-80. Fag 41.19 1 pk.

Indhold:

Landesveräusserungen betr. das Kirchspiel
Abel und Tondern Landgemeinde.

110. 1867-77. Fag 41.20 - 41.21 1 pk.

Indhold:

41.20 1867-77.	Landesveräusserungen betr. das Kirchspiel Döstrup 1 læg
41.21 1867-74.	Do. Emmerleff, Jerpstedt und Schads 1 læg

111. 1867-79. Fag 41.22 - 41.24 1 pk.

Indhold:

41.22 1867-79.	Landesveräusserungen betr. das Kirchspiel Brede 1 læg
----------------	--

Anm.: 41.23, Ubjerg sogn,
mangler.

41.24 1867-79.	Landesveräusserungen betr. Mögeltondern, Dahler, Hoyer, Ballum, Randrup und Medolden 1 læg
----------------	---

112. 1862-89. Fag 41.25 - 41.36 1 pk.

Indhold:

- 41.25 1868-77. Anzeigen über Immobiliar-
umsätze 1 hft.
41.26 1884-86. Im Hardesvogteibezirk Wies-
by vorhandenen transportab-
len Eisenbahnen 1 hft.
41.27 1885-87. Moorbrände 1 hft.
41.28 1885-87. Pfändungen von Vieh nach
dem Feld-Forstpolizei-Ge-
setz vom 1. April 1880 1 hft.

Anm.: 41.29 mangler.

- 41.30 1887. Heidebrennen 1 hft.
41.31 1886. Zusammenlegung von Lände-
reien 1 hft.

Anm.: 41.32 mangler.

- 41.33 1888-89. Koloradokäfer 1 hft.
41.34 1886. Rethproduktion 1 hft.
41.35 1862-74. Festemoore 1 hft.

113. 1861-89. Fag 42.1 - 42.9 1 pk.

Indhold:

- 42.1 1868-89. Verschiedene Wasserlösungs-
sachen 1 hft.
42.2 1870-88. Regulativ für die Wiedau .. 1 hft.
42.3 1870-89. Schauungsmänner für die
kleineren Wasserläufe 1 hft.
42.4 1869-71. Reinigung einer zum Mögel-
tönderkoog gehörenden Was-
serlösung 1 hft.
42.5 1868-69. Reinigung eines zwischen
den Ortschaften Medolden
und Ottesbüll streitigen
Wasserlaufs 1 hft.
42.6 1869-72. Eine in der Arnau ange-
brachte Stauschütte 1 hft.
42.7 1868-70. Eine von dem Eingesessenen
Nis Jørgen Jensen in Gr.
Emmerschede angelegte Stau-
schütte 1 hft.
42.8 1861-80. Peter Bohsens Schütte in
der Hvirlau 1 hft.
42.9 1865-73. Schleuse im Deiche zwischen
Hoyer und Snarom 1 hft.

114. 1866-85. Fag 42.10 - 42.21 1 pk.

Indhold:

- 42.10 1868-75. Fähre bei Medolden 1 hft.

- 42.11 1866-72. Stattgehabte Anlegung einer Entwässerungsmühle im sg. Fælledskoog 1 hft.
- 42.12 1868. Benutzung des Wassers in der Brede Au 1 hft.
- 42.13 1868-73. Streit zwischen den Eingesessenen J. Petersen und J. P. List auf Römö wegen einer Befriedigungsgrabens 1 hft.
- 42.14 1876-78. Wasserlösungssache Beyer ctr. Wedder-Harrits 1 hft.
- 42.15 1872-73. Beschwerde des Jens Jensen in Kongsmark wegen mangelhafter Ableitung des Wassers von seinen Ländereien 1 hft.
- 42.16 1879-81. Beschwerde des Eingesessenen Jens Andersen Jensen in Brede wider einige Hufter in Apterup, wegen Wasserstauens 1 hft.
- 42.17 1870-75. Wasserlösungsverhältnisse zwischen Borrig, Troiburg und N. Seiersleff 1 hft.
- 42.18 1879-82. Von dem Eingesessenen Nis Jørgen Jensen in Gr. Emmerschede in der Wiedau angelegte Stauschütte 1 hft.
- 42.19 1878-85. Ableitung des Wassers vom Borriger Moor 1 hft.
- 42.20 1880-84. Neu angelegte Wasserlösung auf Söllstedtfeld 1 hft.
- 42.21 1871-84. Forskellige klagesager vedr. vandløb 1 læg

115. 1865-89. Fag 43.1 - 43.8 1 pk.

Indhold.

43.1 1867-89. Wegesachen. Varia 1 hft.

Anm.: 43.2 mangler.

43.3 1879-89. Wegerolle 1 hft.

43.4 1865-73. Wegesachen in den früheren dänischen Enclaven 1 hft.

43.5 1868-86. Wegesachen vom Schloss- und Freigrund 1 hft.

Anm.: 43.6 mangler.

43.7 1879-87. Wegesachen auf Römö 1 hft.

43.8 1885-87. Wegeauftheilung in der Gemeinde Juvre 1 hft.

116. 1867-89. Fag 43.9 - 43.13 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|-------|--------------------------------|--------|
| 43.9 | 1870-88. Schneeschaufeln | 1 hft. |
| 43.10 | 1869-89. Fusssteige | 1 hft. |
| 43.11 | 1867-79. Wegeschau. I. | 1 hft. |
| 43.12 | 1880-87. Do. II. | 1 hft. |
| 43.13 | 1884-87. Wegeweiser | 1 hft. |

117. 1864-89. Fag 44.1 - 44.4 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|------|---|--------|
| 44.1 | 1867-82. Von der Loh-Mögelsonder-Harde zu unterhaltenden Wege | 1 hft. |
| 44.2 | 1866-82. Wegesachen aus der Loh-Mögelsonder-Harde. I. | 1 hft. |
| 44.3 | 1882-89. Do. II. | 1 hft. |
| 44.4 | 1864-86. Do. Tonder Harde. I. | 1 hft. |

118. 1866-89. Fag 44.5 - 44.8 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|------|--|--------|
| 44.5 | 1880-89. Wegesachen aus der Tondern Harde. II. | 1 hft. |
| 44.6 | 1866-81. Do. Hoyer Harde. I. | 1 hft. |
| 44.7 | 1882-89. Do. II | 1 hft. |
| 44.8 | 1866-88. Wegesachen, varia im Kirchspiel Brede | 1 hft. |

119. 1867-89. Fag 45 1 pk.

Indhold:

- | | | |
|------|--|--------|
| 45.1 | 1878-86. Bau der Bahn Tondern-Hoyer | 1 hft. |
| 45.2 | 1867-89. Projectirte Westbahn | 1 hft. |
| 45.3 | 1876-89. Wegeweiser, Brücken und Siele im Patrouillenbezirk des Gendarm Hoffmann | 1 hft. |
| 45.4 | 1877. Brücken auf den sg. Süderwiesen auf Römö | 1 hft. |

Anm.: 45.5 mangler.

- | | | |
|-------|--|--------|
| 45.6 | 1870-83. Brücke vor Rohrkarr | 1 hft. |
| 45.7 | 1875-89. Bau einer Brücke bei Medolden | 1 hft. |
| 45.8 | 1878-83. Im Anschluss an die Brücke bei Medolden instandzusetzenden Wege | 1 hft. |
| 45.9 | 1880-86. Ausbau des Weges Hoyer-Ballum | 1 hft. |
| 45.10 | 1867-83. Nebenweg I. Classe von Ho- | |

		yer nach Ballum 1 hft.
45.11	1885-86.	Wegestreitigkeiten zwischen dem Wegeverband Döstrup und der Gemeinde Wollum 1 hft.

120. 1867-89. Fag 46 1 pk.

Indhold:

- 46.1 1877-78. Instandsetzung der sg. Gade in Westerende 1 hft.
- 46.2 1881. Kommunikationsverhältnisse des Dorfes Lust 1 hft.
- 46.3 1870-74. Von den altschleswigschen Eingesessenen des Kirchspiels Dahler auf der Nebenlandstrasse Tondern-Hoyer zu unterhaltende Strecke .. 1 hft.
- 46.4 1869-76. Unterhaltung der Strandwege auf Römö 1 hft.
- 46.5 1867-89. Weg von Brede nach Ballum.. 1 hft.
- 46.6 1876-88. Sg. Kanalweg zwischen Brede und Apterp 1 hft.
- 46.7 1877-79. Instandsetzung des Weges von Bredebro nach Brede ... 1 hft.
- 46.8 1881-87. Neupflasterung des sg. Mühlenweges bei Tondern 1 hft.
- 46.9 1880-84. Uebergang des Mühlenweges auf den Schloss- und Freigrund 1 hft.
- 46.10 1872-75. Regulirung des Borriger Dorfstrasses 1 hft.
- 46.11 1872-85. Westlich vom Hause des Eingesessenen Nis Jørgen Jensen in Gr. Emmerschede vom Dorfe zum Nebenweg I. Klasse Tondern-Hadersleben führende Weg 1 hft.
- 46.12 1871-74. Weg von Bredebro nach Kummerleff 1 hft.
- 46.13 1882-84. Wegestreitigkeiten der Gemeinde Twedt 1 hft.
- 46.14 1876-78. Von dem Eingesessenen F. Rehling in Abel als öffentlicher Weg beanspruchte sg. Halevei 1 hft.
- 46.15 1872-74. Ein zwischen M. H. Marcussen und B. Andersen in Kl. Emmerschede streitiger Weg .. 1 hft.
- 46.16 1870-71. Protest des Eingesessenen F. Paulsen in Kl. Emmerschede wegen ihm auferlegter Wegearbeiten 1 hft.
- 46.17 1876-84. Wegestreitigkeiten zwischen dem Dorfe Abel und dem Eingesessenen P. Petersen da-selbst 1 hft.
- 46.18 1877-78. Mergelgrube am Wege bei Trilde 1 hft.
- 46.19 1877-78. Expropriation von Wegematerial auf einer dem Kaufmann

- A. M. Wulff in Bredebro ge-
hörenden Fenne 1 hft.
 46.20 1887-88. Bau der Bahn Bredebro-LÜ-
gumkloster 1 hft.
 46.21 1887-88. Feststellung der Qualität
zweier Wege bei Laurup 1 hft.
 46.22 1889. Wegeunterhaltungspflicht in
der Gemeinde Schads 1 hft.
- Anm.: 46.23 mangler.
- 46.24 1881-82. Unterhaltung des sg. Gal-
genweges 1 hft.

121. 1859-89. Fag 47 1 pk.

Indhold:

- 47.1 1859-83. Strand- und Dünenschutz ... 1 hft.
 47.2 1862-84. Deich zwischen Hoyer und
Emmerleff 1 hft.
 47.3 1861-79. Instandsetzung des Sommer-
deichs an der Hvirlau 1 hft.
 47.4 1875-82. Antrag der Kirchspiele Bal-
lum, Randrup und Medolden
auf Vergütung aus der
Staatskasse für erlittenen
Fluthschaden 1 hft.
 47.5 1877-79. Ufer bei Havneby 1 hft.
 47.6 1877-88. Bruch des Sommerdeichs an
der Wiedau 1 hft.
 47.7 1879. Deichbruch am Sylvestertage 1 hft.
 47.8 1870-83. Projectirte Bedeichung Bal-
lum- Söndernes-Astrup 1 hft.
 47.9 1866-89. Grandentnahme vom Vorstran-
de des Kirchspiels Jerp-
stedt 1 hft.

122. 1867-89. Fag 48 - 49 1 pk.

Indhold:

- 48.1 1880-82. Zwischen den Gemeinden U-
berg und Aventoft strei-
tige Grenze 1 hft.
 48.2 1880-82. Do. Wollum und Ellum 1 hft.
 48.3 1876-78. Do. Kirkeby und Kongsmark . 1 hft.
 48.4 1880-81. Do. Jerpstedt und Ballum .. 1 hft.
 48.5 1881-84. Grenzregulirung zwischen O-
sterby und Bönderby 1 hft.
 48.6 1882-83. Do. Schloss- und Freigrund
und Tondern 1 hft.
 49.1 1867-88. Seeschiffs-Verzeichniss ... 1 hft.
 49.2 1872-87. Fluss- und sonstige nicht-
registrerpflchtige Schiffe 1 hft.
 49.3 1887-89. Fischerfahrzeuge 1 hft.
 49.4 u. år. Anweisung zur Handhabung
des Raketen-Apparats 1 hft.

49.5 1873-88. Formulare und Instructionen
(Seefahrtsbücher) 1 hft.

123. 1865-89. Fag 50 1 pk.

Indhold:

50.1 1867-88. Hausirgewerbescheine. Gene-
ralia 1 hft.
50.2 1865-89. Gewerbesachen. Varia 1 hft.
50.3 1867-84. Auctionatoren 1 hft.
50.4 1878-79. Wanderlager 1 hft.
50.5 1878-86. Arbeitsbücher und Arbeits-
karten 1 hft.
50.6 1882-89. Anträge auf Ertheilung von
Wandergewerbescheine 1 hft.
50.7 1879-87. Gewerbe- An- und Abmeldun-
gen in der Loh-Mögeltoder
Harde 1 hft.
50.8 1879-89. Anträge auf Ertheilung von
Arbeitsbüchern 1 hft.

124. 1865-89. Fag 51 1 pk.

Indhold:

51.2 1883-89. Anlegung von Dampfmeiereien 1 hft.

Anm.: 51.1 mangler.

51.3 1865-84. Musiker 1 hft.

Anm.: 51.4 mangler.

51.5 1867-89. Schlachtergewerbe 1 hft.

51.6 1885. Geschäftsbetrieb der Tröd-
ler, Gesindevermiether 1 hft.

51.7 1885-87. Anlage und Aufstellung von
Dampfkesseln 1 hft.

51.8 1885. Untersagung des Betriebes
concessionspflichtiger ge-
werblicher Anlagen 1 hft.

125. 1865-89. Fag 52.1 - 52.3 1 pk.

Indhold:

52.1 1865-78. Gesuche um Erlaubniss zur
Schankwirthschaft und
Schankwirthschaftsver-
zeichnis. I. 1 hft.

52.2 1879-85. Do. II. 1 hft.

52.3 1885-89. Do. III. 1 hft.

126. 1867-89. Fag 52.4 - 52.13 1 pk.

Indhold:

52.4 1875.	Revision der vorhandenen Gastwirthschaften	1 hft.
52.5 1882-88.	Bildung von Innungen	1 hft.
52.6 1867-89.	Fabrikarbeiter, gewerbliche Unterstützungskassen	1 hft.
52.7 1876-77.	Vertretung der Tondern' schen Spitzenindustrie auf der Münchener Kunstgewerbe- Ausstellung	1 hft.
52.8 1869-89.	Spar- und Leihkassen	1 hft.
52.9 1887.	Gewerbliche Einrichtungen in Fabriken	1 hft.
52.10 1887.	Kunst- und Alterthumssamm- lungen	1 hft.
52.11 1889.	Marktpreise auf Rømø	1 hft.
52.12 1886.	Fortegnelse over tagdækere 1 læg	
52.13 1885.	Søndagsarbejde	1 læg

127. 1883-87. Fag 54 1 pk.

Anm.: Fag 53, ulykkesforsikring, mangler.

Indhold:

54.1 1883-87.	Ausführung des Krankenver- sicherungsgesetzes vom 15. Juni 1883	1 hft.
54.2 1888.	Ausdehnung der Krankenver- sicherungspflicht auf die in land- und forstwirth- schaftlichen Betrieben be- schäftigten Personen	1 hft.

128-32. 1876-81. Rekruteringsstamruller 5 pk.

Nemlig:

128.	Abild og Ballum sogne	1 pk.
129.	Brede og Daler sogne	1 pk.
130.	Døstrup og Emmerlev sogne	1 pk.
131.	Hjerpested, Højer, Mjolden, Møgeltønder og Randerup sogne	1 pk.
132.	Rømø, Skast, Tønder land, Ubjerg og Visby sogne	1 pk.

133-34. 1878-90. Klassekatteligning 2 pk.

Nemlig:

133. 1878-85 1 pk.
134. 1885-90 1 pk.
135. 1868-85. Domænevæsen og ejendomsbeskatning 1 pk.
 Indhold:
 1868-85. Arbeiten an den Hofwiesen 1 hft.
 1875-81. Fusssteig über die Hofwiesen ... 1 hft.
 1869-74. Fortegnelse over jordafgifter .. 1 hft.
 1869-79. Lagerbuchsangelegenheiten. Ton-
 der und Hoyer Harde 1 hft.
136. 1865-82. Forskelligt. I. 1 pk.
 Indhold:
 1865-70. Alfabetiske registre til lægds-
 ruller 1 hft.
 1873-82. Militærstamrulle for Juvre kom-
 mune 1 hft.
 1875-80. Gamle bygningstegninger 1 hft.
 1869-82. Vidåreguleringen 1 læg
137. Forskelligt II 1 pk.
 Indhold:
 1861-73. Fortegnelse over af- og tilgange
 i brandkasteret for Visby her-
 redsfogderi 1 hft.
 1869-73. Akter vedr. de af auktionator
 M. Johansen i Østerby afholdte
 auktioner 1 hft.

Nøgle til fagopdelingen i Visby herredsfogderiarkiv.

	Pakke nr.
A. Allgemeine Verwaltung	
I. Allgemeine Wahlen	8
II. Militairsachen	9-17
III. Steuersachen	18-28
IV. Domainensachen	29-34
V. Staatsangehörigkeitssachen	35-40
VI. Kreissachen	41
VII. Freiweideländereien	41
B. Verwaltung des Distrikts	
I. Distriktsbeamte	41
II. Landschafts- und Kirchspielssachen	42
III. Ortsgemeindesachen	43-50
IV. Standesamtsachen	51
V. Strandsachen	52-57
VI. Sonstiges	58-63
C. Polizei	
I. Officialen und Gendarmen	64-66
II. Pass- und Fremdenpolizei, polizeiliche Massregeln in Bezug auf verdächtige Individuen, Bettler und Landstreicher	67
III. Sicherheitspolizei	68-74
IV. Ordnungspolizei	75-78
V. Gesundheitspolizei	79-84
VI. Brandpolizei	85-92
VII. Baupolizei	93-101
VIII. Jagdpolizei, Fischerei	102
IX. Armen- und Pflege-Polizei	103-105
D. Landwirtschaft	
I. Förderung der Landwirtschaft	106-112
II. Entwässerungswesen	113-114
E. Verkehr- und Wegesachen	
I. Wegesachen	115-120
II. Strand- und Dünenschutz	121
III. Grenzsachen	122
IV. Schiffahrt	122
F. Handel, Gewerbe, Industrie	123-126
G. Unfallsversicherung	mgl.
H. Krankenversicherung	127

Liste over hyppigt forekommende tyske forvaltningsudtryk.

Antrittsgelder	Indfæstningspenge
Beurkundung des Personenstandes	Folkeregistrering
Canon	Skyld (af jord)
Dienstfuhrer	Plichtkørsel
Dienstländereien	Jordstykker, som var overladt til embedsmænd som en del af deres løn
Domainenfiskus	Domæneforvaltningen, som administrerer statens jordejendom
Entlassungsurkunde	Bevis for frigørelse fra det preussiske statsborgerskab eller militærtjeneste
Ersatz	(Hærens) reserve
Ersatzgeschäft	Udskrivning af reservemandskab til hæren
Forstfiskus	Statsskovvæsnet
Gesammtverband (Wege-, Armen-, Schul-)	En forening af flere kommuner til løsning af konkrete opgaver
Geschworen	Edssvoren, nævning
Gewerbeschein	Næringsbrev
Hand- und Spanndienst	Beboernes pligt til at yde det offentlige hjælp til vedligeholdelse af bygninger, oprensning af voldgrave etc.
Hausirgewerbe	Handel ved omvandring (modsat stenhende Gewerbe)
Heimatrechte	Se Unterstützungswohnsitz
Kost- und Haltekinder	Plejebørn, hvor plejeforældrene fik overladt barnet og dets arbejdskraft mod at yde det kost og logi.
Landveräusserung	Frastykning
Laudemialabgaben	Se Antrittsgelder
Naturalisation	Tildeling af statsborgerskab, her det preussiske
Normativa	Love, cirkulærer, mønsterskrivelser

	etc.
Pflicht- und Herrengelder	Hovariafløsningspenge
Polizeistunde	Tidspunktet, hvor værtshuse og restauranter skal lukke
Prästationsnachweisung	Fortegnelse over byrder, f.eks. i realbyrdeafløsingssager over de gamle afgifter, som skal afløses.
Reallastenablösung	Afløsning af realbyrderne, d.v.s. af afgifterne på jord i ejendom eller i arvefæste
Reklamation	I militärsager anmodning om udsættelse eller fritagelse for militærtjenesten. I skattesager anmodning om ændring af ansættelsen
Remuneration	Aflønning
Rolle	Rulle, d.v.s. liste over f.eks. skattepligtige eller værnepligtige
Schiedsmann	Forligsmand
Schuld- und Pflichtkorn	Naturalieskat af jorden
Schöffe	Domsmand
Standesamt	Folkeregister
Stehenden Gefälle	Faste afgifter, f.eks. af jord
Stehende Gewerbe	Stedfast erhvervsudøvelse (modsat Hausirgewerbe)
Unterstützungswohnsitz	Forsørgetshjemsted, d.v.s. den kommune, som er forpligtet til at yde en fattighjælp i trængstilfælde
Veranlagung	Skatteligning
Verband (Wege-, Armen-, Schul-)	Sammenslutning af kommunens indbyggere til løsning af konkret opgave som vejvæsen, fattigvæsen, skolevæsen
Wasserlösung	Vandafledning
Zurückstellung	I militärsager: udsættelse af militærtjenesten

HERREDSRÅDENE 1861-91.

I kongeriget Danmark indførtes amtsråd og sogneforstanderskaber i 1841. En tilsvarende ordning for hertugdømmet Slesvig drøftedes også i stænderforsamlingen, men reformen strandede her på uenighed om stændernes indflydelse på kommunerne og offentligheden i kommunalrådene. Endelig betød stændernes opløsning som følge af de nationale stridigheder i 1846 helt en standsning af reformen.

Den slesvig-holstenske revolution i 1848 viste, at befolkningen i den sydlige del af Slesvig ikke overalt var loyal overfor det danske styre. Efter 1850 fortsatte denne bevægelse som en opposition imod den danske sprogordning. Da man i slutningen af 1850-erne i Ministeriet for hertugdømmet Slesvig tog kommunalvæsnet op påny, fastslog man derfor: "samtlige disse bestræbelser måtte ved oprørets udbrud gå i stå og forblive hvilende, sålænge der ikke i en ny generations befæstede kærlighed til fædrelandet kan haves en fuldkommen garanti for, at en organisation af kommunale repræsentationer ikke på noget punkt i hertugdømmet vil blive brugt som et middel til at støtte og styrke de statsopløsende partiers bestræbelser" (1).

Med hensyn til det helt overvejende dansksindede Haderslev amt havde man dog ingen betænkeligheder, og her blev der derfor i 1858 indført et amtsråd (2). Heller ikke i Aabenraa, Sønderborg og Nordborg amter kunne nationalpolitiske hensyn gøres gældende. På Sydals verserede en sag om proprietærernes deltagelse i det kommunale selvstyre, der allerede fandtes i form af fattigkollegier m.v. Heraf tog Ministeriet for hertugdømmet Slesvig i februar 1859 anledning til at spørge amtmanden over Aabenraa, Sønderborg og Nordborg amter, kammerherre E. S. E. Heltzen: "hvorvidt de kommunale forhold i landsognene på øen Als overhovedet kunne anses for ordnede på en tids- og hensigtssvarende måde, samt om, hvorvidt og eventuelt hvorledes en bedre ordning deraf måtte kunne tilvejebringes" (3).

Amtmand Heltzen sendte sagen til høring hos provster og verdslige lokale embedsmænd, og i juni 1859 kunne han indsende sit forslag til ministeriet. Amtmandens udgangspunkt var ønsket om at samle de forskellige kommunale anliggender hos et organ i stedet for opdelingen i tolv-

mandskollegier, fattigkollegier, skolekommissioner etc. Da både vejvæsnet og adskillige skoledistrikter på Als gik på tværs af sogneindelingen, ville man vanskeligt kunne indføre sogneforstanderskaber efter kongerigsk mønster. Amtsråd kunne næppe etableres, da der ikke var noget økonomisk fællesskab mellem herrederne i Sønderborg og Nordborg amter. Foreløbig burde man derfor i stedet satse på herrederne som grundenheden i kommunalvæsnet.

Ministeriet ønskede kommunalvæsnet drøftet med nogle ansete mænd på Als, hvilket skete i december 1859. De sammentrådte ønskede indførelse af sogneforstanderskaber overalt samt af et amtsråd fælles for Augustenborg og Sønder herreder alene. Amtmanden indsendte i overensstemmelse hermed et udkast til ministeriet, som imidlertid først traf sin beslutning i januar 1861. I ministeriet var man naturligt nok imod oprettelsen af et amtsråd for kun et lille distrikt indenfor de tre amter. Amtsråd fandt man "det endog i al fremtid" for utilrådeligt at oprette, fordi Als, Årø og Sundeved ikke udgjorde nogen geografisk enhed. I stedet greb man tilbage til den tidligere udkastede ide om herrederne som kommunal grundenhed, og så behøvede man ingen sogneforstanderskaber. Ordningen skulle også gælde i den anden del af amtmandsdistriket, Aabenraa amt.

Efter at beslutningen først var taget, gik der ikke lang tid, før den blev ført ud i livet. Den 21. maj 1861 udsendtes "Regulativ for kommunalrepræsentationer i Aabenraa, Sønderborg og Nordborg amter" (4). Der skulle i henhold hertil vælges et herredsråd for Rise og Sdr. Rangstrup herreder med Varnæs birk, et for Lundtoft herred, et for Nybøl herred, et for Augustenborg og Sønder herreder på Als og et for Nørre og Egen herreder sammesteds; endelig skulle der dannes et herredsråd for Årø, som dengang hørte til Slesvig. Rådene skulle bestå af en af amtmanden beskikket embedsmand som formand og en repræsentant fra hvert sogn i herredsrådsdistrikterne. Enkelte større sogne valgte to. I Lundtoft og Augustenborg-Als Sønder herredsrådsdistrikter skulle der endvidere sidde en repræsentant for de større landejendomsbesiddere. Rådenes størrelse varierede fra 6 til 11 medlemmer foruden embedsmanden.

Valgret havde i Sønderborg og Nordborg amter alle myndige mænd, som havde fast ejendom til 300 rigsdalers skatteværdi. I Aabenraa amt skulle der ikke tages hensyn til ejendommens skatteværdi. For at blive

anset som større ejendomsbesidder krævedes 250 skattetønder. Nordborgs, Marstals og Augustensborgs repræsentanter skulle vælges af flækernes kommunalbestyrelser. Valgperioden var 6 år.

Herredsrådene skulle ifølge regulativet mødes ordinært fire gange årligt. Deres beføjelser var meget små. De kunne træffe beslutning om anvendelsen af et beløb til vedligeholdelse af veje, der svarede til 8 skilling årligt af hver 100 rigsdaler taksationsværdi i herredet. Men beslutningen skulle godkendes af amtmanden, der også skulle godkende rådenes vedtagelse af organiseringen af vejarbejdet. Den samme procedure gjaldt på det andet område, hvor herredsrådene var tillagt besluttende myndighed, nemlig støtten til almennyttige foranstaltninger, husflidens og industriens fremme, forskønnelsesarbejder og ekstraordinære understøttelser til enkeltpersoner eller hele kommuner. Her var det afsatte beløb mindre, 2 skilling pr. 100 rdl. taksationsværdi. Med ministeriets godkendelse kunne rådene afslutte akorder om afløsning af naturalkørsler. Gæld kunne ligeledes kun indgås med ministeriets tilladelse.

Herredsrådene fik tilsynspligt med herredernes huse og øvrige ejendomme og pligt til at kontrollere udskrivningen af naturalkørsler. De var berettigede til at deltage i vejsynet og i fordelingen af ekstraordinære naturalydeler.

En mængde sager skulle forelægges herredsrådene til udtaelse. Det gjaldt budgettet og regnskabet over repartitionsfonds- og vejjudgifterne, anlæggelse, forlæggelse og nedlægning af veje og stier, bivejenes klassifikation, snekastningsregulativer og klager over fattig-, skole- og vejskatter samt generelt alle foranstaltninger, som havde særlig interesse for distriktet. Herredsrådene kunne af amtmanden affordres betænkninger i andre sager, men var til gengæld berettiget til at sende forslag indenfor de områder, hvor det skulle høres.

Herredsrådene forsatte med at fungere også efter afståelsen af Slesvig i 1864. Tilmed blev der i 1865 indført endnu et herredsråd, nemlig i de tidlige kongerigske enklaver i Lø-Møgeltønder herred (5). Da vedligeholdelsen af landevejene i henhold til vejloven af 1879 overgik fra herrederne til kredsene, bortfaldt imidlertid herredsrådenes hovedopgave. De fik lov til at bestå frem til indførelsen af amtsforstanderinstitutionen i 1889, men derefter opløstes herredsrådene, så

snart deres forretninger var afviklet, hvilket synes at være sket 1890-91 (6).

Der er bevaret arkivalier fra herredsrådene for Rise og Nr. Rangstrup herreder, Lundtoft herred, Nørre og Egen herreder på Als samt Nybøl herred i Sundeved. Fra herredsrådet for Augustenborg og Als Sønder herred findes intet bevaret, mens en del sager vedr. Lø-Møgeltønder herredsråd kan findes i Visby herredsfogderiarkiv.

NOTER:

1. Vibeke Harsberg: Amtsråd i Sønderjylland før 1864. I: Vagn Harsberg: De sønderjyske amtsråd indtil 1970, Aabenraa 1984, s. 12.
2. Sst. s. 9-26.
3. Om tilblivelsen af herredsrådene: LA, Aabenraa amtsarkiv, journalsag 1863 XIV nr. 26.
4. Trykt i: Chronologisk Samling af de i Aaret 1861 emanerede Forordninger, Rescripter etc. for Hertugdømmet Slesvig.
5. LA, Visby herredsfogderiarkiv nr. 42, fag 13.5 og 13.6.
6. L. Andresen: Von der schleswigschen Amtsverwaltung zur preussischen Kreisverwaltung in Tondern. I: Beiträge zur neueren Geschichte der Stadt Tondern, Flensburg 1943, s. 236-242. De bevarede herredsrådsprotokoller.

HERREDSRÅDSARKIVER.

Rise og Sdr. Rangstrup herredsråd:

1. 1861-91. Forhandlingsprotokol 1 pk.

Anm.: omfatter, også efter nyinddelingen af
herreduksfogderidistrikterne i 1868, Varnæs birk.

Lundtoft herredsråd:

2. 1861-91. Forhandlingsprotokol og sager 1 pk.

Indhold:

1861-91. Forhandlingsprotokol
1861-64. Indkomne skrivelser
1861-63. Uddrag af forhandlingerne

Nørre og Egen herredsråd:

3. 1861-90. Protokoller og sager 1 pk.

Indhold:

1861-78. Forhandlingsprotokol
1878-90. Do.
1861. Valgsager
1861-63. Indgåede skrivelser

Nybøl herredsråd:

4. 1861-91. Forhandlingsprotokol 1 pk.

LANDSARKIVET HAR HIDTIL UDGIVET

PRÆSTEARKIVER

Nordslesvigske præstearkiver I, Tørninglen provsti,	
1974, 102 s.	Kr. 15,00
Nordslesvigske præstearkiver II, Tønder provsti,	
1975, 166 s.	Kr. 15,00
Nordslesvigske præstearkiver III, Haderslev provsti,	
1975, 145 s.	Kr. 15,00
Nordslesvigske præstearkiver IV, Aabenraa provsti,	
1975, 129 s.	Kr. 15,00
Nordslesvigske præstearkiver V, Sønderborg provsti,	
1976, 133 s.	Kr. 15,00

PRIVATARKIVER

Private personarkiver, 1975, 61 s.	Kr. 15,00
Redaktør, folketingsmand A. Svensson (d. 1963),	
1976, 51 s.	Kr. 10,00
Redaktør, folketingsmand Anders Lebeck (d. 1926),	
1976, 25 s.	Kr. 10,00
Redaktør Ernst Christiansen (d. 1941),	
1976, 20 s.	Kr. 10,00
Stiftamtmand Viggo R. Haarløv (d. 1941),	
1976, 20 s.	Kr. 10,00
Gårdejer J.H. Schmidt (d. 1948),	
1976, 35 s.	Kr. 10,00
Rigsdagsmand H.P. Hansen (d.1936) og hustru fru	
Helene Hansen, 1977, 283 s.	Kr. 25,00
Rigsdagsmand Gustav Johannsen (d. 1901) og sviger-	
sønnen folketingsmand Johan Ottosen (d. 1904),	
1977, 25 s.	Kr. 10,00
Landdagsmand Nis Nissen (d.1960) og forældre, gårdejer Hans og Eline Nissen, 2 rev. udg. 1989, 25 s.	Kr. 20,00
Amtslæge, dr.med. H. Lausten-Thomsen (d. 1958), faderen, gårdejer Hinrich Thomsen (d. 1919) og forældre, 1979, 22 s.	Kr. 10,00

GODSARKIVER

Gram og Nybøl godser, 1976, 60 s.	Kr. 15,00
Søgård og Årtoft godser, 1976, 25 s.	Kr. 10,00
De augustenborgske og gråstenske godser, 1978, 76 s.	Kr. 15,00
Mindre godsarkiver, 1978, 79 s.	Kr. 15,00

FORENINGSARKIVER

Private forenings- og institutionsarkiver, 1982,	
112 s.	Kr. 25,00
Vaagerforeningen for Nordslesvig og dens forskellige underafdelinger, 1976, 15 s.	Kr. 5,00
Skoleforeningen, 1976, 7 s.	Kr. 5,00
Sprogforeningen, 1976, 13 s.	Kr. 5,00
*	
Nordslesvigske retsbetjentarkiver, 1976, 222 s.	Udsolgt
De nordslesvigske amtsbaner, 1978, 129 s.	Kr. 20,00
De ældre nordslesvigske byarkiver, 1979, 252 s.	Kr. 25,00
Toldvæsen og Grænsedameri i Sønderjylland, 1987, 108 s.	Kr. 50,00
Herredsfogderfarkiver fra Nordslesvig 1868-1889, 1991, 165 s.	Kr. 50,00
Ejendomshistorie i Nordslesvig af Lars N. Henningsen 1983, 58 s. ill.	Udsolgt
Hvad finder jeg på Landsarkivet i Aabenraa, 2. op-lag 1989, 32 s. ill.	Kr. 20,00

Arkivfortegnelserne kan fås ved henvendelse til Landsarkivet, Haderslevvej 45, 6200 Aabenraa, Tlf.: 74 62 58 58.

DIS-Danmark



1 1 0 0 9 4